

JAARSTUKKEN 2021

TYTSJERKSTERADIEL

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1.1 Ynlieding.....	5
1.2 Leeswijzer.....	7
1.3 2021 IN VOGELVLUCHT.....	9
2 BESLUITVORMING.....	25
3.1 Programma's.....	26
Bestuur en ondersteuning.....	27
Veiligheid.....	39
Verkeer, vervoer en waterstaat.....	46
Economie.....	53
Onderwijs.....	60
Sport, cultuur en recreatie.....	67
Sociaal domein.....	74
Volksgezondheid en milieu.....	90
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.....	102
Overhead.....	109
3.2 Paragrafen.....	117
A – Lokale heffingen.....	117
B – Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	123
C – Onderhoud kapitaalgoederen.....	133
D – Financiering.....	135
E – Bedrijfsvoering.....	139
F – Verbonden partijen.....	142
G – Grondbeleid.....	154
4.1 Balans.....	162
4.2 Baten en lasten.....	164
4.3 Grondslagen financiële verslaglegging.....	167
4.4 Toelichting balans.....	172
4.5 Toelichting baten en lasten.....	195
4.6 Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT).....	199
4.7 Single Information Single Audit.....	201
4.8 Controleverklaring accountant.....	214

1.1 Ynliding

‘Blinded by the light’

Foar jo leit de jierrekken 2021. Hjirmei leit it kolleezje ferantwurding ôf oan de gemeenteried oer it belied fan 2021 en de finansjele effekten dêrfan. Dit is de lêste jierrekken fan it sittende kolleezje en it koalysjeakkoord dat dêr de grûnslach foar foarme.

Doe’t dit kolleezje begong kamen grutte tekoarten op it sosjaal domyn foar it ljocht. De beëage ambysjes moasten al bysteld wurde foardat it oan it papier tabetroud wie. En no sjogge we in posityf risseltaat en in oprinnende algemiene reserve. Sûn finansjeel belied kinne je stelle en dochts... de titel boppe dizze ynliding jout al oan dat de donkere wolken noch net foarby binne. Hoe posityf dit risseltaat ek is en wat dêr foar dien en litten is.

Jeugdsoarch en Wmo

De útdaagings troch tekoarten yn de jeugdsoarch en wmo binne grut. It Ryksregear hat arbitraasje útspraken foar in part njonken har dellein en dêrmei is der gjin strukturele oplossing. Dat we ha tydlik in asemskoft, mar foar de lange termyn biedt it gjin soelaas.

Werferdieling gemeentefûns

Nettsjinsteande de ynset fanút ús gemeente mei alle gemeenten fan Fryslân en Grins en sels dêrbûten, ha wy net keare kinnen dat it nije model fan it ferdielen fan it gemeentefûns op 1 jannewaris 2023 ynfierd wurde sil. Wy ha meielkoar in resolúsje op in ekstra ynlaske VNG gearkomste oannaam witte te krijen (90%), mar it hat BZK en benammen it ministearje fan FIN net op oare gedachten brocht. It sil ynfierd wurde. Hoe’t dit krekt foar ús gemeente útpakt is net wis, om’t der noch hieltyd sleutele wurdt oan it model en dêrmei oan de útkomst fan de ferdieling.

Ombûgings

Om de strukturele tekoarten yn benammen it sosjaal domyn op te fangen ha we meielkoar ta ferskate ombûgings beslúten. De effekten sa’t we dy beëagen yn 2021 binne foar in grut part realisearre. Al binne der noch wol in tal projekten dy’t troch de omstannichheden fan de ôfrûne twa jier minder flot ferrûn binne as we graach woene. Dêr wurdt no mei faasje op ynset.

Korona

Spitichernôch spile COVID19 ús yn 2021 ek noch hieltyd parten. En as de foarsizzings gelyk krije sille we yn dit jier yn de hjerst mooglik wer in oplibbing krije. It hat it hiele lân letterlik plat lein en dat rekke fansels ek ús mienskip. De ynwenners, ûndernimmers en benammen tal fan organisaasjes dy’t driuwe op frijwilligers binne dy tebeksetter noch net foarby. Net allinne yn finansjeel opsicht, mar ek yn driuwende krêften dy’t nei twaënhealjier korona harren plak as frijwilliger net mear oppakke. Lokkich kinne we elkoar wer moetsje en liket de wrâld yn âlde patroanen werom te fallen, wy hoopje dat in ‘lockdown’ fier by ús weibliuwt de kommende jierren. Mei de djippe bûsen fan it Ryk binne maatregels en kompensaasjepakket oanbean en dêrmei ha we it slimste stutte kinnen. Dochts sille de effekten fan de pandemy noch lang neiklinke.

Ek de gemeentlike organisaasje hat sels te krijen mei de effekten fan COVID19. Dêrtroch binne guon saken langer lizzen bleaun as we graach sjoen hiene. Fan thúswurkjen oant elkoar wer kinnen leare op kantoar, ek dat binne effekten fan de tiid dy't efter ús leit. En hiene we krekt de iene krisis efter ús, de folgjende tsjinne him al wer oan: opfang fan de minsken út Oekraïne.

It past it kolleezje om alle meiwurkers te komplimintearjen mei it wurk dat ferset is, nettsjinsteande de omstannichheden dy't ús allegearre parten spile ha. Dêr binne we wiis mei!

Risseltaat

Wy konstatare nei al dizze swiermoedige berjochten en foarútsichten, dat wy hiel bliid binne dat wy it jier 2021 ôfslúte kinne mei in posityf saldo fan € 2.735.000. As kolleezje binne we bliid mei dit risseltaat en de ynset fan de minsken yn ús organisaasje. Dat krewearjen is net oan ús foarby gien.

Ta beslút

Yn it earste part fan de jierstikken '2021 in vogelvlucht', geane we yn op de wichtigste ûntjouwings fan it ynsette belied. De ferdjipping hjirop is te finen yn de ferskate programma's fan it jierferslach. De jierstikken wurde ôfsletten mei in jierrekken mei dêryn opnaam de finansjele ferantwurdling fan it fierde belied.

De goede gearwurking mei de akkountant hat der foar soarge dat we de stikken op 'e tiid oan jo foarlizze kinne. It is in goedkarrende, skjinne ferklearring en ek dêr binne we wiis mei en grutks op.

Burgum, juni 2022

1.2 Leeswijzer

Vooraf

De jaarstukken horen bij de Planning & Control cyclus. In de Meerjarenprogrammabegroting van de gemeente wordt op hoofdlijnen verteld wat de gemeenten willen bereiken en wat dat mag kosten.

De jaarstukken zijn opgesteld volgens de eisen van het Besluit, Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad. De jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

JAARVERSLAG

In het jaarverslag staat de verantwoording van het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering centraal. Dat gebeurt aan de hand van de 3W-vragen:

- wat wilden we bereiken?
- wat hebben we gedaan?
- wat heeft het gekost?

JAARREKENING

De jaarrekening is financieel van aard. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de financiën van de gemeente.

In deze leeswijzer wordt aangegeven wie welke rol heeft en hoe de indeling van de jaarstukken eruitziet.

Wie doet wat?

Met de wet Dualisering gemeentebestuur is bedoeld om de lokale politiek dichter bij de burger te brengen. Zo wordt bijvoorbeeld door de begroting de transparantie van het bestuur vergroot. In de begroting staan namelijk meetbare resultaten. De burger kan zien waar de lokale bestuurders zich mee bezighouden en welke resultaten er behaald worden.

Door het dualistisch werken hebben de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders andere rollen gekregen: het college regeert en de raad controleert. De raad bepaalt het beleid op hoofdlijnen en neemt de belangrijkste beslissingen. Het college bestuurt en voert alle besluiten van de gemeenteraad uit. In schema ziet het er als volgt uit:

raad		college	
kaderstellen	wat willen we, wat mag het kosten	besturen	wat gaan we doen
controleren	wat bereikten we, wat kostte het	verantwoorden	wat hebben we gedaan

Om slagvaardig te kunnen handelen heeft het college bevoegdheden gekregen om zelfstandig te handelen *mits het binnen het beleids- en financiële kader* past dat de raad heeft vastgesteld. De bedrijfsvoering is bijvoorbeeld een bevoegdheid van het college.

Opbouw van de jaarstukken

In de inhoudsopgave staan de verschillende hoofdstukken. Deze zijn als volgt.

2021 in Vogelvlucht

Voorafgaande aan de eigenlijke jaarstukken worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen getoond. Direct daarna worden de belangrijkste opgaven en het beleidsinhoudelijke en financiële resultaat in 2021 benoemd.

JAARVERSLAG

Het jaarverslag is verdeeld in programma's en paragrafen zoals die ook voorkomen in de Programmabegroting.

De programma's bestaan uit een aantal vaste onderdelen:

- Inhoudelijk, met daarin een korte beschrijving van het programma
- Financieel, de resultaten per programma inclusief een analyse.
- Beleidsindicatoren die verplicht zijn op grond van de BBV. Deze informatie is afkomstig uit Waarstaatjegemeente.nl.

De paragrafen zijn in feite een dwarsdoorsnede uit de programma's. Paragrafen zijn verplicht.

JAARREKENING

De jaarrekening is grofweg verdeeld in Balans en Baten en Lasten. Verder vindt u in dit onderdeel de Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT) en de Controleverklaring van de accountant.

1.3 2021 IN VOGELVLUCHT

Om te beginnen

Tytsjerksteradiel is een middelgrote gemeente met veel groen en water. Veel werk wordt gedaan vanuit het gemeentehuis in Burgum. Maar we gebruiken ook enkele locaties voor de buitendienst, zoals bijvoorbeeld de afvalinzameling en het beheer van het openbaar groen. We zijn een groene gemeente, met aandacht voor mens en milieu. Daar zetten we ons elke dag weer met hart en ziel voor in.

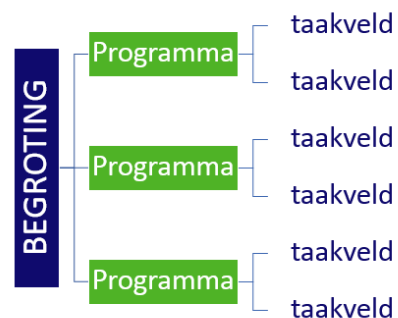
Veel taken worden voor ons uitgevoerd door de Werkmaatschappij 8KTD. Voor de uitvoering van deze taken verstrekt de gemeenten een bijdrage aan de Werkmaatschappij 8KTD. De Werkmaatschappij heeft een eigen begroting en legt zelfstandig verantwoording af.

In dit verslag geven we op hoofdlijnen aan wat we gedaan hebben en wat dat gekost heeft. Wij zijn ons ervan bewust dat we met gemeenschapsgeld werken en we willen daar ook transparant in zijn. En dus leggen we met plezier verantwoording af over wat de gemeente Tytsjerksteradiel in 2021 heeft gedaan en wat het heeft gekost.

PROGRAMMA'S EN TAAKVELDEN

De begroting van onze gemeente is verdeeld in programma's en daaronder liggende taakvelden. De indeling in programma's en taakvelden is verplicht gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de programma's vertellen we wat we willen bereiken en wat dat mag kosten. In de jaarstukken leggen we uit wat we hebben bereikt en wat het gekost heeft. Maar we vertellen ook wat (nog) niet gelukt is.

De begroting en het jaarverslag zijn op dezelfde manier ingedeeld. Dit vergroot het inzicht.

Op de volgende pagina ziet u in één oogopslag:

- wat hadden we begroot
- wat hebben we werkelijk uitgegeven

We hebben de **uitgaven** verdeeld in drie aandachtsgebieden:

- Wonen en werken
- Samenleving
- Bestuur en dienstverlening

De **inkomsten** zijn verdeeld in

- wat we van het Rijk ontvangen

- alle overige inkomsten uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen

JAARREKENING 2021 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze jaarrekening geeft u in één oogopslag informatie over de inkomsten en uitgaven in 2021 van de gemeente Tytsjerksteradiel (bedragen x € 1.000).

	begroot	werkelijk	verschil
UITGAVEN	95.998	95.824	174
Wonen en werken	9.767	11.325	- 1.558
Economie	747	991	- 244
Verkeer, vervoer en waterstaat	5.754	5.695	60
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	3.266	4.639	- 1.373
Samenleving	68.866	66.170	2.696
Onderwijs	5.273	5.213	60
Sociaal domein	44.234	41.949	2.286
Sport, cultuur en recreatie	7.258	7.466	- 209
Veiligheid	2.567	2.422	144
Volksgezondheid en milieu	9.535	9.119	415
Bestuur en dienstverlening	17.364	18.329	- 965
Bestuur en ondersteuning	17.364	18.329	- 965
Per inwoner (in hele euro's) *	2.995	2.989	5
INKOMSTEN	97.175	98.559	1.383
Ontvangen wij van het rijk	57.291	57.409	119
Lokale heffingen en overige inkomstenbronnen	39.885	41.150	1.265
Per inwoner (in hele euro's) *	3.032	3.075	43
RESULTAAT	1.178	2.735	1.557
Per inwoner (in hele euro's) *	37	85	49

* inwoneraantal per 01.01.2020

Wat hebben we ervoor gedaan?

De jaarrekening 2021 sluit af met een voordelig saldo van € 2.735.000. Bij de begroting na wijzigingen (december 2021) gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 1.178.000. Het verschil van € 1.557.000 in hoofdlijnen is als volgt:

Ontwikkeling saldo jaarrekening 2021	Bedrag
Stand begroting 2021 na wijzigingen	1.178.000
Ontwikkeling jaarrekening reguliere bedrijfsvoering	
Hogere opbrengst OZB	183.000
Lagere rentelasten agv herfinanciering tegen lagere rente	122.000
Hogere bijdrage aan WM8KTD	-207.000
Hogere dividend opbrengst	70.000
Vergoedingen aanleg kabels en leidingen	56.000
Hogere opbrengst toeristenbelasting	114.000
Inkomsensregelingen BUIG	246.000
Maatwerkvoorziening Beschermd Wonen	384.000
Maatwerkvoorziening Wmo	430.000
Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-257.000
Maatschappelijke opvang c.a.	62.000
Jeugdbescherming c.a	83.000
Minimabeleid	-34.000
Beschut werken	-37.000
Hogere lasten sportaccommodaties	-121.000
Lagere inkomsten sportaccommodaties (corona)	-134.000
Hogere storting in voorziening riolering	-128.000
Lagere storting in voorziening afvalinzameling	43.000
Diverse ontwikkelingen	-222.000
	653.000
Ontwikkelingen jaarrekening incidenteel / bijzonder	
Algemene uitkering oude jaren	119.000
Suppletieaangiften btw 2017 t/m 2019	116.000
Niet realiseren taakstelling haven Earnewâld	-178.000
Kosten sanering kunstgrasvelden	-192.000
Afrekening Maatschappelijke opvang voorgaande jaren	186.000
Afrekening collectieve ziektekostenverzekering AV Friso	93.000
Winst bouwgrond bedrijventerreinen	205.000
Winst bouwgrond woningbouw	555.000
	904.000
Resultaat jaarrekening 2021	<u>2.735.000</u>

In de toelichting per cluster hieronder in hoofdlijnen én in de afzonderlijke programma's is een nadere toelichting opgenomen van de belangrijkste afwijkingen van de jaarrekening 2021 ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2021. Dit is bij de verschillende programma's te vinden onder 'Wat heeft het gekost'.

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de kadernota rechtmatigheid zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2021 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's:

- programma 3, 5, 8 en Overhead

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

Het verloop van het saldo van de primitieve begroting 2021 naar het saldo van de begroting na wijzigingen heeft zich in de loop van 2021 als volgt ontwikkeld:

Verloop begroting 2021	Bedrag	
Saldo begroting 2021 (primitief)		-2.634.000
Begrotingwijzigingen		
Kosten evaluatie samenwerking 8KTD (Raad november 2020)	-47.000	
Personeelskosten griffie (Raad december 2020)	-5.000	
		-52.000
Stand gewijzigde begroting begin van het jaar		-2.686.000
Rondes van begrotingswijzigingen		
Begrotingswijzigingen april	23.000	
Begrotingswijzigingen juli	-350.000	
Begrotingswijzigingen oktober	669.000	
Begrotingswijzigingen december	3.537.000	
		3.879.000
Stand t/m begrotingswijzigingen december		1.193.000
Overige begrotingswijzigingen		
Bijdrage aan de doarpskeamer Earnewâld (Raad september 2021)	-15.000	
		-15.000
Begroting 2021 na wijzigingen		<u>1.178.000</u>

Het verloop van de algemene reserve heeft zich in 2021 ten opzichte van de begroting als volgt ontwikkeld:

Verloop algemene reserve jaar 2021	Prognose begroting	Realisatie jaarrekening
<i>(bedragen in € 1.000)</i>		
Saldo algemene reserve (jaarrekening 2020)	18.771	18.771
Mutaties in 2021		
Af:		
Resultaat 2020	-883	-883
Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As	-1.188	-
Regiodeal (raad 25-4-2019)	-263	-263
Bijdrage ontmoetingscentrum Gytsjerk	-43	-43
Digitalisering administratieve processen Buitendienst	-50	-
Digitalisering c.a. areaal openbare ruimte	-50	-
Onderzoeksbudget ombuigingen	-161	-71
Frictiekosten	-123	-
Digitaal adm. toezicht naleven regels en vergunningen	-50	-
Landinrichting Bûtenfjild	-31	-
Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule	-2	-
Vastgoed registratie systeem	-25	-
Bijdrage stikstofproblematiek	-91	-
Beurtschip, lasopleiding en spitkeet	-121	-
Kwantitatieve en kwalitatieve impuls financiën en control	-45	-45
Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem	-45	-30
Bijdrage aan Karakteristieke panden	-45	-
Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	-100	-
Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem	-7	-
Bijdrage aan Millenium	-3	-
Implementatie van waarden op gebruikersoppervlakte	-3	-
Bijdrage aan omgevingswet	-358	-234
Verrekening boekverlies 't Torentje	-144	-144
Participatie omgevingswet	-14	-14
Caparis dekking nadeel		-
	-3.845	-1.727
Bij:		
Storting precariobelasting in AR	2.016	2.016
	2.016	2.016
Stand algemene reserve voor besluit jaarrekening	16.942	19.060
<i>Besluitvorming jaarstukken 2021:</i>		
Resultaat 2021		2.735
Overheveling restant bestemmingsreserve KIK naar AR		879
		3.614
Stand algemene reserve na besluit (stand: 31/12/2021)		22.674

Temporisering

Voor de geplande onttrekkingen uit reserves, die niet in 2021 hebben plaatsgevonden, wordt bij de besluitvorming van de jaarrekening aan de raad gevraagd om deze door te schuiven naar 2022. Dit noemen we temporiseren. Hierdoor vallen de benodigde middelen niet vrij en kunnen ze in een volgend jaar worden ingezet. Zo worden bijvoorbeeld de nog benodigde middelen voor gebiedsontwikkelingen Zuid en Midden Centrale As doorgeschoven naar 2022. Dit komt doordat de uitvoering van projecten niet (geheel) volgens planning plaatsvindt in het rekeningjaar, maar in het jaar daarop of later. In dit geval zijn er met de provincie afspraken gemaakt waarbij de cofinanciering van de provincie nog enkele jaren beschikbaar blijft om deze projecten tot uitvoer te brengen. Om de benodigde stortingen uit de reserves in het volgende jaar plaats te laten vinden is een besluit van de raad nodig.

		Bedrag
Programma 0	Bijdrage AR Onderzoeksbudget ombuigingen	90.000
Programma 0	Bijdrage AR Friciekosten	123.000
Programma 1	Bijdrage AR Millenium	3.000
Programma 2	Bijdrage AR implementatie waarden gebruikersoppervlakte	3.000
Programma 2	Bijdrage AR Digitalisering c.a. areaal openbare ruimte	50.000
Programma 2	Bijdrage AR Digitaliseren administratieve processen Buitendienst	50.000
Programma 2	Bijdrage AR Landinrichting Bûtenfjild	31.000
Programma 2	Bijdrage AR Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem	15.000
Programma 5	Bijdrage AR Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule	2.000
Programma 5	Bijdrage AR Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	100.000
Programma 7	Bijdrage Reserve aardgasvrij Garyp	812.000
Programma 7	Bijdrage AR Actualisering locatiedossiers bodem	7.000
Programma 8	Bijdrage AR Karakteristieke panden	35.000
Programma 8	Bijdrage AR Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As	1.188.000
Programma 8	Bijdrage AR Omgevingswet	124.000
Programma 8	Bijdrage AR Formatie stikstofproblematiek	91.000
Programma 8	Bijdrage AR Digitaal adm. toezicht naleven regels en vergunningen	50.000
Programma 8	Bijdrage AR Vastgoed registratie systeem	25.000
Totaal		2.799.000

TAAKSTELLING

In de onderstaande tabel is de realisatie ten opzichte van de ombuigingen weergegeven zoals deze voor het begrotingsjaar 2021 door de raad zijn vastgesteld. De ombuigingen met een ingangsdatum van 2022 (of later) zijn hierin niet opgenomen.

Op de totaal beoogde besparing in 2021 van € 936.000 is per saldo € 24.000 minder gerealiseerd dan oorspronkelijk is ingeschat. Daarmee is de ombuiging grotendeels conform planning gerealiseerd.

Bedragen (x € 1.000)	2021	
	Begroot	Realisatie
TD Ombuigingen Sociaal 1.1 - Vervallen budget gob	65	65
TD Ombuigingen Sociaal 1.2 - Verlagen budget peutopv	81	81
TD Ombuigingen Sociaal 1.20 - Schrappen "overige en onvoorzien"	26	26
TD Ombuigingen Sociaal 1.27 - Heronderzoeken wmo	150	150
TD Ombuigingen Sociaal 1.31 - Beschermd wonen	160	160
TD Beheer 3.4 Aanpassing onderhoud graskanten	12	12
TD Beheer 3.5 Aanpassing onderhoud boomspiegel	24	24
TD Beheer 3.6 Aanp. oh beeldkwaliteit heestervakken	12	12
TD Beheer 3.8 Huurtarieven sportaccommodaties	7	7
TD Beheer 3.9 Zwembad De Wetterstins prijzen verhogen	18	18
TD Beheer 3.10 Zwembad De Sawn Doarpen prijzen verhogen	11	11
TD Beheer 3.11 Versobering ambitieniveau, vermindering openstelling	53	53
TD Beheer 3.12 Versoberen ambitieniveau geen afvalcoach aanstellen	53	53
TD Beheer 3.15 Besparing op inzet ondergrondse containers	40	40
TD Beheer 3.13 Stoppen met inzameling mest	10	10
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb eigenaren niet-woningen	34	34
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb gebruikers niet-woningen	24	24
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb eigenaren woningen	138	138
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.9 - licentiekosten	-5	-5
TD Ombuigingslijn 5.1 - Intensiveren samenwerking	24	-
Totaal te realiseren ombuigingen	936	912

WONEN EN WERKEN

Omgevingswet

In mei 2021 is bekendgemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor de vierde keer werd uitgesteld, van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022. Er is meer tijd nodig om het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) opgeleverd en stabiel werkend te krijgen. Daarbij is meegenomen dat er voldoende ruimte moet zijn voor gemeenten om het stelsel in te regelen en ermee te oefenen. Het uitstel en de afhankelijkheid van een goed gevuld en functionerend landelijk DSO had en heeft effect op de uitvoeringspraktijk van de implementatie. In 2021 hebben we ons gericht op de zaken die we in ieder geval konden regelen. We zijn met onze lokale systemen aangesloten op het DSO en de concept werkprocessen en toepasbare regels liggen klaar om getest te worden. Onze participatiewebsite Denkmee is gelanceerd en voor het eerst in gebruik genomen voor de totstandkoming van een omgevingsvisie. Na een proces van participatie, afstemming en overleg is een ontwerp-omgevingsvisie aan het einde van het jaar ter inzage gelegd. We namen ook deel aan de Friese Aanpak, waar we met andere Friese overheden op onderdelen samenwerken aan een integrale aanpak en kennis delen. Het beschikbare budget was grotendeels bedoeld voor extra personele inzet voor het reguliere werk, zodat de vaste medewerkers konden werken aan de implementatie van en voorbereiding op de Omgevingswet. Het nog te besteden implementatiebudget is via overlopende posten meegenomen naar 2022.

Duurzaamheidsagenda

De Duurzaamheidsagenda is vastgesteld op 1 juli 2021. Eerder, op 18 februari 2021, is de Transitievisie warmte vastgesteld. Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen waren de eerste gemeenten in Fryslân waar de Transitievisie warmte is vastgesteld.

Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan de agenda en de visie. De raad wordt jaarlijks over de voortgang geïnformeerd.

Stikstof

Met de inwerkingtreding van de nieuwe stikstofwet en de bouwvrijstelling per 1 juli 2021 heeft de regering een eerste stap gezet om de ontwikkelingen in de bouw van het slot te krijgen en om de zogenaamde PAS-melders in de agrarische sector te legaliseren. Maar er zijn nog aanvullende maatregelen nodig. In het nieuwe regeerakkoord is veel geld uitgetrokken en er is een speciale programmaminister voor stikstof aangesteld. Dit speelt voor een belangrijk deel in de agrarische sector die ook in onze gemeente sterk is vertegenwoordigd. Het is nu wachten op de nadere plannen van het rijk en om de uitwerking van de provincie. Door de bouwvrijstelling en de vertraging in de Rijksplannen was veel minder ureninzet nodig dan begroot

Inmiddels zijn bouwactiviteiten weer toegestaan, zolang in de gebruiksfase de stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden onder de zogenaamde kritische depositiewaarde (KDW) blijft. In onze gemeente kan stikstofdepositie een belemmerende factor voor nieuwe ontwikkelingen zijn. Vooralsnog kunnen de plannen voor woningbouw in onze gemeente doorgaan. Ook in dorpen dicht bij het Natura 2000-gebied De Alde Feanen. Woningbouw blijft vooralsnog mogelijk door een beroep te doen op het Provinciaal

Stikstofregistratiesysteem (SSRS) of door interne of externe saldering. Een kanttekening hierbij betreft het zeer dynamische speelveld rond het stikstofdossier. De praktijk van vandaag biedt geen zekerheid voor de toekomst.

Gaswinning

Op het gasdossier is veel werk verzet. Eind 2020 is de vraag vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat gekomen om advies te geven op het door Vermilion ingediende winningsplan 'Tietjerk' dat zich ondermeer over het grondgebied van Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen uitstrekt.

De raden van beide gemeenten zijn gedurende het jaar over de ontwikkelingen binnen het gasdossier geïnformeerd. Er hebben overleggen plaatsgevonden met de inwoners andere betrokken Friese overheden. Na de gedeeltelijke goedkeuring van de minister op het winningsplan is namens beide gemeenten een gezamenlijk zienswijze ingediend met andere betrokken gemeenten, Wetterskip en Provinsje Fryslân. Daarna is er een gezamenlijk beroepsschrift en een verzoek tot voorlopige voorziening ingediend. De uitspraak van de voorlopige voorziening was 11 maart 2022, waarbij de voorzieningenrechter geen aanleiding zag om een voorlopige voorziening te treffen.

Woningbouw

In nauwe samenwerking met regiopartners en provincie zijn in 2020 woningbouwafspraken voor de periode 2020–2030 gemaakt. In deze afspraken is ruimte voor en vertrouwen voor de regio. De afspraken bieden gemeenten, in de vorm van een 5-jarig experiment, regie en verantwoordelijkheid voor de *balans* op de woningmarkt. Bij het nemen van verantwoordelijkheid, hoort een meerjarige visie op balans en kwaliteit. Dit heeft geresulteerd in de (flexibele) woningbouwprogrammering 2020 die vastgesteld is door het college in maart 2021. Na de vaststelling hebben nog enkele passende kleinschalige woningbouwprojecten zich aangediend. Deze zijn toegevoegd aan de woningbouwprogrammering door separate besluiten van het college en de raad.

Werken

In november 2021 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Economische Zaken 'Foarút yn in Nije Tiid' vastgesteld. Het beleidsplan heeft een doorlooptijd tot en met 2027 en wordt tweejaarlijks geëvalueerd, waarin we terugblikken en vooruitkijken. Het beleidsplan geeft richting aan de economische koers waar de gemeente samen met ondernemers en andere partners op wil inzetten.

De belangrijkste uitvoeringslijnen zijn:

- versterken ondernemersklimaat
- duurzaam ondernemen
- regionale samenwerking via de versnellingsagenda en ANNO.

Regiodeal – Versnellingsagenda

De versnellingsagenda komt op stoom! De Versnellingsagenda is vanaf juni 2020 op projectniveau actief en loopt vooralsnog t/m 2024. Afgelopen jaar is de subsidieregeling drie

keer opengesteld voor aanvragen. Diverse projecten, groot en klein zijn in 2021 op weg geholpen om hun ideeën te realiseren.

Vernieuwde subsidieregeling

In 2021 is de subsidieregeling Versnellingsagenda vernieuwd. De aanpassingen maken de subsidieregeling duidelijker en gebruiksvriendelijker. Zo is een extra categorie ingevoerd, een categorie middelgrote subsidies van € 5.001 t/m € 25.000. Deze subsidies kunnen, net als subsidies tot en met € 5.000, het gehele jaar aangevraagd worden. Ook zijn de openstellingen voor het aanvragen van subsidie vanaf € 25.000 beter afgestemd op vakanties en is de duur van deze openstellingen verlengd van een maand naar 6 weken.

Monitoring

Het Fries Sociaal Planbureau (FSP) is gevraagd om de resultaten van de Versnellingsagenda te monitoren en evalueren. Het FSP heeft in mei 2021 de eerste Monitor Brede Welvaart Noordoost Fryslân opgeleverd.

Stichting Qop

Stichting Qop vervult een belangrijke rol binnen de Versnellingsagenda in het aanjagen van projecten en bij elkaar brengen van ondernemers, onderwijs en overheden. Het team van Qop kijkt of een projectidee inhoudelijk past binnen de Versnellingsagenda en kan adviseren bij de uitwerking van het idee tot een concrete activiteit of project.

De financiering van Stichting Qop duurde langer dan oorspronkelijk verwacht. Op basis van extern advies en met instemming van de colleges van de andere overheden binnen de Versnellingsagenda heeft de gemeente Noardeast-Fryslân de activiteiten van Stichting Qop als Dienst van Algemeen Economisch Belang aangewezen. Op advies van de Regioboard heeft de gemeente vervolgens eenmalig subsidie aan Stichting Qop verleend.

ANNO: sûn, grien en ûndernimmend

Eind 2021 hebben zes overheden de derde Agenda van Netwerk NoordOost vastgesteld. De derde agenda kent een looptijd t/m 2025. De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân gaan de derde periode van samenwerking in. Samen willen ze de regio naar een hoger plan tillen, en in 2040 de topregio van Noord-Nederland zijn als het gaat om wonen, werken en recreëren. Samen met de regionale samenwerkingspartners zetten ze de schouders er onder, langs het spoor van sûn, grien en ûndernimmend.

De vier gemeenteraden hebben in november 2021 ANNO III bekrachtigd. Zij zien de meerwaarde van het in gezamenlijkheid oppakken van de in de Agenda genoemde opgaven, naast en in verbinding met de doelstellingen uit de Versnellingsagenda waarin de regionale economie versnellen en versterken centraal staat.

De volgende stap is de uitwerking: welke resultaten willen we boeken, met wie – welke maatschappelijke partners – pakken we de opgaven op en welke middelen zijn daarvoor nodig en waar vinden we die? Dit zal per opgave verschillen. Sommige opgaven lopen nog door vanuit ANNO II en hebben fors de wind in de rug. Er zijn ook opgaven helemaal nieuw, waar alles vanaf de basis moet worden opgebouwd. Past de uitwerking van de opgave in bestaande

inhoudelijke en financiële kaders, dan beslissen de colleges, GS en DB van het Wetterskip er over. Past het niet en is er iets extra nodig, dan is dat een bevoegdheid van de raden en leggen de dagelijks besturen dit aan hen voor.

Toerisme en recreatie

Het beleidsplan toerisme en recreatie (T&R) is op 16 september 2021 door de Raad vastgesteld. Er is gekozen voor een scenario met een slimme groei van het aantal overnachtingen met 30%. Het doel is een grote bijdrage te leveren aan leefbaarheid, natuur- en cultuurerfgoed en werkgelegenheid. Wij willen deze groei bereiken door de ondernemers te betrekken bij het versterken van de drie clusters Earnewâld, Burgumer Mar en Trynwâlden.

SAMENLEVING

In 2021 hebben wij in het Sociaal Domein nader uitwerking gegeven aan het Beleidskader Sociaal Domein. De visie sociale basis, het beleidsplan Participatiewet en de eerste contouren van de nieuwe inkoopstrategie Wmo/Participatiewet zijn vastgesteld aan het eind van het jaar. Onderstaand gaan we nader in op de deelterreinen van het sociaal domein.

Wmo

Ook in 2021 hebben de corona-maatregelen het participeren door onze inwoners bemoeilijkt. De mogelijkheden voor kwetsbare inwoners tot deelname aan dagbesteding, persoonlijke begeleiding en vervoer waren beperkter. Dit heeft er mede voor gezorgd dat er op de Wmo geen tekorten meer waren, er zijn zelfs positieve bijstellingen geweest. Dit is ook het gevolg van meer kostenbewust werken door de sociaal werkers van onze gebiedsteams en door eerder genomen maatregelen om de indicaties voor mensen met langdurige individuele begeleiding te heronderzoeken en waar mogelijk af te schalen dan wel stop te zetten, bij recht op Wlz-zorg.

Jeugd en Welzijn

Jeugdigen konden veelal niet naar school en sportactiviteiten. Het was daardoor voor onze welzijnsorganisatie moeilijker om met jongeren op de normale 'vindplaatsen' (scholen en op straat) in contact te komen. Dit is vervangen door meer één-op-één coaching en (toen dat weer kon) sportactiviteiten in de buitenlucht. In 't Stationnetje zijn, zodra het weer kon, de activiteiten (vanwege de grote behoefte van de deelnemers) corona-proof weer opgepakt. Daarnaast heeft 't Stationnetje met subsidie vanuit 'Jeugd aan zet' in beide gemeenten veel (digitale en fysieke) activiteiten kunnen organiseren voor de jeugd.

In 2021 hebben wij geen verhoogd beroep gezien op specialistische jeugdhulp. Er zijn wel signalen dat de zwaarte van de benodigde jeugdhulp in 2021 is toegenomen, het effect van de coronamaatregelen speelt daarin mee. Ook hebben onze gebiedsteams een verhoogde werkdruk ervaren.

Het onderwijs heeft flink te lijden gehad onder de corona-maatregelen. Er zijn onmiskenbaar achterstanden ontstaan. Alle zeilen worden bijgezet om de schade te beperken. Daarentegen

is de ontwikkeling van het afstandsonderwijs in een stroomversnelling geraakt. Maar ook zijn kwetsbare situaties blootgelegd en er is noodopvang georganiseerd. Extra middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs worden o.a. ingezet om de lokale verbindingen tussen onderwijs en zorg te versterken en extra jongerenwerk in te zetten.

Participatie, inkomen en ondernemen

De maatregelen hebben ook op inkomensvlak gevolgen gehad. Zelfstandig ondernemers in bepaalde branches, waaronder vele ZZP'ers, zagen de mogelijkheden om te werken en inkomen te genereren afnemen en in sommige gevallen zelfs reduceren tot nul. Door uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) via het Bureau Zelfstandigen Fryslân hebben wij hen ondersteund. Ook hebben wij via verschillende communicatiekanalen onze zelfstandige ondernemers in kennis gesteld van de mogelijkheden. In 2021 is er echter, net als in 2020, sprake geweest van een verminderd gebruik van de inkomensregelingen, bijzondere bijstand en armoederegelingen.

Ook op schulddienstverlening is in verminderde mate een beroep gedaan. De verwachte golf van extra aanvragen op bijstand en minimaregelingen door corona-maatregelen is uitgebleven.

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Samenwerking

Tytsjerksteradiel continueert de (ambtelijke) samenwerking met de gemeente Achtkarspelen binnen de huidige samenwerkingsvariant, zodat er een gezamenlijke effectievere en efficiëntere bedrijfsvoering ontstaat. Beide gemeenteraden hebben zich vrijwel unaniem uitgesproken dat we verder blijven koersen op optimalisatie van de werkmaatschappij. Uit de recente gemeenteraadsverkiezingen is duidelijk geworden dat in beide gemeenten de partijen die zich tegen een bestuurlijke fusie hebben uitgesproken, een overgrote meerderheid hebben in beide raden.

De samenwerking raakt steeds meer ingebed in de reguliere processen. Door middel van de regelmatige ontmoetingen tussen beide colleges, de invulling van directie, MT en organisatie is uitvoering gegeven aan het uitgangspunt 'Samen, tenzij'. In 2021 heeft Bureau Berenschot een evaluatie uitgevoerd naar de samenwerking van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Ook is door Berenschot een benchmark uitgevoerd. Uit dit rapport, wat in oktober 2021 in de raden is behandeld, komen diverse conclusies en aanbevelingen naar voren. In 2022 beraden we ons op welke vervolgstappen we kunnen zetten naar aanleiding van de in het evaluatierapport genoemde conclusies en aanbevelingen. Feit is dat we hier mee aan de slag willen én gaan.

Covid-19 heeft grote gevolgen gehad voor onze medewerkers én de dienstverlening van de gemeente. Thuiswerken heeft een flinke positie gekregen in onze manier van werken en valt daarin niet meer weg te denken. Vanuit goed werkgeverschap wordt gewerkt aan een manier

om het thuiswerken en hybride werken structureel mogelijk te maken, te faciliteren en de werkplekomgeving hier op aan te laten sluiten. Tijdens de corona-crisis hebben de digitale middelen een nog meer centrale plaats in onze dienstverlening en bedrijfsvoering gekregen. Dit zal zich verder ontwikkelen vanaf 2022.

Risicomanagement

In 2021 is hard gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen binnen onze organisatie. Ondanks de beperkingen van Covid-19 en de lockdown heeft de organisatie mooie stappen kunnen zetten. In de Bedrijfsvoeringsparagraaf lichten we de ontwikkelingen rondom Risicomanagement nader toe.

Procesoptimalisatie

Onze organisatie heeft verbeteringen hoog op de agenda staan en we werken hierin nauwgezet en gestructureerd. In 2021 is verder gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen. De organisatie is een traject voor procesoptimalisatie gestart waarbij harmonisatie van de werkprocessen één van de doelen is.

Digitalisering

In 2020 is de informatiestrategie vastgesteld. Hiermee streven we naar het verzorgen van informatievoorziening zonder belemmeringen. Dit realiseren we op basis van vier pijlers zodanig dat we:

- de klant maximaal centraal stellen
- veel aandacht besteden aan privacy van gegevens en informatieveiligheid,
- inzetten op digitale transformatie en innovatie door slimme (gepersonaliseerde) oplossingen
- de techniek en architectuur slim inrichten op basis van duidelijke principes.

In 2021 zijn vele projecten uitgevoerd gebaseerd op de uitgangspunten in deze pijlers. Voorbeelden daarvan zijn FIXI, waarmee inwoners meldingen kunnen doen over de openbare ruimte. Andere voorbeelden zijn de implementatie van applicaties en processen voor de Omgevingswet, de inkoop en implementatie van een nieuw zaakstelsel en de herpositionering en digitalisering van inkomende en uitgaande informatieprocessen (post, e-formulieren en mail). Dit laatste ondersteunt vakafdelingen en bovendien is informatie daarmee blijvend vindbaar.

Informatiebeveiliging en privacy

Vanaf mei 2018 geldt de AVG en per januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Er zijn in 2021 onder meer stappen gezet in:

- Een bewustwordingscampagne onder het personeel met een continu karakter
- Het opstellen en implementeren van een informatiebeveiligings- en privacybeleidsplan
- Het uitvoeren van risicoanalyses en implementeren van informatiebeveiligingsmaatregelen, ook voortkomend uit privacy analyses.

Alle burgers en medewerkers hebben er recht op dat de gemeente zorgvuldig met zijn of haar gegevens omgaan. De Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) en de Chief Information Security Officer (CISO) rapporteren elk afzonderlijk over de stand van zaken van Informatiebeveiliging en privacy in hun jaarverslagen. Een samenvatting hiervan wordt geschetst in de Bedrijfsvoeringsparagraaf.

Ontwikkeling personeelskosten

In december heeft er een bijstelling op de begroting plaatsgevonden. Hierin is eveneens gerapporteerd over de ontwikkeling van de personeelskosten. Op dat moment werd een gunstige ontwikkeling verwacht waardoor een deel van het verwachte voordeel reeds ten gunste van het saldo is vrijgevallen. Daarbij was eveneens rekening gehouden met eventuele onvoorziene kosten die in zich in het laatste kwartaal van het jaar nog voor hadden kunnen doen. Er hebben zich echter geen onvoorziene situaties voorgedaan waardoor er uiteindelijk een (extra) gering voordeel is ontstaan van € 12.000.

De druk op de personeelsbudgetten voor onze gemeente(n) en de werkmaatschappij blijft de komende tijd hoog. Allereerst is het als gevolg van de krappe arbeidsmarkt bij veel vacatures lastig om tijdig in opvolging te voorzien. Om de bedrijfsvoering niet te zeer in gevaar te brengen, wordt er meer dan anders tijdelijk personeel ingehuurd. De krappe arbeidsmarkt zien we in de gehele samenleving terug. Dat maakt het vinden van goed personeel nog lastiger. Daarnaast hebben we te maken met een fors ziekteverzuim. Ook dit betekent extra druk op de budgetten. Uiteraard wordt gekeken hoe het verzuim omlaag gebracht kan worden en op welke wijze wij succesvol vacatures ingevuld kunnen krijgen. Op korte termijn helpt het bijstellen van plannings en het herprioriteren van werkzaamheden om de verder oplopende werkdruk tegen te gaan.

Verhoogde bijdrage aan WM8KTD op basis van jaarrekening 2021

Op basis van de jaarrekening 2021 van de WM8KTD wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 412.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 207.000. De overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2021 van de WM8KTD toegelicht en betreffen in hoofdlijnen een overschrijding van de personeelslasten als gevolg van een lastige arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim naast een onderschrijding van de werkbudgetten mede als gevolg van corona.

BALANS

De balans is het overzicht van alle bezittingen en schulden op een bepaald moment. Deze momentopname laat zien hoe de organisatie er financieel voor staat. De balans bestaat uit twee delen.

De twee zijdes van de Balans

Op de linkerkant van de balans zijn de bezittingen te vinden. Aan de rechterkant van de balans staan de schulden. Het verschil tussen bezittingen en schulden is het eigen vermogen.

De balans is in evenwicht

De balans laat zien hoe de bezittingen (de linkerkant) worden gefinancierd (de rechterkant). Een belangrijk kenmerk van de balans is dus dat de twee zijdes van de balans altijd aan elkaar gelijk zijn, vandaar de naam.

Balans per 31 december 2021 (x € 1.000)

BEZITTINGEN	2021	2020	SCHULDEN	2021	2020
Bezittingen	59.924	61.548	Eigen vermogen	32.889	28.563
Vorraden, geld en vorderingen	16.351	20.028	Schulden	43.386	53.013
TOTAAL	76.275	81.576	TOTAAL	76.275	81.576

2 BESLUITVORMING

Wij stellen u voor:

1. De jaarstukken 2021 vast te stellen.
2. De overschrijding van programma's 3, 5, 8 en overhead vast te stellen (zie analyse van de betreffende programma's). Overschrijdingen in de jaarrekening op programmaniveau moeten op grond van het BBV alsnog door de raad worden goedgekeurd.
3. De vrijval van beschikking over reserves als gevolg van temporisering van de initiatieven in 2021 voor het restant bedrag van € 2.799.000 opnieuw beschikbaar te stellen voor de begroting van 2022 en verder.
4. De bestemmingsreserve Kansen in Kernen op te heffen en het saldo van € 879.000 te storten in de Algemene Reserve
5. Het gerealiseerde resultaat van € 2.735.000 te storten in de Algemene Reserve.

3.1 Programma's

Bestuur en ondersteuning

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.2 Burgerzaken
- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

BRO: Implementatie van basisregistratie ondergrond

[Kadernota 2019

nr. 0.01]

 [Stopgezet]

Wat wilden we?

Het is een wettelijke verplichting dat we de BRO (BasisRegistratie Ondergrond) voeren en gegevens vanuit het werkveld opnemen en ter beschikking stellen. Vanuit de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) geldt ook de verplichting om over de BRO verantwoording af te leggen. Om hieraan te kunnen voldoen wordt onderzocht waar deze taken het beste kunnen worden gepositioneerd (bij beide Beheerafdelingen of bij Basisregistraties) en worden de taken, mogelijk met externe begeleiding, ingericht en geïmplementeerd. De kosten voor implementatie bedragen voor 2020 per gemeente € 7.000 en de structurele kosten voor beheer en uitvoering bedragen vanaf 2020 per gemeente € 8.000 per jaar.

Wat hebben we bereikt?

Het budget voor deze taak valt vrij bij de begrotingswijziging april.

In verband met het feit dat er twee taken voor BRO zijn en dat er voor de BRO-taken dubbel budget beschikbaar is.

Binnen Beheer T-diel zijn de budgetten voor BRO-taken geborgd met het andere beschikbare budget.

Wat is (nog) niet gelukt?

N.v.t.

Implementatie van het waarden op gebruikersoppervlakte

[Kadernota 2019

nr. 0.02]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het waarden op gebruikersoppervlakte (GBO) is noodzakelijk per 2022. Als voorbereiding hierop worden in onze gemeente 3D-metingen van objecten verricht. In de vorige Kadernota is daarvoor eenmalig € 25.000 beschikbaar gesteld. Nu is het de uitdaging om op basis van een testomgeving de resultaten van de 3D-metingen te analyseren en te verwerken en deze te transporteren in onze waarderingsapplicatie. Hiervoor is het noodzakelijk een testomgeving in te richten voor het analyseren, verwerken en transporteren van de GBO-resultaten naar de waarderingsapplicatie. Hierdoor kunnen we schaduwdraaien op GBO en zijn we uiteindelijk in staat een kwalitatieve overgang te realiseren van inhoud naar gebruikersoppervlakte (waardering). Voor onze gemeente is voor de jaren 2020 en 2021 een bedrag van tweemaal € 2.500 nodig. Het betreft hier eenmalige kosten, die ten laste van de algemene reserve worden gebracht.

Wat hebben we bereikt?

Er is ervaring opgedaan binnen de gemeente Achtkarspelen door o.a. een testfase uit te voeren, voordat de WOZ-beschikkingen in het jaar 2021 voor het eerst zijn genomen op gebruiksoppervlakte. De opgedane ervaring heeft er toe geleid dat deze eenmalige kosten achterwege konden blijven voor de gemeente Tytsjerksteradiel. De testfase voor de gemeente Tytsjerksteradiel was niet meer nodig, door de opgedane ervaring en kennis bij de gemeente Achtkarspelen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Jaarbijeenkomst nieuwe vorm vanaf 2019 'Maitidsmoeting'

[Kadernota 2018

nr. 0.01 d]

[Gereed]

Wat wilden we?

Naar aanleiding van de geslaagde bijeenkomst begin 2018, om inwoners en ondernemers informeel te ontmoeten, gaan we deze bijeenkomst voortaan jaarlijks organiseren. De ontmoeting, maar ook het feit dat het gemeentebestuur (raad en college) een brede uitnodiging voor iedereen uit Tytsjerksteradiel deed uitgaan, werd erg op prijs gesteld. We

streven ernaar om deze bijeenkomst met wisseling van het winter- en lenteseizoen te laten plaatsvinden. De kosten hiervan zijn in afgeslankte vorm meegenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

Op donderdag 21 maart 2019 vierde gemeente Tytsjerksteradiel samen met alle inwoners het begin van de lente 2019. Deze "Maitiidsmoeting" vond plaats in Paviljoen De Buitenplaats in Earnewâld. De bijeenkomsten in 2020 en 2021 hebben vanwege Covid niet plaatsgevonden.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Programma preventie (programma overstijgend)

[Kadernota 2018

nr. 0.00 c]

[Continue proces]

Wat wilden we?

We willen toe naar een op preventie toegesneden programma, waarin thema's en onderwerpen dwars door alle portefeuilles heen zijn opgenomen, een intersectorale aanpak. We willen maximaal inzetten op preventie want voorkomen is beter dan genezen. Met het overhevelen van taken in het Sociaal Domein van het Rijk naar gemeenten is niet alleen het uitvoeren van zorgtaken een belangrijk aspect waar uitwerking aan gegeven moet worden. Ook aspecten rond preventief handelen rond zorg spelen hierbij een belangrijke rol ter voorkoming van uitvoeringstaken en de daarmee gepaard gaande kosten. Inmiddels worden er ook voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd betreffende aspecten rond de nieuwe omgevingswet. Herinrichting van de omgeving heeft in het kader van zorg, milieu, energie en circulaire economie een belangrijke rol. Ook hier is preventie een belangrijke thema. Gaandeweg ontwikkelt zich een situatie waarbij preventie dus verder reikt dan de afzonderlijke sectoren. Maatschappelijke effecten rond leefbaarheid en welzijn kunnen niet zonder een integrale preventieve aanpak.

Overigens kan het nalaten van de opzet van een integraal preventieprogramma leiden tot maatschappelijk negatieve effecten en het toenemen van druk op de begroting. De toekomstige kosten zullen met name duidelijk worden bij de opzet van het programmaplan. De meeste kosten zullen opgaan in personele inzet van beleid- en uitvoerende medewerkers. Incidenteel is denkbaar dat er voorinvesteringen nodig zijn om activiteiten op gang te brengen.

Wat hebben we bereikt?

Preventie landt in de verschillende visie- en beleidsdocumenten.

Wat is (nog) niet gelukt?

Nvt

Initiatiefloket

[CUP nr. TDCoal066]

[Op schema]

Wat wilden we?

Een (digitaal en/of fysiek) initiatiefloket.

Wat hebben we bereikt?

In het voorjaar van 2021 is de notitie Overheidsparticipatie bij burgerinitiatieven en de bijbehorende verordening burgerinitiatieven door de raad van Tytsjerksteradiel vastgesteld. Hierin is vastgelegd wat een burgerinitiatief is, aan welke kaders dit moet voldoen en via welke stappen het vorm kan krijgen. Een vast contactpersoon in de organisatie die initiatiefnemers ondersteunt is hier een onderdeel van.

Voor deze vaste contactpersoon is een nieuw functieprofiel opgesteld. Werving hiervan begint januari 2022.

Wat is (nog) niet gelukt?

De uitvoering van het voorstel is onderweg maar nog niet afgerond.

Samenwerking 8KTD

[CUP nr. TDCoal062]

[Op schema]

Wat wilden we?

We zetten de samenwerking met Achtkarspelen geïntensiveerd voort.

Wat hebben we bereikt?

Eind 2021 hebben de raden de evaluatie (en benchmark) van Berenschot over de samenwerking behandeld. De hieruit voortvloeiende actiepunten worden begin 2022 verder opgepakt en uitgewerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Voorbeeldfunctie gemeente

[CUP nr. TDCoal051]

[Vertraging]

Wat wilden we?

We helpen meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk.

Wat hebben we bereikt?

In 2013 hebben het kabinet en werkgevers afgesproken dat ze 125.000 extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Werkgevers in de marktsector hebben toegezegd tot 2026 100.000 extra banen te creëren. De overheidswerkgevers creëren tot 2024 25.000 extra banen. De banenafpraak (BAB-banen) is wettelijk vastgelegd in de Quotumwet. Werkgevers met 25 medewerkers of meer hebben de verplichting om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

In principe is de quotumwet in werking getreden, maar tot 1 januari 2022 opgeschort. Maar ook na deze datum worden geen heffingen opgelegd. De minister van SZW heeft de Belastingdienst en UWV toestemming gegeven om de quotumheffing niet uit te voeren tot in elk geval 1 januari 2024. UWV en Belastingdienst kunnen hierdoor anticiperen op de toekomstige wettelijke grondslag voor de verdere opschorting van de quotumheffing.

Een BAB-baan telt volledig mee als er sprake is van een dienstverband van 25,5 uur.

Realisatie tot en met 2021

- Tytsjerksteradiel: 1,51 arbeidsplaatsen
- WM8KTD: 2,8 arbeidsplaatsen

Taakstelling tot en met 2021

- Tytsjerksteradiel: 3,0
- WM8KTD: 13,8

Wat is (nog) niet gelukt?

Het realiseren van voldoende arbeidsplaatsen is nog niet gelukt. Begin 2022 wordt een beleidsplan opgesteld waarin onder andere terugkomt hoe een inhaalslag kan worden vormgegeven.

Overige ontwikkelingen

Algemene uitkering

Jaar 2021

De algemene uitkering uit het gemeentefonds inclusief integratie uitkering voor het Sociaal Domein voor 2021 bedraagt zowel op begroting- als rekeningbasis € 57,3 miljoen.

Begroting en jaarrekening zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2021 en de laatste specificatie van 2021 op basis van de decembercirculaire 2021.

Uitkering vorige dienstjaren (2018, 2019 en 2020):

In 2021 is er nog een aantal mutaties over de jaren 2018, 2019 en 2020 doorgevoerd. Voor de jaarrekening 2021 levert dit per saldo een voordelige ontwikkeling voor de jaarrekening op van € 119.000.

Het betreft de volgende mutaties m.b.t. de verschillende jaren:

(bedragen in €)

Jaar 2018

	€	
Actualisering WOZ-waarden	26.000	V

Jaar 2019

Actualisering maatstaf medicijngebruik	9.000	V
Actualisering suppletieuitkering IUSD	-3.000	N
Actualiseren WOZ-waarden	48.000	V
	54.000	V

Jaar 2020

Actualisering diverse maatstaven o.m. mbt bijstandsgerechtigden	27.000	V
Actualisering maatstaven m.b.t. huishoudens met een laag inkomen	39.000	V
Actualisering decentralisatie uitkering jeugdhulp AZC	19.000	V
Actualisatie maatstaven aantal huishoudens naar (oudere) leeftijdsgroep	-31.000	N
Actualisering maatstaf uitkeringsontvangers	-15.000	N
	39.000	V

Ontwikkeling reserves c.a.

Binnen programma 0 worden de mutaties op de reserves verantwoord. Voor de geplande onttrekkingen uit reserves, die niet in 2021 hebben plaatsgevonden, wordt bij de besluitvorming van de jaarrekening aan de raad gevraagd om deze door te schuiven naar 2022. Dit noemen we temporiseren. Hierdoor vallen de benodigde middelen niet vrij en kunnen ze in een volgend jaar worden ingezet. Op het taakveld reserves binnen programma 0 is per saldo sprake van een nadeel van € 2.915.000. Tegenover dit nadeel ontstaat op de diverse programma's een voordeel, omdat de geplande uitgaven niet of deels niet zijn gemaakt. Binnen deze programma's vindt u de inhoudelijke toelichting. Voor 2021 betreft dit onder meer:

• Lagere bijdrage Reserve Kansen in kernen	€ 877.000
• Lagere bijdrage reserve aardgasvrij Garyp	€ 847.000
• Geen bijdrage Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	€ 100.000
• Vervallen onttrekking tbv Caparis	€ 119.000
• Lagere onttrekking tbv Omgevingswet	€ 124.000

Bijdrage aan WM8KTD

De jaarrekening 2021 van de WM8KTD toont een bijdrage vanuit de twee gemeenten van € 39.385.000. De jaarrekening laat een hiermee een overschrijding van de budgetten zien waardoor van beide gemeenten in totaal een hogere bijdrage van € 412.000 nodig is.

Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 207.000 aan de WM8KTD, hetgeen een nadeel van dezelfde omvang voor de jaarrekening van de gemeente betreft.

De overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2021 van de WM8KTD toegelicht. In verband met de verplichte verdeling over taakvelden conform het BBV, zien we het nadeel van de WM8KTD als volgt terug in de jaarrekening van de gemeente:

bedrage(n in €)

Programma	€	
0 Bestuur en ondersteuning (incl. Overhead)	-1.256.000	N
1 Veiligheid	6.000	V
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-	
3 Economie	22.000	V
4 Onderwijs	37.000	V
5 Sport, cultuur en recreatie	25.000	V
6 Sociaal domein	820.000	V
7 Volksgezondheid en milieu	53.000	V
8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	86.000	V
Totaal	-207.000	N

Ontwikkeling personeelskosten

In het hoofdstuk "In Vogelvlucht" informeren wij u over de ontwikkeling van de personeelskosten voor de gehele gemeente. Specifiek voor programma 0 Bestuur en Ondersteuning tonen de personeelskosten een positief resultaat van € 118.000.

Onderbesteding budgetten representatie c.a.

Als gevolg van de coronamaatregelen is er voor de jaarrekening 2021 sprake geweest van een onderbesteding van de budgetten voor representatie c.a.. Voor de jaarrekening een voordeel van € 29.000.

Lagere leges Burgerzaken a.g.v. corona

Het totaal aan legesopbrengsten en -kosten toont een nadelig resultaat van € 27.000. Dit nadelig resultaat wordt verklaard door hogere lasten dan begroot voor afdracht leges rijbewijzen als gevolg van het niet begroten van gezondheidsverklaringen en een hogere last dan begroot voor afdracht leges naturalisaties als gevolg van meer vluchtelingen.

De ontvangen baten aan leges liggen op totaal in lijn met de begroting. Tussen de verschillende leges zien we wel verschillen: Zo zijn er minder rijbewijzen aangevraagd en zijn minder huwelijken voltrokken. Daarentegen zijn de ontvangsten van leges naturalisaties hoger dan begroot als gevolg van toename van vluchtelingen.

Tegenover dit nadeel is een voordeel van € 9.000 gerealiseerd op de kosten voor dienstverlening en overige uitgaven binnen Burgerzaken. Deze kosten bewegen mee met de opbrengst van bepaalde (lagere) leges.

Per saldo voor de jaarrekening een nadeel van € 22.000

Lagere kosten betaalde rente

Voor wat betreft de betaalde rente op langlopende leningen is er voor de jaarrekening sprake van een voordelige ontwikkeling, die enerzijds verklaard wordt door de negatieve rente op kort geld en anderzijds het effect van de lagere rente op een eerder omgezette lening. Voor de jaarrekening een voordeel van € 132.000.

Hogere opbrengst dividend

Aan dividenden is € 52.000 meer ontvangen dan begroot hetgeen een voordeel voor de jaarrekening is. Aan dividenden hebben we € 151.000 ontvangen van de BNG als dividend 2019 en 2020 en van Omrin € 82.000, inclusief terugontvangen dividendbelasting. Een deel van dit in 2021 uitbetaalde bedrag was langere tijd 'tegengehouden' door de ECB en komt nu alsnog tot uitkering.

Hogere OZB opbrengsten a.g.v. hogere waardeontwikkeling

De OZB opbrengsten voor zowel woningen als niet-woningen zijn € 183.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit positieve verschil wordt voor € 59.000 veroorzaakt door OZB Woningen en voor € 124.000 door OZB niet-woningen. Het verschil wordt verklaard door de waardeontwikkeling van de woningen die hoger is uitgevallen dan is ingeschat bij de totstandkoming van de begroting en er zijn minder correcties door leegstand en bezwaarschriften geweest dan aangenomen.

Lagere baten uit verhuur gronden en gebouwen

De ontvangen baten uit met name gronden (niet in exploitatie) zijn € 18.000 lager dan begroot, hetgeen een nadeel voor de jaarrekening betekent. Dit wordt vooral veroorzaakt door een lagere opbrengst van € 16.000 van het verpachten van een sportveld omdat de overeenkomst hiertoe per 1 september 2021 is beëindigd en de begroting was gebaseerd op een volledige jaaropbrengst.

Suppleties btw re-integratie

Er zijn in 2021 drie btw suppleties btw re-integratie ingediend over 2017 – 2018 – 2019. Op grond van de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 10 juli 2020, nr. 18/03223 m.b.t. Re-integratie is een voor de gemeente van het btw-compensatiefonds jaarlijks terug te vorderen bedrag aan btw ontstaan. Deze suppletie-aangiften hebben geleid tot een niet begrote teruggave van € 116.000 aan btw hetgeen een incidenteel voordeel voor de jaarrekening 2021 betekent.

Extra storting in de voorziening Debiteuren

Voor de jaarrekening 2021 moest een extra storting in de voorziening Debiteuren worden gedaan van € 34.000. De rede hiervan betreft een actualisatie en herberekening van de stand 'dubieuze debiteuren' om risico op oninbaarheid af te dekken. Voor de jaarrekening een nadeel van € 34.000.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bestuur	1.936	1.942	1.754	188
Burgerzaken	1.341	1.404	1.373	32
Beheer overige gebouwen en gronden	487	446	453	- 7
Treasury	- 110	186	64	122
OZB woningen	249	215	178	36
OZB niet-woningen	176	170	173	- 3
Belastingen overig	32	51	38	12
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
Overige baten en lasten	760	244	384	- 140
Totaal lasten	4.872	4.658	4.416	242
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bestuur	766	-	-	-
Burgerzaken	377	377	375	- 3
Beheer overige gebouwen en gronden	144	154	136	- 18
Treasury	128	207	277	70
OZB woningen	5.823	5.823	5.882	59
OZB niet-woningen	2.417	2.417	2.542	125
Belastingen overig	2.096	2.096	2.096	- 1
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	53.323	57.291	57.409	119
Overige baten en lasten	33	-	117	117
Totaal baten	65.108	68.366	68.833	467
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	60.236	63.708	64.417	709

In de reserves gestort	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	3.202	4.453	4.336	117
Totaal lasten	3.202	4.453	4.336	117
Uit de reserves gehaald	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	2.841	5.778	2.746	- 3.032
Totaal baten	2.841	5.778	2.746	- 3.032
Saldo mutaties reserves	- 361	1.325	- 1.590	- 2.915

TOTAAL	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Lasten programma	8.074	9.111	8.752	358
Baten programma	67.949	74.144	71.579	- 2.565
Saldo programma	59.875	65.033	62.827	- 2.206

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000) **- 2.206**

negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig

Reguliere voor- of nadelen	- 2.441
Lasten	257
- Onderbesteding budgetten representatie c.a.	29
- Diverse verschillen	34
- Lagere personeelskosten	118
- Lagere kosten betaalde rente	132
- Extra storting in de voorziening Debiteuren	- 34
- Hogere afdrachten leges rijbewijzen en naturalisaties en lagere kosten dienstverlening	- 22
Baten	- 2.698
- Hogere opbrengst dividend	52
- Hogere OZB opbrengsten a.g.v. hogere waardeontwikkeling	183
- Lagere uitname reserves	- 2.915
- Huren en pachten overige gebouwen en gronden als gevolg van tegenvallende huur opbrengsten	- 18
Incidentele voor- of nadelen	235
Baten	235
- Suppleties btw re-integratie	116
- Algemene Uitkering oude jaren	119

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel

Vestigingsplaats

Buitenpost / Burgum

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij

VvE Nije Westermar

Vestigingsplaats

Burgum

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

BNG Bank NV

Vitens

Vestigingsplaats

Den Haag

Zwolle

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2021	2022	2020
Apparaatskosten							
Kosten per inwoner							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	▼	▼	858,2	886,0	768,0
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend

Bezetting							
Bezetting in fte per 1.000 inwoners							
Tytsjerksteradiel	fte	2021	—	—	8,8	2,2	2,5
(Vanaf dit jaar hebben we aan de bezetting ook de bezetting van de Werkmaatschappij naar rato toegerekend aan de gemeente Tytsjerksteradiel. Hierdoor lijkt het alsof de meetwaarde fors is gestegen ten opzichte van 2020. De bezetting van de werkmaatschappij is toegerekend om een representatief en vergelijkbaar beeld te vormen in relatie tot andere gemeenten waarvan de bezetting niet in een werkmaatschappij is ondergebracht.)							
Nederland	fte				onbekend	onbekend	onbekend
Externe inhuur							
Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	—	—	5,0	3,5	5,1
(Verhouding in lijn met 2020. Externe inhuur: € 343.000 Totale loonsom + inhuur: € 6.839.000)							
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend
Formatie							
Het aantal fte per 1.000 inwoners							
Tytsjerksteradiel	fte	2021	—	—	9,3	2,6	2,8
(Vanaf dit jaar hebben we aan de formatie ook de formatie van de Werkmaatschappij naar rato toegerekend aan de gemeente Tytsjerksteradiel. Hierdoor lijkt het alsof de meetwaarde fors is gestegen ten opzichte van 2020. De formatie van de werkmaatschappij is toegerekend om een representatief en vergelijkbaar beeld te vormen in relatie tot andere gemeenten waarvan de formatie niet in een werkmaatschappij is ondergebracht.)							
Nederland	fte				onbekend	onbekend	onbekend

Veiligheid

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Uitvoering verbeterplan VTH

[Kadernota 2019

nr. 7.12]

[Continue proces]

Wat wilden we?

Voor de uitvoering van het verbeterplan VTH wordt een drietal budgetten gevraagd in de kadernota:

1. een éénmalig budget voor het opleidingsplan voor het jaar 2020;
2. een structurele verhoging van het budget voor inhuur van een ingenieursbureau;
3. een structureel budget voor de uitvoering van individuele nulmetingstrajecten EVC-KC.

Wat hebben we bereikt?

Uitvoering verbeterplan VTH Frysk Peil 1

Wat hebben we bereikt:

- 1) De medewerkers (peiljaar 2017) zijn allemaal opgeleid > 75% (minimale eis);
- 2) Op een enkeling na hebben alle medewerkers (peiljaar 2017) het EVC traject doorlopen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Wat moet nog:

- 1) Door een groot verloop van medewerkers lopen we achter de feiten aan. Er is weliswaar flink geïnvesteerd in de nieuwe medewerkers met EVC-trajecten en opleidingen. Toch blijft er een substantieel aantal waarbij er nog niet aan de eisen wordt voldaan;
- 2) Het verbeterplan Frysk Peil 1 bevatte enkele foutieve aannames. Hierdoor wordt nog niet aan alle deskundigheidsgebieden voldaan. Daarnaast is er een nieuw deskundigheidsgebied toegevoegd aan de Kwaliteitscriteria (Energie en Duurzaamheid). Provinciebreed wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn aangezien de andere Gemeenten ook niet aan alle deskundigheidsgebieden kunnen voldoen.

Kunnen wij met de huidige begroting volstaan:

- 1) Er is tot nu toe voldoende budget om de EVC trajecten te doorlopen;
- 2) De opleidingen worden uit het reguliere opleidingsbudget gehaald. Dit is tot nu toe voldoende gebleken. Door collectief de opleidingen aan te bieden en af te nemen kunnen de kosten relatief laag gehouden worden. Er wordt veel cursussen incompany of via Werken in Friesland gevolgd;
- 3) Er is onvoldoende budget om te voldoen aan het Deskundigheidsgebied 27 (Energie en Duurzaamheid). Om te kunnen voldoen zal een begrotingswijziging (lees verhoging) nodig zijn.

Veiligheidsregio Fryslân

[Kadernota 2020

nr. 01.01]

[Gereed]

Wat wilden we?

Op 28 mei 2020 is de begroting 2021 van Veiligheidsregio Fryslân behandeld in de gemeenteraad. Er is een zienswijze ingediend, waarin begrip is voor de financiële uitzettingen, maar ook zorg uitgesproken wordt over de onzekere financiële situatie in verband met de coronacrisis en de tekorten bij de gemeente. Hierbij wordt opgeroepen de komende jaren kritisch te zijn met betrekking tot de kostenontwikkelingen. Hierbij is opgeroepen om onvoorziene uitzettingen zoveel mogelijk binnen de eigen begroting op te vangen. De Veiligheidsregio heeft in een reactie op alle zienswijzen laten weten dat zij zich maximaal zal inspannen om uitzettingen zoveel mogelijk te voorkomen.

De begroting van Veiligheidsregio Fryslân leidt tot uitzetting van de gemeentelijke bijdrage. Deze moet daarom worden verwerkt in de gemeentelijke begroting, op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en gezondheidszorg. De uitzetting voor Veiligheidsregio Fryslân betreft onder andere:

- autonome ontwikkelingen, zoals indexering op loonkosten en kosten materieel
- indexering piketten bevolkingszorg
- werkzaamheden in het kader van de Omgevingswet
- borging van de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE)
- uitzetting verzekering repressief personeel
- investeren in toekomstige bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

In 2021 zijn extra middelen aan de Veiligheidsregio toegekend.

De jaarstukken 2021 van Veiligheidsregio Fryslân worden 2 juni 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Overige ontwikkelingen

Corona

De coronacrisis heeft ook in 2021 invloed gehad op de werkzaamheden. Per 1 december 2020 geldt de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm). Bij versoepelingen en aanscherpingen hield dit in dat continu meebewegen en aanpassen noodzakelijk was. Elke maatregel leidde tot vele vragen over wat wel en niet mocht binnen de dan geldende kaders. Deze vragen werden opgepakt door een beleidsmedewerker van Veiligheid en jurist Toezicht, Handhaving en Veiligheid. Ook alle coronaplannen die ingediend werden bij aanvragen om vergunningen voor evenementen (in de periode dat het was toegestaan) en openstelling van publieke plaatsen zijn getoetst. Daarnaast zijn opnieuw brieven opgesteld of mede-opgesteld naar ondernemers en organisaties in diverse sectoren, zoals aan horeca, recreatie en sport. Daarnaast is een bijdrage geleverd ten behoeve van de vaccinatiestrategie van de GGD.

Ondermijning

Op het gebied van ondermijning zijn twee projecten uitgevoerd, gefinancierd door het Ministerie van BZK:

- Binnenspiegel: investeren in weerbare organisatie (vergroten weerbare overheid)
- Buitenspiegel: ongewenste inmenging in dorpen en wijken; samenwerking overheid en bedrijfsleven (wegnemen gelegenheidsstructuren, maatschappelijk draagvlak en bewustwording)

De gemeenteraden hebben in het kader van bewustwording op 25 januari 2021 in samenwerking met het RIEC een bijeenkomst gehad. Dit heeft het goede gesprek en aandacht voor het onderwerp op gang gebracht.

Als uitvoering van het integrale ondermijningsbeeld is een lokale, interne en periodieke ondermijningstafel opgestart.

Werkbudget crisisbeheersing

Voor crisisbeheersing is een jaarlijks werkbudget beschikbaar van € 15.000. De laatste jaren zijn er weinig kosten gemaakt voor crisissituaties waar de gemeente handelend moet optreden. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel op dit budget van € 13.000. Met ingang van de begroting 2022 is het werkbudget voor crisisbeheersing structureel verlaagd met € 8.000.

Werkbudget veiligheid

Voor veiligheid is er een jaarlijks werkbudget beschikbaar van € 32.000. Behalve de gebruikelijke kosten voor beveiliging jaarwisseling, redden dieren en dierenambulance zijn er in 2021 weinig extra kosten gemaakt. Mede door corona zijn activiteiten (zoals voorlichting woninginbraken) opgeschort. Er waren geen ingrijpende maatregelen waar voor de veiligheid voorzieningen getroffen moesten worden, zoals ontruiming, noodvoorzieningen en overlastsituaties. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 29.000. Aangezien dit budget jaarlijks een onderbesteding laat zien is met ingang van de begroting 2022 het werkbudget verlaagd met € 4.500.

Subsidie jaarwisseling

In verband met corona zijn er geen activiteiten geweest rond de jaarwisseling. De jaarlijkse subsidieverlening is niet toegepast, waardoor het volledige budget van € 30.000 niet is besteed.

Dwangsommen

Aan dwangsommen is in 2021 € 14.000 ontvangen. Het is moeilijk in te schatten hoeveel dwangsommen er jaarlijks worden opgelegd, daarom is hier in de begroting geen raming voor opgenomen en resulteert dit nu voor de jaarrekening in een voordeel.

Corona toegangsbewijzen

De Veiligheidsregio Fryslân heeft eenmalig een bijdrage toegezegd voor de controle op corona toegangsbewijzen. De totale kosten die wij hiervoor hebben gemaakt bedragen € 22.000. Voor deze kosten zal de gemeente in 2022 een vergoeding ontvangen van de Veiligheidsregio. In de jaarrekening is hier al rekening mee gehouden en daarom per saldo neutraal.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordten we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	1.959	1.932	1.915	17
Openbare orde en veiligheid	410	634	507	127
Totaal lasten	2.368	2.567	2.422	144
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	32	102	48	- 54
Totaal baten	32	102	48	- 54
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.336	- 2.464	- 2.374	90

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	90
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>	
Reguliere voor- of nadelen	90
Lasten	77
- Bijdrage Werkmaatschappij 8KTD	5
- Werkbudget crisisbeheersing	13
- Werkbudget veiligheid	29
- Subsidies jaarwisseling	30
Baten	13
- Ontvangen dwangsommen	14
- Overige verschillen per saldo	- 1

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Veiligheidsregio Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 01. Veiligheid							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
ongunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens 							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar			rek.	begr.	rek.
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	2021	2022	2020
Misdrijven – Diefstal uit woning per 1.000 inwoners							
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2020			1,2	1,1	1,1
Nederland	aantal	2020			1,8	2,5	2,5
Misdrijven – Geweldd misdrijven per 1.000 inwoners							

<p>Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).</p> <p>Tytsjerksteradiel</p>		aantal	2020			2,3	2,0	2,0
<p>Nederland</p>		aantal	2020			4,5	4,9	4,7
<p>Misdrijven – Vernieling en beschadigingen (in de openbare ruimte)</p> <p>Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.</p>								
<p>Tytsjerksteradiel</p>		aantal	2020			3,1	3,4	3,2
<p>Nederland</p>		aantal	2020			6,2	5,8	6,7
<p>Misdrijven – Winkeldiefstal per 1.000 inwoners</p> <p>Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.</p>								
<p>Tytsjerksteradiel</p>		aantal	2020			0,3	0,6	0,6
<p>Nederland</p>		aantal	2020			2,0	2,2	2,2
<p>Verwijzingen Halt</p> <p>Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straaf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.</p>								
<p>Tytsjerksteradiel</p>		aantal	2020			4,0	52,0	52,0
<p>Nederland</p>		aantal	2020			11,0	132,0	132,0

Verkeer, vervoer en waterstaat

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As

[Kadernota 2019]

nr. 2.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De Gebiedsontwikkeling zorgt ervoor dat De Centrale As goed wordt ingepast in het landschap en moet daarnaast zorgen voor een “plus” aan het gebied. Deze “gebiedsplus” is als een soort van compensatie toegezegd aan de streek. Onze inzet is vooral gericht op de realisatie van recreatieve maatregelen, zoals de aanleg van fiets- en wandelpaden. Voor de uitvoering van de Gebiedsontwikkeling is de Gebiedsontwikkelingscommissie (GOC). De Centrale As geïnstalleerd. Hierin zijn de diverse belangen vertegenwoordigd. De GOC heeft een visie voor het gebied uitgewerkt: Integrale visie Gebiedsontwikkeling De Centrale As “Oer weide, sompe en wâld”. Deze visie is vervolgens vertaald naar een Maatregelenkaart, welke opgedeeld is in fase 1 en fase 2 maatregelen. Voor de fase1 maatregelen is tevens de gemeentelijke cofinanciering geregeld.

Voor de fase 2 maatregelen is geen gemeentelijke cofinanciering geregeld. In eerste instantie zal de financiering van fase 2 gezocht worden in de verwachte vrijval aan middelen die voor fase 1 zijn geraamd. Twee maatregelen, de aanleg van een fietspad langs de Reidlânsfeart in Hurdegaryp en de aanleg van een wandelpad in Burgum–West, kunnen in ieder geval op deze manier worden gerealiseerd. Dit is inmiddels ook toegezegd.

Financiering van de overige maatregelen in fase 2, waaronder de eventuele realisatie van een pontverbinding over het PM–kanaal tussen Burgum en Sumar, is afhankelijk van verdere vrijval van middelen. De middelen die de provincie voor de tweede fase gereserveerd heeft,

blijven overigens vijf jaar voor de gemeente beschikbaar. Dat geeft ons de ruimte om binnen die termijn alsnog de benodigde financiering te vinden voor de overgebleven projecten.

Wat hebben we bereikt?

De financiële afwikkeling van zowel fase 1 als 2 is nog niet afgerond. De Provincie heeft meer tijd nodig voor de uitwerking hiervan.

Wat is (nog) niet gelukt?

De overige fase 2 maatregelen zijn niet gerealiseerd omdat er nog geen duidelijkheid is over de algehele afrekening van De Centrale As. Zodra hier meer over bekend is kan een totaalplaatje gemaakt worden voor de fase 2 maatregelen en kan gekeken worden welke maatregelen wellicht in de toekomst nog uitgevoerd kunnen worden.

Actualisatie en koppeling BGT & GBI-beheersysteem

[Kadernota 2019

nr. 2.05]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Vele jaren lang werden de GBKN (nu BGT) en de geografische data in het beheersysteem (GBI) voor de openbare ruimte separaat van elkaar bijgehouden. In de loop van jaren zijn hierdoor veel grotere en kleine verschillen tussen beide datasets ontstaan. Een analyse heeft aangetoond dat er niet alleen verschillen tussen de BGT en GBI zijn, maar dat de informatie ook niet altijd overeenkomt met de werkelijke situatie buiten op straat. Conform de Wet Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is de gemeente verplicht om de BGT actueel te houden. Daarnaast dient voor 1 januari 2020 fase II van de transitie BGT uitgevoerd te zijn. Dit betreft onder andere het verbeteren van de volledigheid en de kwaliteit van de BGT. Daarnaast zijn we verplicht om de BGT te gebruiken als basis voor onze beheeractiviteiten.

De beide systemen (BGT en GBI) moeten gekoppeld worden, waarbij de BGT leidend wordt. Hierbij mogen geen metadata verloren gaan. Dit is een arbeidsintensieve klus hoewel een groot deel geautomatiseerd gekoppeld kan worden. Echter, alle verschillen tussen de systemen moeten handmatig op elkaar afgestemd worden. Daarnaast volgt er nog een grote hoeveelheid mutaties als gevolg van de Centrale As en Kansen in Kernen. De koppeling biedt uiteindelijk veel voordelen: enkelvoudig data inwinnen/meervoudig gebruik, voorkomen van fouten, betere analysemogelijkheden door standaardisatie.

Samengevat

- De BGT is niet 100% actueel conform Wet Basisregistratie Grootchalige Topografie
- We hebben ons te beheren areaal in de openbare ruimte niet compleet in beeld in ons beheersysteem
- De systemen zijn niet gekoppeld waardoor veranderingen in de openbare ruimte via de BGT niet geautomatiseerd in het beheersysteem GBI komen (dubbel werk, kans op fouten)

De basis moet dus weer op orde komen en blijven. Door samenwerking tussen het team Informatiebeheer (WM) en Beheer Binnendienst (TD) kunnen we een boppeslach maken: optimalisatie van zowel de BGT (verplichting Wet BGT) als ook het GBI-beheersysteem. We

gaan hiervoor bovendien ervaringen inwinnen bij Achtkarspelen. In Achtkarspelen is de BGT en GBI inmiddels op elkaar afgestemd en gekoppeld. De omvang van de werkzaamheden is op voorhand niet in te schatten. Het betreft veelal handmatig mutatie-werk. Op basis van ervaringen elders is bekend dat hier minimaal ca. 2,5 jaar werk (€ 175.000) in zit.

Reeds beschikbaar in begroting van 2019: € 70.000. Nog benodigd:

- in 2020 € 35.000
- in 2021 € 70.000

Wat hebben we bereikt?

We hebben al heel veel gedaan, naar schatting 80% gereed.

Wat is (nog) niet gelukt?

De implementatie van de softwarematige koppeling is in uitvoering.

Brugbediening op afstand – Eastermar

[Kadernota 2018

nr. 2.1 b]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Er zijn een aantal opties om bediening op afstand van de brug Eastermar weer mogelijk te maken (door RWS vanuit Lemmer, door provincie vanuit Leeuwarden, door gemeente vanaf een gemeentelijke locatie). Daarnaast zijn er een aantal alternatieven waaronder overdracht van de brug aan provincie Fryslân, de brug vervangen door een hogere vaste brug en de brug volledig vernieuwen/reconstrueren. We gaan de (on)mogelijkheden, kosten en gevolgen van de opties en alternatieven nader onderzoeken.

Voor het jaar 2019 zal de bediening van de brug nog verzorgd worden door RWS. Juridisch is inmiddels uitgezocht dat de brug ons eigendom is en blijft.

Wat hebben we bereikt?

Met de recente ontwikkelingen rondom de bruggen van RWS in het PM kanaal en de daarbij horende beschikbare financiële middelen, stagneert de planning tot vernieuwing. Hiermee zou echter wel een mogelijk langere bediening vanuit Schuilenburg tot de mogelijkheden behoren. Wellicht lang genoeg om over te gaan tot de variant van vernieuwing brug Eastermar, RWS doet echter geen uitspraken en toezeggingen. Wel is mondeling toegezegd dat de bediening tot uiterlijk 1 januari 2024 verlengd kan worden. Deze toezegging voor langere bediening is ter bevestiging en als opdracht schriftelijk teruggestuurd. Om de brug voor het vaarseizoen van 1 april 2024 gereed te hebben dient de engineering nu opgestart te worden.

Wat is (nog) niet gelukt?

Verzocht is om de mogelijkheden voor een financiële bijdrage van Provinsje Fryslân te onderzoeken. De Provinsje Fryslân heeft aangegeven daar vanuit het project Provinciale Afstand Bediening route Lemmer–Delfzijl geen redenen voor te hebben. Ook voor de overdracht van de brug naar de Provincie ziet men geen beleidsmatige grondslag. Wel wil men de brug graag vanuit het Swettehûs in Leeuwarden voor ons gaan bedienen.

Digitalisering en optimalisering data areaal openbare ruimte

[Kadernota 2019

nr. 2.06]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Het GBI-beheersysteem bevat momenteel in grote lijnen alleen het areaal verhardingen, openbaar groen en hoofdriolering. Veel informatie met betrekking tot het areaal en beheer van de openbare ruimte is grotendeels alleen in analoge vorm en/of Excel-lijsten beschikbaar of dient in het veld te worden geïnventariseerd. Deze informatie moet in het GBI-beheersysteem opgenomen worden door een digitaliseringsslag te maken. Op die manier zijn gegevens geografisch beschikbaar en zijn beheerdata beter te koppelen aan de objecten. Ook is integraal en kwaliteitsgestuurd beheer en analyse op deze wijze beter mogelijk. Informatie die gedigitaliseerd opgenomen moet worden in het GBI-beheersysteem betreft onder andere: duikers, damwanden, beschoeiingen, steigers, bruggen, rioolaansluitingen, metadata groenvlakken, VTA-inspecties bomen, inrichtingselementen (bijv. bankjes, prullenbakken en kunstwerken), bebording, markering en eigendom/openbaarheid.

Deze inhaalslag in digitalisering, optimalisatie en standaardisering is noodzakelijk om goed inzicht te houden/krijgen in het volledige areaal en de bijbehorende onderhoudstoestand om de beheertaken goed uit te voeren. Zonder optimale en complete data lopen we daarnaast risico's door areaal dat niet in beeld is, waardoor bijvoorbeeld door verjaring van openbare wegen op particuliere terreinen de onderhoudsplicht bij de gemeente komt te liggen op basis van de Wegenwet.

Zonder deze inhaalslag is er geen optimale basis om de beheertaken goed uit te voeren.

De basis moet dus weer op orde komen en blijven. De omvang van de werkzaamheden om alle beheerdata op het gewenste niveau te brengen is op voorhand niet volledig in te schatten. Het betreft veelal handmatig mutatie-werk. Gedurende het proces zal daar meer duidelijkheid in komen. Vooralsnog gaan we uit van een klus van minimaal 2 jaar (€ 150.000).

Reeds beschikbaar in begroting van 2019: €75.000. Nog benodigd:

- in 2020 € 37.500
- in 2021 €37.500

Wat hebben we bereikt?

We hebben circa 70% in beeld en ingebracht in het systeem. Verder is het structureel bijhouden geborgd door het toekennen van middelen (formatie) bij vaststelling van de begroting 2022.

Wat is (nog) niet gelukt?

De laatste 30% wordt dit jaar of volgend jaar toegevoegd.

Overige ontwikkelingen

Ontwikkeling bruggen

Eind 2021 heeft het ministerie van Infrastructuur naar aanleiding van de ernstige constructieve gebreken aan de brug over het Prinses Margrietkanaal bij Kootstertille gemeld dat er bij het rijk onvoldoende budget beschikbaar is voor de aanpak van alle bruggen in de vaarweg Lemmer – Delfzijl. Vooralsnog is er enkel budget gereserveerd voor de bruggen bij Kootstertille en Spannenburg. Wij zijn momenteel samen met onze buurgemeente Achtkarspelen en de Provinsje Fryslân in gesprek met het rijk, waarbij vanuit onze zijde voortdurend aandacht wordt gevraagd voor de problematiek van de brug bij Skûlenboarch. Verder raakt deze discussie ook nog aan de voorgenomen renovatie en bedieningsproblematiek van de brug in Eastermar.

Project Kansen in Kernen c.a.

Project Kansen in Kernen

Het project Kansen in Kernen (KIK) is in 2021 afgerond. Het betreft een deelproject van de Centrale as. Het project KIK gaat om de herinrichting van de drie voormalige provinciale wegen door de dorpen Garyp, Burgum en Hurdegaryp.

Zowel ruimtelijk als financieel is het project een succes geworden. De opening van het project waarbij intensief is samengewerkt met de provincie Fryslân en de gemeente Dantumadiel, vond plaats op 24 september 2021.

Binnen het project zijn ten opzichte van het definitief ontwerp van de dorpen Burgum en Hurdegaryp twee kansen niet gerealiseerd: Molkfabryk en fietsparkeren. In Burgum werd de kans op betere inpassing van de voormalige melkfabriek niet gerealiseerd omdat de eigenaar van het pand geen medewerking wilde verlenen. In Hurdegaryp bleek het in samenwerking met Prorail niet mogelijk om het fietsparkeren te realiseren zowel binnen budget als planning van het project KIK (gereed voor 1 november 2021). Hierdoor is een deel van het projectbudget onbenut gebleven.

Veel kansen werden echter wel gerealiseerd waaronder o.a.: herbestemming molkfabryk Garyp, realisatie Wetter en willepark Burgum, herontwikkeling locatie Wynia te Hurdegaryp en de drie van Sminia aan en inrichting van Het Jonkheer Hobbe Baerdt van Sminiaplein in Burgum. In 2021 heeft de eindafrekening van de subsidie met de Provinsje Fryslân plaatsgevonden. Het totale positieve projectresultaat van KIK bedraagt € 879.000. De aanbestedingsvoordelen minus de extra bestedingen hebben bijgedragen aan dit totale positieve projectresultaat.

Er is echter een aantal KIK-gerelateerde projecten en de Gebiedsontwikkelingsprojecten DCA fase 2, die nog niet zijn of konden worden uitgevoerd vanwege de doorlooptijd van het project, aanvullende wensen of gebrek aan toegekende middelen.

Voor de definitieve afwikkeling van het project 'Herinrichting plein De 3 van Sminia' wordt nu een besluit gevraagd om € 90.000 beschikbaar te stellen ten laste van de Algemene Reserve te brengen en dit mee te nemen in de begroting 2023–2026.

Het project 'Garyp yn it Grien' en het project Cofinanciering fase 2 Gebiedsontwikkeling worden als onderwerpen meegenomen in de Kadernota 2023–2026.

Voor programma 2 leidt dit tot een voordeel van € 879.000. Tegenover dit voordeel ontstaat binnen programma 0 een nadeel van dezelfde omvang, aangezien er ook een lagere beschikking is over de bestemmingsreserve Kansen in Kernen. Per saldo voor het

jaarrekeningresultaat neutraal. Nu het project Kansen in Kernen definitief is afgerond, kan de bestemmingsreserve worden opgeheven en het restant van € 879.000 worden overgeheveld naar de Algemene Reserve. Dit is meegenomen in de besluitvorming van de jaarrekening.

Resultaat herbestemming ABN AMRO

De verkoopopbrengst van de ondergrond van de drie Van Sminia leverde € 300.000 op. De verkoopopbrengst van de ondergrond voor gebouw De Koopman leverde binnen het programma KIK een inkomst van € 120.000 op. De ondergrond voor de panden De Werkman en De Edelman vallen buiten het project KIK en leverden conform taxatie € 180.000 op. De locatie wordt deels ontwikkeld op de door de gemeente aangekochte locatie "ABN Amro". Van de herontwikkeling ABN Amro is nog een resterende boekwaarde blijven staan in de verwachting dat dit gecompenseerd zou worden vanuit de verkoopopbrengst van het plangebied. De actuele boekwaarde is € 205.000. Er resteert na verrekening met de inkomsten (€ 180.000) nog een af te boeken verlies van €25.000 ten laste van de jaarrekening 2021. De raad is hierover via de LIST in oktober 2021 reeds geïnformeerd.

Vergoeding aanleg kabels en leidingen

Dit is met name de vergoeding van nutsbedrijven voor degeneratie van verhardingen als gevolg van het werken aan kabels en leidingen. Sinds 2019 geschiedt de verrekening van de kosten via de webapplicatie MOOR. De nutsbedrijven moeten in deze applicatie een melding doen alvorens er gegraven mag worden ten behoeve van werkzaamheden aan kabels en leidingen. Door het gebruik van deze applicatie zijn nagenoeg alle werkzaamheden in beeld, administratief vastgelegd en verloopt de financiële afhandeling nagenoeg geautomatiseerd. Voor het gebruik van MOOR waren deze werkzaamheden niet goed in beeld en/of niet administratief vastgelegd en bijgevolg werd er niet altijd een degeneratievergoeding betaald door de nutsbedrijven. Daarnaast lijkt er sprake van steeds meer werkzaamheden aan kabels en leidingen als gevolg van vervanging van oude netwerken en als gevolg van de energietransitie. Deze meeropbrengst aan vergoeding betekent voor de jaarrekening een voordeel van € 56.000.

Havens Earnewâld

In de begroting 2021 is een taakstellende besparing opgenomen van € 178.000 voor het stoppen met de exploitatie van de havens. Deze (financiële) taakstelling voor 2021 is niet behaald. Het negatieve resultaat van € 178.000 wordt enigszins verlaagd door de hogere opbrengsten, die in 2021 zijn gerealiseerd. Het effect hiervan bedraagt € 19.000.

In 2021 is met een vertegenwoordiging vanuit het dorp, de werkgroep Earnewâld, constructief en regelmatig overlegd over de voor- en nadelen van een (vernieuwde) beheersstichting. In 2022 wordt opvolging gegeven aan dit onderzoek voor de verzelfstandiging van de havens Earnewâld.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Verkeer en vervoer	3.850	5.490	5.163	326
Recreatieve havens	99	90	309	- 220
Economische havens en waterwegen	202	175	222	- 47
Totaal lasten	4.152	5.754	5.695	60
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Verkeer en vervoer	189	1.257	1.872	615
Recreatieve havens	102	102	130	28
Economische havens en waterwegen	29	29	72	43
Totaal baten	320	1.389	2.075	686
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 3.831	- 4.366	- 3.620	745

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		745
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		- 109
Lasten		- 184
- Diverse verschillen per saldo		12
- Lagere kosten onderhoud fietspaden		14
- Efficiëntere werkwijze straatreiniging		18
- Minder verkeersveiligheidsprojecten		32
- Niet gerealiseerde taakstelling haven Earnewâld		- 178
- Ontwikkeling personeelskosten		- 51
- Meer inzet gladheidsbestrijding		- 31
Baten		75
- Hogere opbrengst havengelden		19
- Degeneratievergoeding aanleg glasvezel		56
Incidentele voor- of nadelen		854
Lasten		854
- (Eind)resultaat Kansen in Kernen		879
- Resultaat herbestemming ABN AMRO		- 25

Economie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Nieuw gemeentelijk beleid voor recreatie en toerisme

[Kadernota 2018

nr. 5.7 c]

[Gereed]

Wat wilden we?

In 2019 – met de regionale kaders als kapstok – zetten we met nieuwe ambitie in op recreatie en toerisme in Tytsjerksteradiel. We evalueren het beleid 2007–2017 en onderzoeken waar de kansen voor de komende periode liggen. Op basis daarvan stellen we onze strategieën opnieuw vast en vertalen dit in een beleidsplan voor de periode 2020–2030.

Wat hebben we bereikt?

De raad heeft in september 2021 het nieuwe beleid voor toerisme en recreatie vastgesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

n.v.t.

Regiodeal fase II

[Kadernota 2018

nr. 3.1 a]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De probleemdefinitie en de ambitie is vastgelegd in de notitie 'Maak het Verschil die in de raad is besproken en vastgesteld. De ontwikkellijnen zijn uitgewerkt naar businesscasussen, waarop een programmatisch uitvoeringsprogramma van de Regiodeal fase 2 is bepaald,

uitgaande van doelstellingen voor extra groei van het bruto regionaal product waarmee we onze regio vitaal kunnen houden. Deze regiodeal wordt ter besluitvorming voorgelegd aan colleges en raden.

De (nu nog concept) businesscasussen zijn gebaseerd op de ontwikkellijnen:

1. Innovatie & Ondernemerschap
2. Onderwijs & Arbeidsmarkt
3. Doorontwikkeling regionale samenwerking

De Regiodeal (fase 2) is definitief aangemeld voor de bijdrage uit de Regio-enveloppe van het Rijk. Op 24 september hebben alle (42-44) betrokken organisatie een symbolische handtekening gezet onder de Regiodeal. De verwachting is dat het Rijk in november duidelijkheid verschaft over haar bijdrage aan dit project.

De provincie Fryslan heeft de Regiodeal per brief aan de minister geduid als één van de projecten welke de provincie ook financieel steunt.

De gemeente(n) zullen hun bijdrage aan de Regiodeal ook moeten formaliseren met een besluit door de raden.

De totale bijdrage vanuit onze gemeente in de periode 2019 t/m 2024 bedraagt € 1.542.000 en verwachten wij over de jaren als volgt in te zetten:

- 2019: € 157.000
- 2020: € 257.000
- 2021 t/m 2024: € 282.000

Wat hebben we bereikt?

De versnellingsagenda komt op stoom! De Versnellingsagenda is vanaf juni 2020 op projectniveau actief en loopt vooralsnog t/m 2024. De subsidieregeling loopt vooralsnog tot 2023.

Projecten gesubsidieerd

Afgelopen jaar is de subsidieregeling drie keer opengesteld voor aanvragen. Via voortgangsberichten is de raad na iedere subsidieronde geïnformeerd over de projecten die subsidie mochten ontvangen.

Vernieuwde subsidieregeling

In 2021 is de subsidieregeling Versnellingsagenda vernieuwd. De voorgestelde aanpassingen maken de subsidieregeling duidelijker en gebruiksvriendelijker. Zo is een extra categorie ingevoerd, een categorie middelgrote subsidies van € 5.001 t/m € 25.000. Deze subsidies kunnen, net als subsidies tot en met € 5.000, het gehele jaar aangevraagd worden. Ook zijn de openstellingen voor het aanvragen van subsidie vanaf € 25.000 beter afgestemd op vakanties en is de duur van deze openstellingen verlengd van een maand naar 6 weken.

Monitoring

Het Fries Sociaal Planbureau (FSP) is gevraagd om de resultaten van de Versnellingsagenda te monitoren en evalueren. Daartoe levert het FSP jaarlijks een Monitor Brede Welvaart en een verdiepend onderzoek op. Het FSP heeft in mei de eerste Monitor Brede Welvaart Noordoost Fryslân opgeleverd.

Daarnaast heeft het FSP in mei een Proloogstudie opgeleverd. Het doel van deze studie was om aan bij start van de uitvoering van de Versnellingsagenda de verwachtingen en ambities van de verschillende betrokkenen bij de regiodeal in kaart te brengen, te belichten hoe de stand van zaken in de regionale samenwerking is en de aannames onder en doelen van de Regiodeal tegen het licht te houden. Deze studie vormt het resultaat van een brede gespreksronde onder betrokkenen bij de Regiodeal.

Financiering Stichting Qop

Stichting Qop vervult een belangrijke rol binnen de Versnellingsagenda in het aanjagen van projecten en bij elkaar brengen van partijen. De financiering van Stichting Qop duurde langer dan oorspronkelijk verwacht. Het verstrekken van subsidie bleek niet rechtmatig mogelijk op grond van de Europese staatssteunregels. Op advies van Trip Advocaten en met instemming van de colleges van de andere overheden binnen de Versnellingsagenda heeft de gemeente Noardeast-Fryslân de activiteiten van Stichting Qop als Dienst van Algemeen Economisch Belang aangewezen. De procedure die hiervoor doorlopen moest worden, is in juni 2021 afgerond. Op advies van de Regioboard heeft de gemeente vervolgens eenmalig subsidie aan Stichting Qop verleend.

Wat is (nog) niet gelukt?

De versnellingsagenda loopt vooralsnog t/m 2024. In overleg met betrokken partijen wordt gekeken op welke ontwikkellijnen meer inzet nodig is om projecten te realiseren.

Bedrijventerreinen Skûlenboarch–Westkern en Garyp–Noord

[CUP nr. TDCoal029]

 [In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Wij ontwikkelen Bedrijventerreinen Skûlenboarch–Westkern en Garyp–Noord.

Wat hebben we bereikt?

De nieuwe bedrijventerreinen Garyp–Noord en Sanjesfjild Oentsjerk zijn opgenomen in het Convenant Bedrijventerreinen. De situatie is nijpend, omdat er voor ondernemers(nagenoeg) geen vestigingsmogelijkheden meer zijn in de gemeente.

In 2020 is het complex Bedrijventerrein Garyp Noord uit de bouwgrondexploitatie genomen omdat er op dit moment (vanwege de Stikstof–problematiek) geen reëel uitzicht is op daadwerkelijke ontwikkeling. De gronden zijn afgewaardeerd naar agrarische waarde. Het verlies is meegenomen ten laste van de jaarrekening 2020. We gaan in 2022 op basis van de meest actuele informatie een N–scan uitvoeren. Op basis daarvan krijgt bedrijventerrein Garyp–Noord wel of niet een vervolg.

Het bestemmingsplan Sanjesfjild is in 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Er is bezwaar ingediend bij de RvS. We moeten wachten op een inhoudelijke behandeling door de RvS. Deze zal naar verwachting in de zomer van 2022 plaatsvinden.

Voor bedrijventerrein Jisteboerewei is de procedure bij de RvS ingetrokken. De uitgifte van de kavels volgt.

Voor industrieterrein Skûlenboarch zijn dit jaar de laatste (particuliere) kavels uitgegeven.

We werken aan een nieuw Convenant Bedrijventerreinen voor de regio Noordoost–Fryslân. Tegelijkertijd zijn we begonnen met 'Veld 7', een kleine uitbreiding aan bedrijventerrein Burgum–West.

Wat is (nog) niet gelukt?

Garyp–Noord is uit de bouwgrondexploitatie genomen.

Versterken ondernemersklimaat

[CUP nr. TDCoal020]

 [Op schema]

Wat wilden we?

We zetten ons in voor het versterken van het ondernemersklimaat (MKB–vriendelijke gemeente en inzet voor banengroei).

Wat hebben we bereikt?

Versterken van het ondernemersklimaat is een dagelijks aandachtspunt vanuit het beleidsveld EZ. Dat geldt zowel voor individuele zaken als collectieve, zoals bedrijventerreinen, winkelcentra, winkeltijden, ed.

In november heeft de raad het nieuwe beleidsplan Economische Zaken vastgesteld. Een belangrijk hoofdspoor is het ondernemersklimaat in de gemeente. In het beleidsplan is dit uitgewerkt en via projecten blijven we daaraan werken. Onder de noemer 'Boeien en Binden' is de versterking van het ondernemersklimaat ook in het vastgestelde ANNO III programma een prominent aandachtsveld. Het programma ANNO III is eveneens door de raad in november 2021 vastgesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Overige ontwikkelingen

Winstrealisatie bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen

Voor een tweetal bedrijventerreinen is in 2021 winst gerealiseerd:

Bedrijventerrein	€	
Burgum West	26.000	V
Gytsjerk centrum	179.000	V
Totaal	205.000	V

Dit leidt tot een incidenteel voordeel voor de jaarrekening van € 205.000. Een uitgebreidere toelichting op de bouwgrondexploitaties is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Opbrengsten toeristenbelasting

De opbrengsten toeristenbelasting waren geraamd op € 432.000. De werkelijke opbrengsten over 2021 liggen aanzienlijk hoger op € 546.000. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 114.000. Enerzijds is het tarief voor de heffing van toeristenbelasting in 2021 verhoogd van € 1 naar € 1,50. Daarnaast zien we een toename van het aantal overnachtingen met ruim 9% ten opzichte van 2020.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Economische ontwikkeling	447	637	614	23
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	267	- 266
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57	6	6	-
Economische promotie	84	103	105	- 1
Totaal lasten	588	747	991	- 244
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Economische ontwikkeling	-	-	-	-
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	467	467
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	13	1	- 12
Economische promotie	432	432	547	114
Totaal baten	445	445	1.015	569
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 142	- 302	23	325

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		325
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		120
Lasten	6	
- Bijdrage Werkmaatschappij 8KTD	21	
- Overige verschillen per saldo	- 15	
Baten	114	
- Hogere opbrengsten toeristenbelasting	114	
Incidentele voor- of nadelen		205
Baten	205	
- Gerealiseerde winst bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen	205	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 03. Economie							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
		meting ten tijde van	ref.jaar	O	P	rek. 2021	begr. 2022
Banen							
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2020	■	■	528,6	529,4	529,5
Nederland	aantal	2020	■	■	795,9	792,1	792,1
Funcziemenging							
De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.							
Tytsjerksteradiel	%	2020	■	■	42,1	42,2	42,2
Nederland	%	2020	■	■	53,2	52,2	53,2
Vestigingen							
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2020	▲	▲	139,1	137,3	137,3
Nederland	aantal	2020	▲	▲	158,4	151,6	151,6

Onderwijs

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 4.1 Openbaar onderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Integraal HuisvestingsPlan (IHP)

[Kadernota 2019

nr. 4.01]

[Gereed]

Wat wilden we?

We willen adequate onderwijshuisvesting realiseren. Daarvoor moet er een nieuw gemeentelijk Integraal HuisvestingsPlan (IHP) worden vastgesteld. Het plan heeft als doelstelling het geven van een gemeentelijk beleidskader voor de huisvesting van onderwijsvoorzieningen (inhoud geven aan de 'wettelijke zorgplicht'). In dit plan worden de ontwikkelingen voor de onderwijshuisvesting benoemd. Daarnaast geeft dit plan inzicht in de beschikbare voorzieningen en de noodzakelijke omvang van deze voorzieningen voor de korte en de lange termijn.

Per dorp moet een schets worden gemaakt van de huidige situatie en de ontwikkelingen in de komende jaren. De in het plan opgenomen planning zal binnen deze kaders worden uitgewerkt. Het plan zal iedere drie jaar worden herijkt. De bevoegdheid voor het bepalen van het totale financiële kader voor de uitgaven voor het onderwijs ligt bij de gemeenteraad. Het college is bevoegd om binnen deze kaders de afzonderlijke besluiten te nemen. In het IHP wordt het totale financiële kader geschetst. Met de nodige investeringen is al rekening gehouden, deze zijn verwerkt in de begroting 2019 en de meerjarenramingen tot en met 2023.

Wat hebben we bereikt?

Het integraal huisvestingsplan is door de gemeenteraad vastgesteld op 27 januari 2022

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

**Maatschappelijk vastgoed; ontwikkelingen onderwijs
(onderwijshuisvesting)**

[Kadernota 2018

nr. 0.00 b]

[Continue proces]

Wat wilden we?

In Eastermar en Tytsjerk is per 1 september 2018 de samenwerking tussen openbaar en christelijk basisonderwijs een feit en in Jistrum zal dit naar verwachting in 2019 gebeuren. In Jistrum en Tytsjerk heeft dit effect op de onderwijshuisvesting omdat de bestaande scholen te klein zijn om alle leerlingen te huisvesten. In de Kadernota van 2017 is daarvoor al geld gevraagd. Bij de berekening daarvan is uitgegaan van normbedragen van de VNG. Inmiddels is duidelijk dat die normbedragen veel te laag zijn en heeft de VNG deze normbedragen gecorrigeerd. Wanneer we de correctie doorrekenen dan heeft dat een nadelig effect vanaf 2020 op de in 2017 gevraagde middelen. De verbouwplannen voor Sumar, die ook onderdeel waren van de aanvraag in 2017, zullen al in 2018 worden uitgevoerd maar vallen nog wel binnen de lasten die daarvoor waren berekend.

De in 2017 (vorige Kadernota) gevraagde middelen (investering) betekenen een jaarlijkse kapitaallast vanaf 2019. Maar de plannen voor Jistrum en Tytsjerk zijn nog niet zo concreet dat er al lasten in 2019 aan toe gerekend moeten worden. De verbouwkosten voor Sumar, die ook onderdeel van de aanvraag waren, zullen wel al in 2018 worden uitgegeven en bedragen € 23.000 per jaar. Ten opzichte van het gevraagde bedrag van € 50.000 per jaar betekent dat voor 2019 een voordelige bijstelling van € 27.000.

De lasten vanaf 2020 zijn nu berekend op basis van de nieuwe VNG-normen. Dat levert het volgende nieuwe inzicht,. Nieuwe investeringen leiden tot de volgende kapitaallasten:

Tytsjerk	€ 72.000
Jistrum	€ 64.000
Sumar	€ 23.000
Totaal	€ 159.000

De huidige kapitaallasten bedragen voor deze scholen € 60.000. In 2017 werd al € 50.000 extra in de begroting opgenomen. Dat houdt in dat er nu nog een extra jaarlijks bedrag van € 49.000 vanaf 2020 gevraagd wordt. Hierbij is geen rekening gehouden met eventuele boekwinsten, die kunnen worden gerealiseerd wanneer de huidige scholen kunnen worden verkocht. Het huidige verschil tussen WOZ-waarde en boekwaarden van de vier scholen bedraagt ruim € 500.000. Conform de voorschriften van het BBV vloeien eventuele boekwinsten terug in de algemene reserve. In 2019 komen we met een raadsvoorstel met daarin de uitgewerkte plannen.

Wat hebben we bereikt?

In Eastermar en Tytsjerk zijn per 1 september 2018 de samenwerkingen tussen openbaar en christelijk basisonderwijs een feit en in Jistrum is dit in 2019 gebeurd.

De verbouwplannen voor Sumar, die ook onderdeel waren van de aanvraag in 2017, zijn uitgevoerd.

De scholen in Jistrum en Tytsjerk maken onderdeel uit van de in deze dorpen te realiseren MFA's.

In de raadsvergadering van 16 september 2021 heeft besluitvorming hierover plaatsvonden. De plannen worden verder uitgewerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Aanbod voortgezet onderwijs

[CUP nr. TDCoal040]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Wij willen behoud van het huidige aanbod aan voortgezet onderwijs en we zetten ons in voor aanbod van VWO.

Wat hebben we bereikt?

Begin 2019 heeft de portefeuillehouder gesproken met de directeuren van Singelland Burgum en CSG Liudger Burgum over het aanbod van VWO. Gebleken is dat er vooralsnog te weinig leerlingen zijn die hiervoor in aanmerking komen. Eind 2021 hebben Singelland en Liudger aangegeven toch weer een nadere verkenning uit te voeren naar het eventueel aanbieden van VWO in Burgum.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Nationaal Programma Onderwijs

Halverwege 2021 zijn aan scholen en gemeenten middelen toegekend volgens het NPO (Nationaal Plan Onderwijs 2021). Leerachterstanden en vertragingen zijn ontstaan als gevolg van de Coronacrisis en met name door de (mentale) impact van de lockdowns.

Vanuit de NPO ontvangen we als gemeente ook extra financiële middelen van het rijk, Tytsjerksteradiel ontvangt in totaal € 495.000. Er wordt sinds de aanvang van de zomer 2021 gewerkt aan de nadere invulling. Samen met de partners (ook vanuit de Strategisch Platform Jeugd) is in de zomer 2021 voorgesorteerd op de besteding.

We blijven werken vanuit de vastgestelde speerpunten en projecten.

Over de volgende prioriteiten en bestedingen zijn we het samen eens geworden:

- Jongerenwerk in de scholen voor Voortgezet Onderwijs
- Extra uren sociaal werkers (gebiedsteam) in de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs
- aanvullende initiatieven Sport, Spel en Cultuuraanbod

De ontvangen middelen voor 2021 (over de maanden augustus t/m december) van € 103.000 zijn nog niet besteed maar zullen op basis van de gemaakte plannen later worden ingezet. Dit bedrag is via de balans als 'Vooruitontvangen bedragen' overgebracht naar 2022 en heeft derhalve dus geen effect op het resultaat.

Onderwijsachterstandenbeleid.

Algemeen

In 2019 is het Onderwijsachterstandenbeleid landelijk herijkt. Bij de nieuwe verdeling heeft de gemeente aanzienlijk meer middelen tot haar beschikking gekregen voor deze taken. De ontvangen middelen mogen gedurende een periode van vier jaar worden ingezet. De ontvangen bedragen uit de afgelopen drie jaren zijn nog niet volledig benut. Het restant is via de balans als 'Vooruitontvangen bedragen' overgebracht naar 2022. Dit betreft een bedrag van € 28.000 en heeft dus geen effect op het resultaat.

Voordeel subsidiëring peuterspeelzalen

In december 2021 heeft de afrekening plaatsgevonden van de versterkte subsidie peuteropvang over het jaar 2020. Dit heeft erin geresulteerd dat er een bedrag van € 22.000 retour is ontvangen over het jaar 2020. Een incidenteel voordeel voor de jaarrekening 2021 van € 22.000.

Lokaal onderwijsbeleid

Lokaal achterstandenbeleid en milieueducatie

Als gevolg van Covid19 was het in 2021 niet mogelijk om alle activiteiten op dit gebied doorgang te laten vinden. Dit heeft geleid tot minder uitgaven en een voordeel in de jaarrekening 2021 van € 13.000.

Leerlingenvervoer

Ouderbijdragen leerlingenvervoer 2021

Op de ouderbijdragen 2021 is een nadeel ontstaan van € 11.000. Dit is een gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe verordening leerlingenvervoer en het vervallen daarin van de eigen bijdragen voor ouders met kinderen in het speciaal basisonderwijs.

Ouderbijdragen leerlingenvervoer 2019 en 2020

Vanuit het COA (€ 14.000) en de gemeente Smalingerland (€ 2.000) zijn bijdragen ontvangen over de kosten leerlingenvervoer over de jaren 2019 en 2020. Dit leidt voor de jaarrekening 2021 tot een incidenteel voordeel van € 16.000.

Onderwijshuisvesting

De onderhoud en energiekosten van een voormalig schoolgebouw waarin het Tjalling Koopmans college TKC gehuisvest was, komen sinds de nieuwbouw van het TKC weer voor onze rekening. Voor de jaarrekening een nadeel van € 12.000.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Openbaar onderwijs	434	507	536	- 29
Onderwijshuisvesting	2.297	2.774	2.826	- 52
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.841	1.992	1.852	140
Totaal lasten	4.572	5.273	5.213	60
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Openbaar onderwijs	425	497	525	27
Onderwijshuisvesting	98	412	449	37
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	607	767	698	- 69
Totaal baten	1.130	1.676	1.671	- 5
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 3.442	- 3.597	- 3.542	55

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		55
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		17
Lasten		28
- Lokaal achterstandenbeleid en milieu-educatie		13
- Bijdrage WM8KTD		36
- Kosten instandhouding voormalig schoolgebouwen		- 12
- Overige kleine verschillen per saldo		- 9
Baten		- 11
- Ouderbijdragen leerlingenvervoer 2021		- 11
Incidentele voor- of nadelen		38
Baten		38
- Ouderbijdragen leerlingenvervoer (afrekeningen 2019 en 2020)		16
- Subsidie Peuteropvang (afrekening 2020)		22

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 04. Onderwijs							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
		meting ten tijde van	ref.jaar	O	P	rek. 2021	begr. 2022
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)							
Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.							
Tytsjerksteradiel	%	2020	▬	▬	1,4	1,0	1,4
Nederland	%	2020	▲	▬	1,7	1,9	2,0
Absoluut verzuim							

<p>Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.</p>							
Tytsjerksteradiel	aantal	2019	—	—	0,0	0,0	0,0
Nederland	aantal	2020	▼	■	2,7	1,9	1,9
<p>Relatief verzuim</p> <p>Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. Per 1.000 leerlingen.</p>							
Tytsjerksteradiel	aantal	2019	—	—	26,0	43,0	26,0
Nederland	aantal	2019	—	—	26,0	23,0	26,0

Sport, cultuur en recreatie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresent., -prod. en -participatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Alde Feanen; herinrichting – afrondende (3e) uitvoeringsmodule

[Kadernota 2018 nr. 5.7 a]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Op basis van de laatste gesprekken (en ramingen) van de Provincie met ons en de andere gebiedspartners houden wij in de begroting rekening met een minimale bijdrage/cofinanciering van de gemeente van € 240.000, verspreid over de jaren 2020 t/m 2022. Hierdoor kunnen we de gewenste afronding van de vaarroute realiseren en krijgen we een eindinrichting van de Panhuyspoel. Daardoor kunnen we ook het gebied afmaken en inrichten zoals het beoogd was in het Raamplan. En sluiten we aan bij de reeds eerder uitgevoerde 1e en 2e uitvoeringsmodule en blijven eerder gedane investeringen behouden. De bijdrage is bestemd voor het afronden van de vaarroute uit de 2e uitvoeringsmodule (€ 140.000) en de eindinrichting van de Panhuyspoel (€ 100.000).

Wat hebben we bereikt?

Er is gestart met de uitvoering van de eerste planonderdelen uit deze afrondende (3e) uitvoeringsmodule. Het betreft onderdelen die in een ander deel van het gebied liggen (buiten onze gemeente).

Wat is (nog) niet gelukt?

De (gemeentelijke) doelen zijn nog niet behaald, omdat de uitvoering voor de onderdelen binnen onze gemeente nog niet is gestart.

Extra maatregelen kunstgras i.k.v. zorgplicht

[Kadernota 2020

nr. 05.01]

[Gereed]

Wat wilden we?

Binnen de gemeente Tytsjerksteradiel zijn drie kunstgrasvelden ingestrooid met SBR rubbergranulaat. In het kader van de zorgplicht willen we hier de maximaal mogelijke maatregelen treffen om te voorkomen dat deze infill zich verspreidt naar de omgeving, dit in aanvulling op reeds eerder getroffen maatregelen.

De extra maatregelen omvatten het plaatsen van schoenenborstels, borden met richtlijnen, opvangbakken onder de schoonloopmatten, opvangputten in de afwatering en het plaatsen van een infill-guard (rubber-flap) rondom de velden teneinde verspreiding naar de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen.

Wat hebben we bereikt?

Om de drie velden zijn "schoonloopproosters" inclusief opvangbakken gerealiseerd. Om alle velden zijn ook kantplanken geplaatst om de verspreiding van infill tegen te gaan. Bij elke veld staat een bord met richtlijnen voor gebruik. Samen met vrijwilligers wordt er een logboek gehanteerd met betrekking tot het opruimen van de infill en extra materiaal is aangeschaft om het opruimen voor de vrijwilligers te vergemakkelijken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Kuierpaad Earnewâld (1e oanlis)

[Kadernota 2018

nr. 5.7 b]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Vanuit Earnewâld (Doarpsbelangen en Vereniging Toeristenbureau (VTE) is er een wens om een 'kuierpaad' vanuit het dorp te realiseren. Alle andere 'kuierpaden' beginnen buiten het dorp en met name vanuit toeristisch oogpunt zou een 'kuierke' beginnend vanuit het dorp wenselijk zijn. Het dorp heeft hiervoor het 40-med pad in gedachten. We zijn bezig met het realiseren van de externe financiering. De verwachting is dat we daarmee de dekking rond krijgen en het 40-med pad kunnen realiseren overeenkomstig de bedragen die in de Kadernota zijn genoemd en in deze begroting zijn opgenomen.

Wat hebben we bereikt?

Vanwege de stikstofproblematiek zag het er een lange tijd naar uit dat het pad niet kon worden gerealiseerd. Dat blijkt met de aangepaste wetgeving rondom stikstof (juli 2022) toch mogelijk. Dorpsbelangen Earnewâld heeft verlenging van de subsidieperiode gevraagd en dit is toegewezen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het Kuierpaad is in ontwikkeling en wordt dit voorjaar opgeleverd.

Overige ontwikkelingen

Sanering kunstgrasvelden

In 2021 is de gemeente verzocht handhavend op te treden tegen de bodemverontreiniging door rubbergranulaat afkomstig van de kunstgrasvelden in Burgum, Hurdegaryp en Oentsjerk. De Fumo heeft hierover geadviseerd en dat heeft uiteindelijk geresulteerd in een begunstigingstermijn van anderhalf jaar. Concreet betekent dit dat binnen anderhalf jaar, gerekend vanaf 15 december 2020, de velden gesaneerd moeten zijn.

In 2021 is in een eerste inschatting aangegeven dat de kosten voor sanering kunstgrasvelden € 205.000 bedragen. Eind 2021 is bekend geworden dat deze kosten hoger zijn dan oorspronkelijk geraamd. Ervaringscijfers van externe experts hebben geleid tot te verwachten kosten van in totaal € 340.000. Deze extra kosten (€ 135.000) zijn ten laste van de exploitatie en ten gunste van de voorziening onderhoud sportvelden gebracht.

Naast de kosten voor de (toekomstige) sanering van de kunstgrasvelden zijn in 2021 ook kosten gemaakt voor de onderhoudswerkzaamheden van de kunstgrasvelden in het kader van de zorgplicht. Het effect hiervan op de exploitatie bedraagt € 57.000. Voor de jaarrekening in totaal een nadeel van € 192.000.

Diverse hogere lasten sportaccommodaties

Doordat in 2021 incidentele onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd aan de zwembaden in Gytsjerk en Burgum zijn de onderhoudskosten € 60.000 hoger dan begroot. De afwijking in de onderhoudskosten zien toe op onder andere onderzoek naar waterkwaliteit, onderhoudswerkzaamheden glijbaan en aanschaf schoonmaakmachine. Daarnaast zijn de schoonmaakkosten € 15.000 hoger dan begroot als gevolg van extra kosten die zijn gemaakt als gevolg van de coronamaatregelen.

Ook is het verbruik van het gas toegenomen ten opzichte van de begroting waardoor de kosten voor het gas voor de sporthallen en (met name voor de) beide zwembaden hoger zijn dan begroot. Het negatieve effect bedraagt in totaal € 38.000 ten opzichte van de begroting.

Bij de sportaccommodaties vielen de kosten voor OZB € 22.000 hoger uit, omdat dit jaar De Nije Westermar met een hogere waarde dan de voormalige sporthal volledig meetelde in de kosten.

Voor de gymlokalen zijn, als gevolg van het minder intensief gebruik door corona, de kosten voor de aanschaf van nieuwe materialen lager uitgevallen dan begroot. Het positieve effect hiervan bedraagt € 23.000. Het restant wordt veroorzaakt door per saldo € 9.000 aan kleine afwijkingen. In totaal een nadeel voor de jaarrekening van € 121.000.

Gederfde inkomsten zwembaden, sporthallen en buitensportaccommodaties ten gevolge van de coronamaatregelen

Net als in 2020 golden ook in 2021 beperkende maatregelen rondom Covid-19. Zowel de binnen- als buitensportaccommodaties en zwembaden zijn afwisselend dicht of in beperkte mate open geweest.

Voor de binnen- en buitensport hebben de coronamaatregelen geresulteerd in een huurderving van € 39.000. Vanuit de overheid worden we waarschijnlijk voor een deel van dit bedrag gecompenseerd. Aangezien de compensatieregeling voor de gederfde (huur)inkomsten nog niet bekend is, is de omvang van dit bedrag niet in te schatten en daarom niet meegenomen in de exploitatie. Indien wij (alsnog) gecompenseerd worden zal dit als incidentele bate in 2022 worden verantwoord.

De zwembaden De Sâwn Doarpen in Gytsjerk en de Wetterstins hebben in 2021 te maken gehad met een (veel) lager aantal bezoekers dan normaal. Voor het zwembad De Sâwn Doarpen zijn de gerealiseerde opbrengsten € 32.000 lager dan begroot voor het zwembad de Wetterstins zijn de gerealiseerde opbrengsten € 63.000 lager dan begroot. Aangezien wij voor het eerste halfjaar (2021) een compensatie hebben ontvangen over de gederfde inkomsten (SPUK-IJZ) is de verwachting dat dit voor het tweede halfjaar ook zo zal zijn. Aangezien de compensatieregeling voor de gederfde inkomsten nog niet bekend is, is de omvang van dit bedrag niet in te schatten en daarom niet meegenomen in de exploitatie. Indien wij (alsnog) gecompenseerd worden zal dit, net als de binnen- en buitensport, als incidentele bate in 2022 worden verantwoord. Voor de jaarrekening in totaal een nadeel van € 134.000.

Speelplaatsen

De speelplaatsen zijn in het beheer en onderhoud overgegaan naar de gemeente. Dat betekent dat er geen inkomensoverdrachten aan de speeltuincommissies zijn geweest en dat de commissies hun reserves terug hebben gegeven aan de gemeente. De uitgaven in 2021 hebben uitsluitend betrekking op onderhoud. De gerealiseerde kosten voor het onderhoud (voor dit jaar) zijn lager dan de begrote inkomensoverdrachten aan de speeltuincommissies. Voor de jaarrekening een voordeel van € 46.000.

Herinrichting Alde feanen

De (gemeentelijke) doelen zijn nog niet behaald, omdat de uitvoering voor de onderdelen binnen onze gemeente nog niet is gestart. In verband met bezwaren van een grondeigenaar in het gebied is de Provincie (Gebiedscommissie) nog niet gestart met deze gemeentelijke voorzieningen. Het project loopt hierdoor dus vertraging op. De gemeente is zelf geen opdrachtgever van dit project. De verwachting is dat er eind 2022 en in 2023 gestart wordt met de uitvoering van een deel van de gemeentelijke voorzieningen. Voor de jaarrekening binnen dit programma een voordeel van € 100.000, maar voor programma 0 een nadeel van € 100.000, omdat er eveneens geen beschikking over de reserve hoeft plaats te vinden. Per saldo voor het resultaat van de jaarrekening 2021 neutraal.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordt we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Sportbeleid en activering	198	276	256	21
Sportaccommodaties	3.564	3.214	3.511	- 296
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	444	585	569	16
Musea	47	45	46	- 1
Cultureel erfgoed	38	80	71	9
Media	609	612	613	- 1
Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.499	2.445	2.401	44
Totaal lasten	7.399	7.258	7.466	- 209
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Sportbeleid en activering	46	101	101	-
Sportaccommodaties	992	1.170	1.014	- 155
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	58	58	60	1
Musea	-	-	-	-
Cultureel erfgoed	14	14	16	2
Media	-	-	-	-
Openb. groen en (openlucht)recreatie	140	140	242	102
Totaal baten	1.251	1.483	1.433	- 50
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 6.148	- 5.774	- 6.033	- 259

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		- 259
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		- 167
Lasten		- 48
- Bijdrage WM8KTD		26
- Ontwikkeling personeelskosten		27
- Onderhoudskosten ipv standaard bijdrage commissies speelplaatsen		46
- Diverse hogere lasten sportaccommodaties		- 121
- Hogere kosten onderhoud (materieel) groen		- 19
- Diverse verschillen per saldo		- 7
Baten		- 119
- Opbrengsten pont Earnewâld		15
- Gederfde inkomsten zwembaden, sporthallen en buitensportaccommodaties ten gevolge van de coronamaatregelen		- 134
Incidentele voor- of nadelen		- 92
Lasten		- 92
- Alde Feanen; herinrichting – afrondende (3e) uitvoeringsmodule		100
- Sanering kunstgrasvelden		- 192

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Recreatieschap Marrekrite

Vestigingsplaats

Grou

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 05. Sport, cultuur en recreatie							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
onqunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek. 2021	begr. 2022	rek. 2020
% Niet-sporters							
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.							
Tytsjerksteradiel	%	2020	▼	▼	56,9	55,7	55,7
Nederland	%	2020	▼	▼	49,3	48,7	48,7

Sociaal domein

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Beschermd wonen

[Kadernota 2020 nr. 06.01]

[Vertraging]

Wat wilden we?

De aangekondigde doordecentralisatie van Beschermd Wonen is voorlopig uitgesteld naar 2022. Er geldt een overgangperiode voor bestaande cliënten van 10 jaar. De inschatting is dat dit bedrag kan worden opgevangen binnen de huidige begroting van de Centrumregeling. Het risico is meegenomen in de risicoparagraaf.

Wat hebben we bereikt?

De door decentralisatie (financieel verdeelmodel en woonplaatsbeginsel) is van rijkswege opnieuw uitgesteld. Invoering vindt dan ook niet plaats per 2023. Mogelijk wel per 2024.

Wat is (nog) niet gelukt?

De regiovisie waarbinnen in Friesland wordt samengewerkt is nog niet definitief vastgesteld. De regiovisie wordt mogelijk nog aangepast. De ontwikkelingen worden gevolgd in SDF-verband.

Implementatie handelingsprotocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

[Kadernota 2020

nr. 06.10]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Een onderdeel van Veilig in het sociaal domein is de toepassing van de wettelijk verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Het handelingsprotocol met daarin de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt na vaststelling door het colleges geïmplementeerd in de beide gemeentelijke organisaties en de werkmaatschappij 8KTD. Bij de implementatie en uitvoering is een belangrijke rol en taak weggelegd voor de aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor gemiddeld 2 uur per week per aandachtsfunctionaris. Deze taak wordt onderdeel van de herschikking van taken in de gebiedsteams.

Wat hebben we bereikt?

De werkwijze moet nog geformaliseerd worden.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er wordt gewerkt aan een handelingsprotocol of beschrijving van het werkproces voor de wettelijk verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor de beide gemeentelijke organisaties. De gebiedsteam medewerkers werken volgens de meldcode en er zijn aandachtsfunctionarissen aangesteld die de bevordering van het gebruik van de meldcode stimuleren.

Nieuwe wet inburgering

[Kadernota 2020

nr. 06.16]

[Gereed]

Wat wilden we?

Wat hebben we bereikt?

De nieuwe Wet Inburgering zou per 1 juli 2021 inwerking treden. De invoering is echter uitgesteld tot 1 januari 2022. In 2021 hebben we de voorbereidingen getroffen om per 1 januari 2022 de nieuwe wet te kunnen uitvoeren en in december 2021 heeft de raad het nieuwe inburgeringsbeleid vastgesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

N.v.t.

Odensehuis

[Kadernota 2020

nr. 06.06]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het Odensehuis is een laagdrempelig ontmoetingspunt voor (beginnend) dementerenden, hun mantelzorgers en hun naasten en is gevestigd in Burgum. We willen deze voorziening meenemen in de doorontwikkeling van het voorliggend veld.

Wat hebben we bereikt?

Het Odensehuis in Burgum en is twee dagen per week open en draait goed.

Wat is (nog) niet gelukt?

n.v.t.

Pilot ontschotting wonen, welzijn en zorg

[Kadernota 2018

nr. 6.1 c]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Ambtelijk wordt in samenwerking met Patyna, VWS, ActiZ (branchevereniging in de zorg), zorgverzekeraar de Friesland en de gemeente Súdwest Fryslân onderzocht hoe en op welke wijze schotten tussen wettelijke regelingen rond welzijn en zorg kunnen worden weggenomen. Voor onze gemeente en de gemeente Súdwest Fryslân ligt hier een belang waar het gaat om het inzetten van WMO-middelen. Met het ontschotten van wettelijke regelingen ontstaan er mogelijkheden om kwalitatief en kwantitatief effectiever met welzijn en zorg om te gaan. Op basis van een gezamenlijke (werk)conferentie tussen alle betrokken partijen zal ook bekeken hoe en in welke mate de experimentenwet ten behoeve van deze pilot kan worden ingezet. In deze pilot zullen ambtelijk beleidsmedewerkers, de dorpen- en jeugdteams ook betrokken worden. De pilot richt zich in eerste instantie op alle ontwikkelingen rond Heemstra State in Oentsjerk maar zal, wanneer het succesvol is, ook impact hebben op andere ontwikkelingen binnen onze gemeente.

Wat hebben we bereikt?

We werken aan een pilotproject ontschotting tussen Zvw, Wlz en Wmo rond Heemstra state. Het projectplan is in december 2019 opgeleverd. In voorjaar 2020 is een subsidieaanvraag ingediend bij ZONMW voor de uitvoering van dit project. In september 2020 is bekend geworden dat de subsidieaanvraag is afgewezen. In 2021 zijn partijen aan de slag gegaan met een belangrijk onderdeel uit het projectplan, nl. het opstellen van een cliëntreis. Hiervoor zijn interviews gehouden met inwoners die zorg en ondersteuning ontvangen die wordt gefinancierd uit zowel de Zvw, de Wmo en in sommige gevallen de Wlz. Daarnaast zijn er sessies gehouden met professionals (o.a. wijkverpleegkundige, huishoudelijke hulpen, medewerker gebiedsteam) en beleidsmakers van de verschillende organisaties om hun ervaringen op te halen. Een belangrijke uitkomst van het opstellen van de cliëntreis is dat het belangrijk is dat partijen elkaar weten te vinden. De komende periode gaan we aan de slag met het zgn. laaghangend fruit om zo de ervaren schotten voor de inwoners op te heffen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het is nog niet gelukt om dit project af te ronden. Het is een proces van lange adem, waarin ook de inzet en belangen van de verschillende partijen gedurende de tijd veranderen. Op dit moment voelen alle partijen het belang van slagen vanwege het dreigende tekort aan personeel en het toenemende aantal ouderen.

Stichting Leergeld

[Kadernota 2020

nr. 06.28]

[Gereed]

Wat wilden we?

Om Stichting Leergeld in staat te stellen de voorzieningen aan kinderen uit gezinnen met een laag inkomen op het huidige niveau te handhaven moet het budget Maatschappelijke Participatie worden verhoogd.

Wat hebben we bereikt?

Het budget Maatschappelijke Participatie is met ingang van 2021 structureel met € 30.000 verhoogd.

Wat is (nog) niet gelukt?

De zaak is volledig afgedaan.

Overige ontwikkelingen**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie***Inspecties Kinderopvang*

De uitvoering van de inspecties met betrekking tot kinderopvanglocaties is als gevolg van Covid-19 achtergebleven bij de planning. Per saldo een voordeel van € 20.000 voor de jaarrekening 2021.

Welzijnsaccommodaties

Bij het onderhoud van de welzijnsaccommodaties is een nadeel ontstaan van per saldo € 25.000 voor de jaarrekening 2021. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door uitgaven voor alarmopvolgingen en storingen en daaruit voortvloeiende herstelwerkzaamheden. Deze kosten laten zich moeilijk vooraf laten ramen.

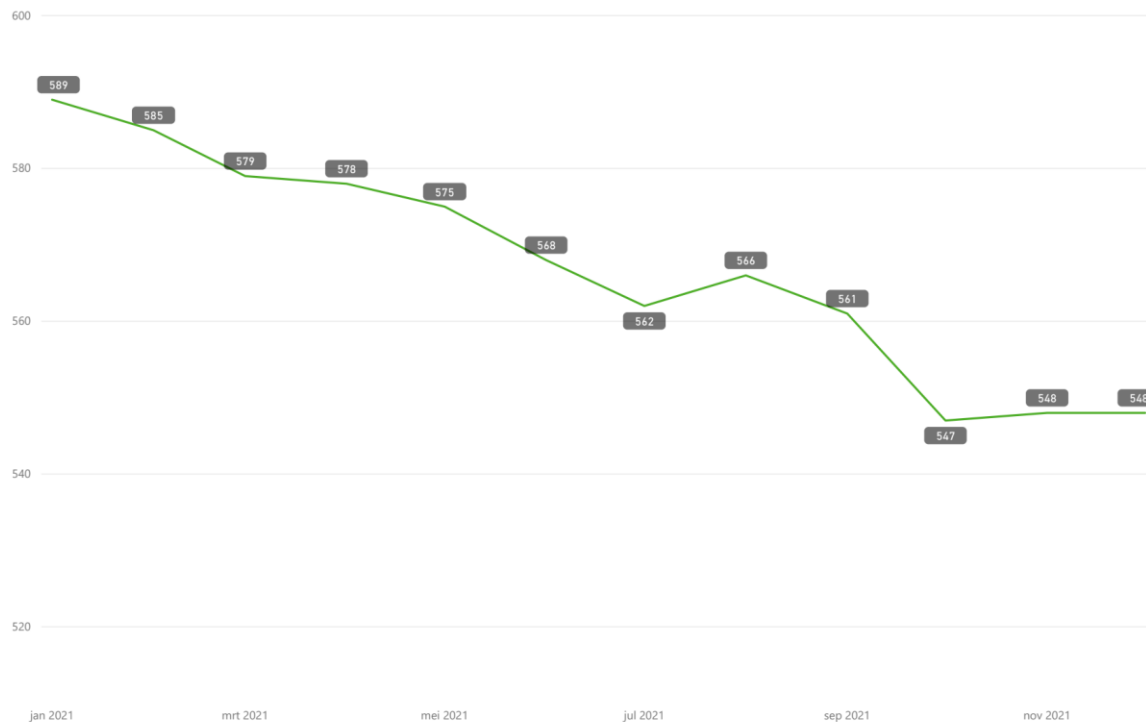
6.3 Inkomensregelingen*Bijstandsverlening (BUIG)*

De inkomensregelingen bestaan uit diverse regelingen (Bijstand, IOAW, Bbz en IOAZ). Per saldo hebben deze regelingen geleid tot een voordeel voor de jaarrekening 2021 van €246.000.

Afgelopen jaar waren de ontwikkelingen over de aantallen uitkeringen positief omdat er een dalende trend zichtbaar was. Dit resulteert in een lagere uitkeringslast voor 2021. In de begrotingswijziging van december is al een voordelig resultaat van €500.000 gepresenteerd op basis van de gegevens tot en met augustus. In onderstaande tabel is goed te zien dat het aantal uitkeringen in het laatste kwartaal nog verder is gedaald naar 548 uitkeringen (januari 2021: 589).

Het resultaat voor de jaarrekening 2021 van de inkomensregelingen (Bijstand, IOAW, Bbz en IOAZ) is per saldo €246.000 voordelig.

ONTWIKKELING AANTAL UITKERINGEN BIJG 2021

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

Eén van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis vanaf 2020 is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). De regeling is voor zelfstandige ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt en eventueel in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Voor onze gemeente is de TOZO uitgevoerd door Bureau Zelfstandigen Fryslân (BZF) te Leeuwarden.

In 2021 is er in totaal € 1.514.000 aan voorschotten ontvangen van het Rijk. De ontvangen voorschotten zijn één op één doorbetaald aan BZF, waarbij achteraf de verrekening zal plaatsvinden in 2022. Per saldo heeft de TOZO regeling geen effect op het resultaat van de jaarrekening.

Minimabeleid

Tytsjerksteradiel kent diverse inkomensregelingen in het kader van minimabeleid. Per saldo is het resultaat op minimabeleid € 59.000 positief op een totaalbudget van €1.078.000. Dit resultaat bestaat uit een incidenteel voordeel van € 93.000 en een structureel nadeel van € 34.000.

De bijzondere bijstand en de inkomensregelingen zijn opneinderegelingen. Wij zien in het afgelopen jaar een stijging in het verlenen van aanvullende bijzondere bijstand jongeren en kinderopvang op sociale/medische indicatie. Dit heeft voor de jaarrekening geleid tot een nadeel van € 34.000.

Daarnaast is er in 2021 een afrekening ontvangen van de AV Frieso over het gemeentedeel van de collectieve ziektekostenverzekering over de jaren 2019 en 2020. Deze verrekening wordt veroorzaakt door een lagere zorgvraag in de genoemde jaren dan verwacht was en waarvoor betaald is. De afrekening heeft geresulteerd in een incidenteel voordeel van € 93.000.

6.4 Begeleide participatie

Beschut Werken

Wanneer het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen vaststelt dat een persoon is aangewezen op beschut werk, dan hebben wij de wettelijke verplichting om een baan voor deze persoon te zoeken. Er zijn meer plekken gerealiseerd dan waarmee wij in de begroting rekening hebben gehouden. Voor de jaarrekening 2021 leidt dit tot een nadeel van € 37.000. Goed om daarbij te realiseren dat tegenover deze extra kosten ook opbrengsten staan. Namelijk minder uitkeringen en geen beroep meer op Wmo arbeidsmatige dagbesteding. Een uitkering plus Wmo arbeidsmatige dagbesteding kost per saldo meer dan een dienstverband Beschut Werk.

6.5 Arbeidsparticipatie

Re-integratie

Het re-integratiebudget levert per saldo een voordeel op van € 36.000 op een begroot budget van € 551.000. Er zijn afgelopen jaar iets minder maatwerkvoorzieningen verstrekt dan begroot.

'Omtinken foar elkenien'

In januari 2021 heeft de raad een motie aangenomen en het college de opdracht gegeven om de dienstverlening aan personen die onder de Participatiewet vallen te intensiveren, in het bijzonder de klassieke doelgroep. De raad heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld voor extra formatie en re-integratievoorzieningen. Het college voert de motie per 1 juli 2021 uit in projectvorm onder de naam 'Omtinken foar elkenien'.

Voor de klassieke doelgroep geldt dat ongeveer 80% van de mensen niet direct aan het werk kan door psychische of lichamelijke problemen. Gezien deze problematiek bestaat de dienstverlening vooral uit activering, begeleiding en ondersteuning van personen die (nog) niet aan het werk kunnen. Het accent ligt op 'meedoen'.

Op basis van de positieve resultaten eind 2021, is het project verlengd tot 1 juli 2022. Hierna volgt een evaluatie. De raad ontvangt de uitkomst van de evaluatie ter informatie

Nieuwe wet inburgering.

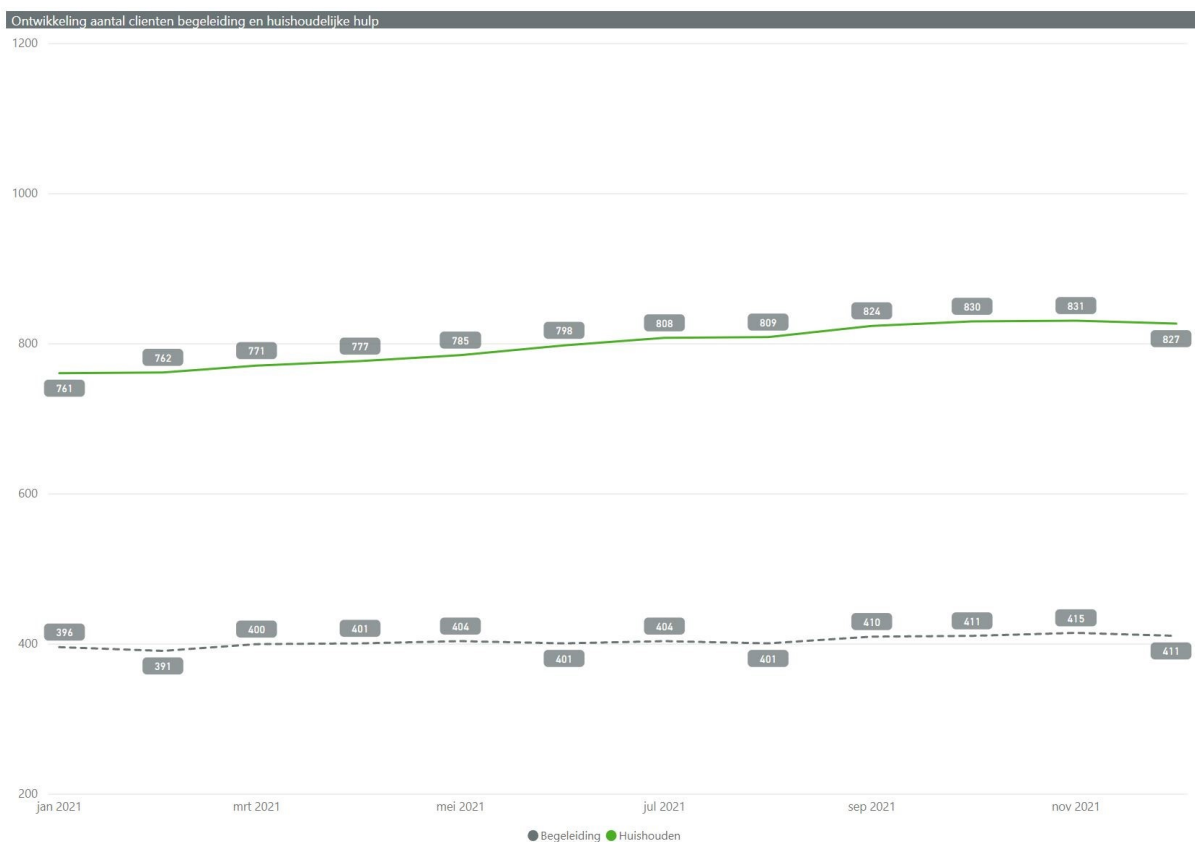
In 2021 is de voorbereiding begonnen op de uitgestelde invoering van de nieuwe wet inburgering. Hiervoor was reeds door het rijk middelen beschikbaar gesteld waaruit ook reeds ingezette trajecten uit bekostigd moesten worden. De mate waarin kosten worden gemaakt hangt ook van het aantal inburgeraars dat aan een traject meedoet. Per saldo heeft dit geleid tot een voordeel voor de jaarrekening 2021 van € 10.000.

6.6 / 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wmo-maatwerkvoorzieningen

Het voordeel op de Wmo-maatwerkvoorzieningen betreft in totaal € 430.000.

Gelet op een toenemend aantal ouderen ligt het voor de hand dat het beroep op maatwerkvoorzieningen toeneemt. Dit is slechts beperkt terug te zien in de cijfers. Voor Huishoudelijk Hulp zien we dat er sprake is van stijgend gebruik. Deze stijging is ook te verklaren uit het in 2019 ingevoerde abonentstarief. Voor Begeleiding geldt dat de realisatie gedaald is ten opzicht van 2020. Een deel van de verklaring hiervoor zijn de coronamaatregelen. Dit betreft een incidenteel effect. Daarnaast is een verklaring het gevolg van de beheersmaatregelen die in 2019 zijn ingevoerd. Een verhoogd kostenbewustzijn bij het indiceren van begeleiding en tussentijds evalueren (na afloop of gedurende een indicatie) heeft effect gehad

Schulddienstverlening

Er zijn minder cliënten door schulddienstverlening aangemeld bij Kredietbank Nederland. Enerzijds zijn er minder aanmeldingen (20) geweest (2019; 49 en 2020; 43). Daarnaast zijn er een aantal dossiers beëindigd doordat het traject afgerond was of door opzegging door de cliënten zelf. Dit levert een voordeel van €12.000 ten opzichte van het totaalbudget €94.000.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugd-maatwerkvoorzieningen

De vraag naar en het beroep op Jeugdzorg blijft onverminderd groot. Hoewel de aantallen jeugdzorg cliënten redelijk stabiel blijven zien we wel een toenemende vraag naar specialistische zorg. Aanbieders van specialistische zorg hebben ook aangegeven dat de aard en ernst van de specialistische zorg, mede als gevolg van Corona, is toegenomen. Dit beeld wordt ook landelijk gesignaleerd. Gevolg hiervan is dat de gemiddelde prijs per cliënt is toegenomen.

Hierin speelt mee dat er in Tytsjerksteradiel een aantal aanbieders gevestigd zijn die intensieve zorg en verblijf combineren, voor opvang en behandeling van voogdijkinderen uit verschillende gemeenten en provincies. Als gevolg van de invoering van nieuwe wetgeving in het kader van het woonplaatsbeginsel per 2022, is de verwachting dat deze effecten vanaf volgend jaar veranderen.

Deze ontwikkelingen hebben, op het totale budget voor de Jeugd Maatwerkvoorzieningen van € 8,5 miljoen, geleid tot een nadeel voor de jaarrekening 2021 van € 257.000.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Beschermd Wonen

Het product Beschermd Wonen wordt op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Door het Dashboard Beschermd Wonen, de inzet van het expertiseteam en het scherper contracteren van aanbieders is het tekort uit de jaren 2017–2019 in 2020 een overschot geworden van in totaal 1 miljoen. Over 2021 is er daarnaast een positief effect vanwege de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) en de ambulantiseringmiddelen vanuit het hoofdlijnenakkoord GGZ. Voor 2021 is er sprake van een overschot van € 7,8 miljoen. Het aandeel van de gemeente Tytsjerksteradiel in dit positieve resultaat is € 384.000 en levert voor de jaarrekening 2021 een voordeel op van € 384.000.

Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MOVO)

De producten Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang worden op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Financiering vindt plaats via de centrumgemeente Leeuwarden. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de Friese gemeenten. Over de jaren 2019 en 2020 hebben we een positieve afrekening ontvangen van in totaal € 186.000. Ook over het boekjaar 2021 hebben we vanuit SDF een positieve afrekening ontvangen van € 62.000.

6.82 Geëscaleerde zorg 18–

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

De Gecertificeerde Instellingen (Leger des Heils, William Schrikker Groep en het Regiecentrum) zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke Jeugdbescherming en Jeugdreclasseringsmaatregelen in de provincie Friesland. In 2021 zijn er iets minder ondertoezichtstellingen (OTS) van jeugdigen geweest in onze gemeente dan waarmee we in de begroting rekening mee hebben gehouden. Dit leidt nu tot een voordeel in de jaarrekening 2021 van € 83.000.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordt we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Samenkracht en burgerparticipatie	2.170	2.400	2.326	74
Wijkteams	3.151	4.404	3.801	603
Inkomensregelingen	11.354	12.996	11.947	1.049
Begeleide participatie	3.873	4.021	4.054	- 33
Arbeidsparticipatie	768	746	680	66
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.261	993	909	83
Maatwerkdienstverlening 18+	9.134	8.243	7.825	419
Maatwerkdienstverlening 18-	7.841	9.015	9.372	- 357
Geëscaleerde zorg 18+	67	152	- 176	328
Geëscaleerde zorg 18-	1.396	1.266	1.212	54
Totaal lasten	41.017	44.234	41.949	2.286
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Samenkracht en burgerparticipatie	171	202	210	8
Wijkteams	-	41	48	7
Inkomensregelingen	8.681	10.596	9.829	- 767
Begeleide participatie	-	-	-	-
Arbeidsparticipatie	100	14	14	-
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	8	27	19
Maatwerkdienstverlening 18+	266	234	283	49
Maatwerkdienstverlening 18-	-	130	216	86
Geëscaleerde zorg 18+	-	-	384	384
Geëscaleerde zorg 18-	-	-	35	35
Totaal baten	9.225	11.225	11.047	- 178
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 31.791	- 33.010	- 30.902	2.108

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		2.108
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		1.790
Lasten	1.770	
- Overige kleine verschillen per saldo	9	
- Nieuwe wet inburgering	10	
- Schulddienstverlening	12	
- Inspecties kinderopvang	20	
- Uitvoering regeling Personen Verward Gedrag 2021	24	
- Maatwerkvoorzieningen Re-integratie	36	
- Maatschappelijke Opvang & Vrouwenopvang (MOVO) 2021	62	
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering	83	
- Inkomensregelingen (BUIG)	246	
- Maatwerkvoorziening Beschermd Wonen	384	
- Maatwerkvoorzieningen Wmo	430	
- Bijdrage WM8KTD	807	
- Maatwerkvoorzieningen Jeugd	- 257	
- Beschut werken	- 37	
- Minimabeleid	- 34	
- Onderhoud welzijnsaccommodaties	- 25	
Baten	20	
- Eigen bijdragen Wmo	20	
Incidentele voor- of nadelen		318
Lasten	293	
- Afrekening Personen Verward Gedrag voorgaande boekjaren	14	
- Afrekening collectieve ziektekostenverzekering AV Frieso voorgaande boekjaren	93	
- Afrekening Maatschappelijk Opvang & Vrouwenopvang (MOVO) voorgaande boekjaren	186	
Baten	25	
- Eenmalige teruggave BTW Wmo-vervoer over voorgaande boekjaren	25	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam verbonden partij

Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

Vestigingsplaats

Dokkum

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is geen verbonden partij conform de definitie van het BBV. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam verbonden partij

Sociaal Domein Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 06. Sociaal domein							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
onqunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens 							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2021	2022	2020
Achterstand onder jeugd – Kinderen in uitkeringsgezin Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.							

Tytsjerksteradiel	%	2020			5,0	4,0	4,0
Nederland	%	2020			6,0	7,0	6,0
Achterstand onder jeugd – Werkloze jongeren							
<p>Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>							
Tytsjerksteradiel	%	2020			4,0	2,0	2,0
Nederland	%	2020			2,0	2,0	2,0
Bijstandsuitkeringen							
<p>Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.</p>							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021			287,6	292,7	382,6
Nederland	aantal	2021			431,2	381,7	459,7
Jongeren met delict voor rechter							
<p>Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>							
Nederland	%	2020			1,0	1,0	1,0
Tytsjerksteradiel	%	2020			1,0	1,0	0,0
Jongeren met jeugdbescherming							

<p>Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.</p>							
Tytsjerksteradiel	%	2021	▼	—	1,7	1,6	1,6
Nederland	%	2021	▲	—	1,1	1,2	1,2
<p>Jongeren met jeugdhulp</p> <p>Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.</p>							
Nederland	%	2021	▲	—	10,5	12,2	12,3
Tytsjerksteradiel	%	2021	▲	—	9,3	10,9	10,9
<p>Jongeren met jeugdreclassering</p>							

<p>Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.</p>							
Tytsjerksteradiel	%	2020			0,2	0,2	0,2
Nederland	%	2021			0,3	0,4	0,4
Lopende re-integratievoorzieningen							
<p>Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.</p>							
Tytsjerksteradiel	aantal	2020			512,0	507,1	512,0
Nederland	aantal	2020			202,0	207,0	202,0
Netto arbeidsparticipatie							
<p>Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.</p>							
Tytsjerksteradiel	%	2020			68,5	68,7	68,7

Nederland	%	2020	—	—	68,4	68,8	68,8
<p>Wmo-clënten met een maatwerkarrangement Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.</p>							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▲	▼	550,0	600,0	570,0
Nederland	aantal	2021	▲	▼	649,0	670,0	640,0

Volksgezondheid en milieu

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Actualiseren locatiedossiers op het onderdeel Bodem

[Kadernota 2019

nr. 7.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

In 2017 zijn de Milieudossiers geactualiseerd door de afdeling Vergunningverlening en Toezicht en handhaving. Het resultaat van deze actualisatie geeft een actie voor het onderdeel Bodem: uitzoeken van vraagstukken met betrekking tot bodembedreigende activiteiten en afronden van bodemdossiers. Er is geen formatie beschikbaar binnen de beleidsuitvoering Bodem om het project op te pakken en de actualisatie Milieudossiers af te ronden. De wens is echter om dit wel op orde te hebben in het kader van de uitvoering van werkzaamheden binnen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

Actualisatie locatiedossiers

Het budget voor 2021 is niet besteed. Deze taken zijn aangemerkt als 'overlopende post'; het budget gaat mee naar 2022 en de taken worden in 2022 uitgevoerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

De actualisatie locatiedossiers is nog niet uitgevoerd. Deze taken zijn aangegeven als "overlopende post", het budget gaat mee naar 2022 en de taken worden in 2022 uitgevoerd. Deze taak is eveneens beschreven als 7.08 "Actualisatie locatiedossiers op het onderdeel bodem".

Afval/Grondstoffenbeleidsplan

[Kadernota 2019

nr. 7.04]

[Op schema]

Wat wilden we?

Tijdens eerdere behandelingen van dit onderwerp in de raad in 2017, 2018 en 20 juni 2019 is duidelijk geworden de raad wil zich inzetten om de VANG – doelstellingen (Milieu) voor 2025 te behalen. Deze doelstellingen zijn het terugbrengen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn, grof en bouw & sloop) naar 30 kg per inwoner per jaar én 90% afvalscheiding. Hiermee dragen wij bij aan het realiseren van de landelijke doelstelling. Het Grondstoffenbeleidsplan bevat de uitwerking van nieuw afvalbeleid in de gemeente Tytsjerksteradiel in de vorm van een nieuwe manier van afvalinzameling en maatregelen voor de jaren 2020 – 2025: volgens het plan ‘Frequentie Gestuurd scheiden’.

‘Frequentie Gestuurd scheiden’ gaat uit van het stimuleren van betere scheiding door aanpassing in de afvalkalender met een volume prikkel. We halen het restafval minder vaak op en de container met bioafval wordt vaker geleegd. Daarnaast worden de mogelijkheden voor het scheiden van grondstoffen uitgebreid.

De keuze is de basis voor het verdere uitvoerings- en communicatieplan. Eind 2022 wordt een evaluatie opgestart en volgt welke maatregelen verder nog nodig zijn om tot de VANG–doelstellingen te komen. Wanneer de VANG–doelstellingen niet gehaald worden kan gekozen worden om als alternatief een (positieve) financiële prikkel introduceren.

Wat hebben we bereikt?

Met het vaststellen van het Grondstoffenbeleidsplan heeft de raad diverse maatregelen vastgesteld om inwoners te bewegen tot betere afvalscheiding van afvalstromen en te stimuleren om afvalstoffen te beperken. Een groot aantal van de maatregelen uit het GBP is uitgevoerd.

Per 1 januari 2020 zijn de openingstijden van de milieustraat en het composteerterrein verruimd en hiermee nu vergelijkbaar met omliggende gemeenten. Ook is het beperkt 0-tarief op de milieustraat ingevoerd: gesorteerd brengen van afval is gratis. En kunnen inwoners nu één keer per week het KCA naar de milieustraat brengen (GBP maatregel 1, 2 en 3). Ten slotte is het tarief van een extra sortibak verhoogd en is uitvoering gegeven aan een alternatief voor gezinnen groter dan 6 personen, gezinnen met minimaal één kind in de luiers en voor huishoudens met medisch afval. (GBP maatregel 18 en 19).

In 2020 is een eigen bewustwordingscampagne afvalinzameling opgezet en in uitvoering gebracht (GBP maatregel 14). Deze campagne wordt de komende jaren gecontinueerd.

Per 1 januari 2021 is het frequentie gestuurd scheiden gestart waarbij de sortibak nog één keer in de drie weken wordt geleegd en de biobak van 1 maart tot 1 november één keer per week wordt geleegd. (hoofdmaatregel GBP). Ook is een afvalcoach (bestaande uit meerdere personen) en een BOA deels actief met de afvalinzameling. (GBP maatregel 16 en 17).

In 2021 zijn ook de extra textiel- en glascontainer verspreid in de gemeente geplaatst. (GBP maatregel 6).

Het OPK-beleid is halverwege 2021 t/m 2024 door de raad vastgesteld (maatregel 8).

Ten slotte zijn we per 1 januari 2022 overgegaan op een digitale afvalkalender (GBP maatregel 15).

Wat is (nog) niet gelukt?

- Biobak bij ondergrondse restafvalcontainers (GBP maatregel 7). Dit wordt in 2022 gerealiseerd.
- De toekomstbestendigheid van de milieustraat en composteerterrein en het grensoverschrijdende gebruik van de milieustraat gaan we nog onderzoeken. (GBP maatregel 4 en 5). Dit onderzoek wordt naar verwachting uitgevoerd in 2022.

Bodemtaken/BRO

[Kadernota 2020

nr. 07.08]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Basis Registratie Ondergrond (BRO)

Vanaf 1-1-2018 geldt vanuit de Wet op de Basisregistratie Ondergrond (BRO) een wettelijke taak voor de gemeente om gegevens over de ondergrond aan te leveren via het Bronhoudersportaal. In het kader van de BRO is de gemeente aangewezen als bronhouder. Deze nieuwe taak is nu toe niet in de begroting verwerkt. De BRO voorziet in het registreren van 26 objecten, de procesinrichting en structureel bijhouden van deze registraties.

Extra bodemtaken naar gemeente (Warme Overdracht)

In het kader van de Omgevingswet wordt de gemeenten bevoegd gezag voor bodemtaken die voorheen onder de Wet Bodembescherming (Wbb) vielen waarbij het bevoegd gezag bij

de provincie lag of de 25 grote gemeenten in Nederland. Dees is het een basistaak is die door de Fumo is en blijft uitgevoerd, maar coördinatie, afstemming, (bestuurlijk)overleg en afspraken komen bij de gemeente te liggen.

Actualiseren locatiedossiers op het onderdeel bodem

Er is nog een actualisatie en structurele aandacht nodig voor locatiedossiers voor het onderdeel bodem van de milieudossiers. Het is nodig om vervolgens voor een adequate en goede procesgang bij de afhandeling van dossiers te kunnen zorgen.

Wat hebben we bereikt?

BRO

De wettelijke taken in het kader van de Basisregistratie Ondergrond (BRO) zijn vanaf 1 december 2021 ingevuld en belegd bij de afdeling Beheer. Er is een aanvang genomen met de procesinrichting door het opvragen van een offerte voor externe begeleiding. Er is 2021 nog geen invulling voor deze taken gerealiseerd. Het budget voor 2021 is niet besteed en kan worden toegevoegd aan het resultaat.

Bodemtaken

Er wordt met de provincie en de FUMO gewerkt aan het maken van afspraken van de Wbb-taken die overgaan naar de gemeente.

Actualisatie locatiedossiers

Het budget voor 2021 is niet besteedt en kan worden toegevoegd aan het resultaat. Deze taken zijn aangegeven als "overlopende post", het budget gaat mee naar 2022 en de taken worden in 2022 uitgevoerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

De implementatie van de BRO is nog niet afgerond. Wel is hier in december 2021 een start mee gemaakt door het opvragen van een offerte voor externe begeleiding.

Er zijn nog geen afspraken gemaakt over de Wbb-taken die overgaan naar de gemeente. In 2022 wordt hier verder met provincie en FUMO over gesproken. De verwachting is dat voor inwerkingtreding van de Omgevingswet er afspraken liggen.

De actualisatie locatiedossiers is nog niet uitgevoerd. Deze taken zijn aangegeven als "overlopende post", het budget gaat mee naar 2022 en de taken worden in 2022 uitgevoerd. Deze taak is nu beschreven als 7.02 "Actualisatie op het onderdeel bodem".

FUMO

[Kadernota 2020

nr. 07.13]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het Rijk heeft landelijk opdracht gegeven aan gemeenten, waterschappen en provincies om milieukennis te bundelen. Zo zijn de Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) als de FUMO ontstaan. Het Rijk wil op deze manier de veiligheid verhogen. De aanleiding voor het ontstaan van de RUD's was onder andere de vuurwerkramp in Enschede. Het betreft een gemeenschappelijke regeling waarvan de deelname wettelijk verplicht is gesteld. De FUMO is op 1 januari 2014 gestart.

Uitbreiding taken

In 2021 is er voor de FUMO sprake van een beperkte uitbreiding van taken. Conform de begroting FUMO 2021 neemt de bijdrage van Tytsjerksteradiel aan de FUMO vanaf 2021 structureel met € 9.361 toe.

Het bleek dat vanaf 2020 de begroting FUMO en de gemeentelijke begroting niet parallel meer liepen. Dit komt doordat in 2019 de begroting FUMO 2020 niet gereed was ten tijde van de opmaak van de gemeentelijke begroting 2020. De inschatting van onze bijdrage aan FUMO is te hoog gebleken. Daarom vanaf 2020 de gemeentelijke begroting structureel bijgesteld € -38.765.

De kosten voor de FUMO in 2021 komen uit op € 399.926.

Wat hebben we bereikt?

De gemeentelijke begroting is in 2021 gesynchroniseerd met de FUMO-begroting. De totale gemeentelijke FUMO-kosten zijn in 2021 € 11.000 lager uitgekapt dan begroot.

Wat is (nog) niet gelukt?

n.v.t.

Uitvoering duurzaamheidsagenda

[Kadernota 2020

nr. 07.02 a]

[Gereed]

Wat wilden we?

Finale besluitvorming door de raad over de duurzaamheidsagenda en de warmtetrasitievisie staat voor het eerste kwartaal van 2021 op de planning na informerende en opiniërende behandelingen in de tweede helft van 2020. Keuzes over de benodigde middelen en formatie om uitvoering te kunnen geven aan de duurzaamheidsagenda worden bij deze raadsbehandeling gemaakt. Vervolgens vindt een doorvertaling plaats in de begroting van 2021 en/of daarop volgende jaren. Als uitzondering hierop geldt dat wel alvast een bedrag van € 1.000 in de begroting 2021 is opgenomen, in verband met het lidmaatschap van de landelijke Fairtrade organisatie.

Wat hebben we bereikt?

De Duurzaamheidsagenda is vastgesteld in de raad van 1 juli 2021. De Transitievisie Warmte heeft de raad vastgesteld in zijn vergadering van 18 februari 2021. De raad wordt jaarlijks op de hoogte gesteld over de voortgang van de uitvoering.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

---

vGRP

[Kadernota 2020 nr. 07.07]

[Op schema]

Wat wilden we?

In 2020 is het nieuwe vGRP 'Wettersoarch' vastgesteld waarmee invulling wordt gegeven aan de Gemeentelijke watertaken. De raad heeft gekozen voor 'klimaatrobuust'. Om dit te realiseren wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de uit te voeren activiteiten. Tevens wordt dan teruggekeken naar de uitgevoerde activiteiten van het afgelopen jaar en wordt het jaarprogramma gebruikt als evaluatie- en bijstuurmiddel.

Wat hebben we bereikt?

In lijn met het vGRP en op basis van het uitvoeringsprogramma zijn verschillende activiteiten en maatregelen uitgevoerd in 2021 `.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Verminderen gebruik genotsmiddelen

[CUP nr. TDCoal052]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Het gebruik van drugs, tabak en alcohol ontmoedigen en dringen we terug.

Wat hebben we bereikt?

In mei 2021 is de nieuwe coördinator Middelengebruik gestart met het oppakken van het nieuwe ketenbeleid en het uitvoeringsprogramma middelengebruik. Deze twee onderwerpen worden samen met de ketenpartners en spelers in het veld vormgegeven. Het doel is het middelengebruik onder jongeren in beeld te brengen en voor op de lange termijn terug te dringen.

Gezien de huidige situatie omtrent Covid-19, de personele wisseling en de complexiteit van dit onderwerp is het ketenbeleid en uitvoeringsprogramma verschoven naar het 2e en 3e kwartaal 2022. Wij hebben gemerkt dat het ons meer tijd en overleg vraagt om tot een goed en door alle partijen gedragen beleidsstuk en uitvoeringsplan te komen. Daarvoor hebben wij meer overleg met onze samenwerkingspartners, jeugd en inwoners nodig en om dit goed te doen zijn fysieke bijeenkomsten noodzakelijk.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het samen met de samenwerkingspartners en spelers in het veld opstellen van een nieuw ketenbeleid en uitvoeringsprogramma Middelengebruik.

Overige ontwikkelingen

Uitgaven wettelijk gezondheidsbeleid

Vanwege de coronapandemie en de getroffen maatregelen konden bepaalde activiteiten op het gebied van wettelijke gezondheidsbeleid geen doorgang vinden. Het beschikbare budget is hierdoor niet volledig besteedt. Voor de jaarrekening een voordeel van € 27.000.

Budget uitvoering duurzaamheidsagenda

De duurzaamheidsagenda is per 1 juli 2021 vastgesteld. Hierna is invulling gegeven aan de concrete uitvoering van de agenda. Gebleken is dat per concreet onderwerp de nodige voorbereidingstijd nodig is voordat daadwerkelijk uitgaven gedaan worden. Hierdoor zijn de werkelijke uitgaven voor duurzaamheid in 2021 beperkt gebleven en ontstaat op dit budget een voordeel van € 12.000.

Plustaken regionale samenwerking FUMO

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling FUMO is gebaseerd op verplichte basistaken en vrijwillige plustaken. Op basis van een dienstverleningsovereenkomst wordt een inschatting gemaakt van de hoeveelheid plustaken met bijbehorende uren. In 2021 zijn de uren voor deze plustaken niet volledig gemaakt waardoor een voordeel is ontstaan van € 11.000.

Te verstrekken subsidies proeftuin Aardgasvrij Garyp

Met de Proeftuin Aardgasvrij Garyp doen we mee aan het initiatief Programma Aardgasvrije wijken van het Rijk voor een periode van tien jaar (2018–2028) met daarbij de nadruk in de eerste vijf jaar. Vanwege de door Corona beperkende maatregelen en het gegeven dat de investeringen voor een aantal woningeigenaren om hun woning aardgasvrij te maken fors zijn is mede daarom het aantal deelnemers en verstrekte subsidies lager dan oorspronkelijk werd verwacht. Hierdoor ontstaat binnen dit programma een voordeel op de uitgaven van € 812.000, vooral omdat de oorspronkelijke doelstelling om 80% van de inwoners in de eerste vijf jaar mee te laten doen niet haalbaar blijkt. De begroting zal over de resterende planperiode t/m 2028 moeten worden aangepast. Tegenover dit voordeel ontstaat binnen programma 0 een nadeel van dezelfde omvang, aangezien er ook een lagere beschikking is over de bestemmingsreserve Proeftuin Aardgasvrij Garyp. Per saldo voor het jaarrekeningresultaat neutraal.

Ontvangen subsidie proeftuin Aardgasvrij Garyp

In het programma Aardgasvrij Garyp zit ook een incidentele subsidie van de provincie Fryslân. Op basis van de bestedingen 2021 is er een bedrag van € 35.000 aan subsidie toegekend. Dit was niet begroot en leidt binnen dit programma tot een voordeel. Ook hiervoor geldt dat binnen programma 0 hierdoor een nadeel ontstaat van hetzelfde bedrag omdat dit wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Proeftuin Aardgasvrij Garyp. Per saldo voor het jaarrekeningresultaat neutraal.

Budget Reductie Regeling Energie

Binnen het Energieloket is de Reductie Regeling Energie uitgevoerd in 2021. In eerste instantie was 31 december 2020 de einddatum, maar door corona is de geldigheidsduur met één jaar verlengd. Door corona is de invulling ook wezenlijk anders geworden. Energiemarkten zoals beoogd waren bijvoorbeeld niet mogelijk. Anticiperende op wat wel mogelijk was heeft de invulling zich gericht op waardebonnen en energiescans aan huis. Door de gestegen energieprijzen kreeg de afname hiervan eind 2021 een enorme impuls. Helaas was de markt dermate overvraagd dat niet iedere verstrekte waardebon kon worden ingewisseld voor het geleverde product of dienst. Voor de jaarrekening 2021 betekent dit een voordeel van € 21.000. Over de gehele periode van de regeling resteert er op de uitvoering van de regeling € 70.000. Dit bedrag zal worden terugbetaald aan het Rijk. Tytsjerksteradiel heeft de uitvoering van deze regeling voor beide gemeenten gedaan.

Riolering

Het resultaat van het taakveld riolering over 2021 betekent voor de jaarrekening een nadeel van € 113.000 ten opzichte van de definitieve begroting. De grootste oorzaken hiervan worden kort toegelicht.

De gerealiseerde rioolheffing lag € 11.000 hoger dan begroot. De oorzaak hiervan is dat het begrote aantal aansluitingen lager ligt dan het werkelijke aantal. Hierdoor is in de tariefberekening met minder aansluitingen rekening gehouden.

In plaats van een geraamde storting van € 104.000 in de voorziening riolering heeft een storting van € 232.000 in de voorziening riolering plaatsgevonden. Dit is een nadelig effect van € 128.000 op het resultaat taakveld riolering. Dit nadeel wordt vooral veroorzaakt door een lagere toerekening vanuit andere taakvelden en doordat de overige lasten en lasten voor overhead lager zijn. Ook is er minder rente toegerekend als gevolg van latere realisatie van investeringen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel rioolheffing.

Afval

Het resultaat van het taakveld afval over 2021 betekent voor de jaarrekening een voordeel van € 43.000 ten opzichte van de definitieve begroting. De grootste oorzaken hiervan worden hier kort toegelicht.

Het verschil tussen de gerealiseerde en begrote opbrengsten bedraagt € 445.000. Het grootste deel van deze hogere opbrengsten wordt voor € 405.000 veroorzaakt door vier oorzaken:

1. Opbrengst oud papier door herstel van de papierprijs: € 115.000; in 2021 was hier voorzichtigheidshalve nihil begroot in verband met een prijsval van oud papier in 2020.
2. Definitieve eindafrekeningen 2017 en 2018 voor de vergoeding van kunststof en drankenkartons van Nedvang (€ 75.000)
3. Surplus op de vergoeding kunststof en drankenkartons 2021 door 34% meer ingezameld volume kunststof (€ 130.000)
4. Een hogere gerealiseerde afvalstoffenheffing ten opzichte van de begroting doordat er in de begroting rekening wordt gehouden met 1,75% leegstand: € 85.000

Het restant van de stijging wordt veroorzaakt door eenmalige BTW teruggaaf in verband met een wijziging van het btw-regime van plastic, drankkartons, glas en oud papier. Tot slot waren de inkomsten voor extra containers hoger dan begroot.

De gerealiseerde kosten zijn in 2021 € 328.000 hoger dan begroot. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door extra kosten die zijn gemaakt door een hoger volume aangeboden bouw gelieerde afvalstromen (€ 250.000). Daarnaast zijn de kosten voor compostering in 2021 € 99.000 hoger dan begroot door extra bewerkingskosten (verkleining/zeven) als gevolg van een hoger aanbod van deze grondstoffen. Deels zal de verhoging van het aanbod van afvalstromen te maken hebben met de maatregel frequentie gestuurd scheiden. Maar gezien de landelijke cijfers van 2021 hebben de coronalockdowns zeker ook invloed gehad in het opruimgedrag en meer verbouwingsafval bij inwoners.

In de begroting was een storting in de voorziening reiniging verwacht van € 231.000. Het te storten bedrag is € 305.000. Dit is een nadeel van € 74.000, dit is met name het gevolg van de hiervoor beschreven voordelen en een hogere toerekening van de lasten vanuit de andere programma's. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel afvalstoffenheffing.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoordden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Volksgesondheid	1.496	1.532	1.487	45
Riolering	2.006	1.871	2.003	- 132
Afval	3.434	3.564	3.966	- 402
Milieubeheer	2.392	2.557	1.656	901
Begraafplaatsen en crematoria	11	10	6	4
Totaal lasten	9.338	9.535	9.119	415
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Volksgesondheid	-	20	27	7
Riolering	2.242	2.242	2.260	19
Afval	3.937	3.937	4.383	445
Milieubeheer	31	31	60	28
Begraafplaatsen en crematoria	17	17	9	- 8
Totaal baten	6.227	6.247	6.739	491
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 3.111	- 3.287	- 2.380	907

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		907
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		39
Lasten	- 4	
- Overige verschillen per saldo	8	
- Plustaken regionale samenwerking FUMO	11	
- Budget uitvoering duurzaamheidsagenda	12	
- Uitgaven wettelijk gezondheidsbeleid	27	
- Bijdrage Werkmaatschappij 8KTD	51	
- Resultaat taakveld Riolering	- 113	
Baten	43	
- Resultaat taakveld Afval	43	
Incidentele voor- of nadelen		868
Lasten	833	
- Budget Reductie Regeling Energie	21	
- Te verstrekken subsidies proeftuin Aardgasvrij Garyp	812	
Baten	35	
- Ontvangen subsidie proeftuin Aardgasvrij Garyp	35	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

<u>Naam verbonden partij</u>	<u>Vestigingsplaats</u>
FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)	Grou

Vennootschap / Coöperatie

<u>Naam verbonden partij</u>	<u>Vestigingsplaats</u>
Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)	Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 07. Volksgezondheid en Milieu							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
onqunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek. 2021	begr. 2022	rek. 2020
Hernieuwbare elektriciteit							
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.							
Tytsjerksteradiel	%	2019	▬	▬	10,2	10,1	8,6
Nederland	%	2019	▬	▬	20,0	18,2	17,6
Omvang huishoudelijk restafval							
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.							
Tytsjerksteradiel	kg	2019	▬	▬	166,0	166,0	166,0
Nederland	kg	2019	▬	▬	161,0	163,0	163,0

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)
- 8.3 Wonen en bouwen

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2021 staat wat we van plan waren in 2021. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Duurzame mobiliteit

[CUP nr. TDCoal037b]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

We zetten in op blijvende bereikbaarheid op het platteland en duurzaam vervoer.

Wat hebben we bereikt?

De Duurzaamheidsagenda is op 18 februari 2021 inhoudelijk besproken in de Raad en formeel vastgesteld op 1 juli 2021 (herstelbesluit). In de Duurzaamheidsagenda is ruim aandacht voor Duurzame mobiliteit. Inmiddels is Tytsjerksteradiel aangesloten bij een provincie brede Europese aanbesteding om te komen tot een adequaat netwerk met laadpalen in de gemeente. Vanaf 2022 wordt hier verder invulling aan gegeven. Binnen ANNO is de mobiliteitsvisie vastgesteld en de uitvoering loopt. Eén van de wensen is om de verschillende vormen van vervoer goed op elkaar aan te laten sluiten.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Nieuwe samenwerkingsvormen woningmarkt

[CUP nr. TDCoal018]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

We stimuleren nieuwe vormen van samenwerking op de woningmarkt.

Wat hebben we bereikt?

We zijn met partijen in overleg om te kijken naar de mogelijkheden van langer zelfstandig wonen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat WoonFriesland twee appartementen binnen het wooncomplex Kuperstrjitte vrijhoudt voor ontmoeting. Daarnaast is er contact geweest met 'Mijn huis op maat' om voorlichtingsbijeenkomsten voor ouderen te organiseren waar ze geïnformeerd worden over de mogelijkheden om hun woning levensloopbestendiger te maken of kleiner te gaan wonen. Door Corona hebben deze bijeenkomsten nog niet plaats kunnen vinden.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Versnelde bouwcapaciteit

[CUP nr. TDCoal012]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Versneld bouwcapaciteit creëren.

Wat hebben we bereikt?

In juni 2019 is de Woonvisie 2019–2024 vastgesteld. Jaarlijks wordt er een woningmarktanalyse uitgevoerd. In mei 2020 is een akkoord bereikt met de provincie over de regionale woningbouwafspraken waarbij de 150 woningen compensatie Centrale As behouden zijn voor de gemeente. Voor de regio is meer regie en verantwoordelijkheid voor een balans op de woningmarkt afgesproken. Op basis van deze afspraken is in maart 2021 het eerste flexibele woningbouwprogramma vastgesteld met circa 400 woningen naast de 150 Centrale As woningen. Bij het opstellen van het woningbouwprogramma zijn alle dorpen in de gemeente betrokken. In december jl. is overeengekomen met de provincie en de regio dat er circa 2400 woningen in de regio NO–Fryslân gerealiseerd kunnen worden tot 2030, waarvan circa 600 woningen in Tytsjerksteradiel naast de 150 Centrale As woningen. De Centrale As woningen zijn verdeeld over de gemeente.

Op dit moment zijn er in alle dorpen plannen voor nieuwbouw; gerealiseerd of in procedure of in het stadium van planvorming en overleg. In Mûnein is sprake van herbouw van sociale huurwoningen.

Een overzicht van de plannen en de actuele stand van zaken wordt periodiek gedeeld met de raad en de inwoners middels de nieuwsbrief.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen**Voorziening regenwatersystemen**

Bij de jaarrekening 2020 is een voorziening regenwatersystemen gevormd ter hoogte van € 1.380.000. In de afgelopen periode is € 1.028.000 ten laste van de voorziening terugbetaald

aan eigenaren van de regenwatersystemen. De voorziening is destijds getroffen op basis van het aantal dossiers en de te verwachten kosten voor aanschaf, installatie en onderhoud die voor vergoeding in aanmerking komen. Er is gebleken dat bewoners veelal geen onderhoudskosten kunnen aantonen, waardoor deze kosten niet voor vergoeding in aanmerking komen. Hierdoor is de verwachting dat nog maximaal voor een bedrag van € 54.000 aanspraak gedaan kan worden op een vergoeding. Dit betekent dat de voorziening voor een bedrag van € 298.000 kan vrijvallen. Voor de jaarrekening is dit een incidenteel voordeel.

Budget bestemmingsplannen historische panden

In 2021 was een budget van € 35.000 beschikbaar voor het in beeld brengen van aanwezige historische panden. Dit proces heeft vertraging opgelopen en is ook in 2021 nog niet gestart. Voor dit programma betekent dit voor 2021 een voordeel van € 35.000. Het budget blijft beschikbaar voor 2022.

Opbrengsten leges wijziging bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen

In 2021 is ten opzichte van de ramingen voor € 21.000 meer aan legesopbrengsten ontvangen voor het wijzigen van diverse bestemmingsplannen en voor € 20.000 meer aan legesopbrengsten ontvangen voor omgevingsvergunningen met name door de aanvraag voor het energieplan Skûlenboarch. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 41.000.

Diverse kosten grondexploitatie algemeen

Op basis van het nieuwe grondbeleid zijn voor een aantal locaties taxatiekosten gemaakt. Daarnaast moest voor eerder verkochte kavels in Wyns aanvullende rioleringswerkzaamheden uitgevoerd worden. Deze kosten waren niet geraamd en per saldo is hierdoor een nadeel ontstaan van € 18.000.

Waterschapslasten bouwgrondexploitatie

Voor waterschapslasten van diverse gemeentelijke grondposities is geen raming opgenomen in de gemeentelijke begroting. Hierdoor ontstaat hier op rekeningbasis een nadeel van € 18.000.

Gerealiseerde winst bouwgrondexploitatie woningbouw

In 2021 zijn onderstaande winsten gerealiseerd op de bouwgrondexploitatie woningbouw:

Woningbouwlocatie	€	
Garyp Sânhichte	72.000	V
Hurdegaryp it Súd	319.000	V
Ryptsjerk de Opslag noord	3.000	V
Suwâld 3e fase	68.000	V
Mûnein 3e fase	1.000	V
Oentsjerk Kaetsjemouiwei	29.000	V
Tytsjerk de Krite	23.000	V
Garyp Sânhichte 2e fase	40.000	V
Totaal	555.000	V

Een uitgebreidere toelichting op de bouwgrondexploitaties is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. Voor de jaarrekening een voordeel van € 555.000.

Verliesvoorziening complex Hurdegaryp Wynia

Het complex Hurdegaryp Wynia is in 2021 afgesloten met een verlies van € 21.000. Hiervoor is de beschikbare verliesvoorziening van € 38.000 ingezet. De resterende verliesvoorziening van € 17.000 kan hiermee vrijvallen. Per saldo voor de jaarrekening 2021 een nadeel van € 4.000.

Budget diverse kosten omgevingsvergunningen

Er is een budget beschikbaar van € 15.000 voor diverse kosten die samenhangen met de procedures rondom omgevingsvergunningen. Aangezien er in 2021 geen grote projecten zijn geweest die hier aanspraak op hebben gemaakt, is van dit budget € 14.000 overgebleven.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Ruimtelijke ordening	1.733	1.977	2.040	- 63
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	160	259	1.590	- 1.331
Wonen en bouwen	866	1.030	1.009	21
Totaal lasten	2.759	3.266	4.639	- 1.373
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Ruimtelijke ordening	8	8	182	174
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-	-	1.900	1.900
Wonen en bouwen	357	407	728	321
Totaal baten	365	415	2.810	2.395
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.394	- 2.850	- 1.829	1.022

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		1.022
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		138
Lasten	97	
– Budget diverse kosten omgevingsvergunningen	14	
– Diverse verschillen per saldo	39	
– Bijdrage Werkmaatschappij 8KTD	80	
– Diverse kosten grondexploitatie algemeen	– 18	
– Waterschapslasten bouwgrondexploitatie	– 18	
Baten	41	
– Opbrengsten leges omgevingsvergunningen	20	
– Opbrengsten leges wijziging bestemmingsplannen	21	
Incidentele voor- of nadelen		884
Lasten	31	
– Budget bestemmingsplannen historische panden	35	
– Verliesvoorziening complex Hurdegaryp Wynia	– 4	
Baten	853	
– Vrijval voorziening regenwatersystemen	298	
– Gerealiseerde winst bouwgrondexploitatie woningbouw	555	

Verbonden Partijen

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 08. Volkshuisv., RO en Sted. Vern. (Vhrosv)							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
onqunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬							
Indicator	Eenheid	Metingen en referentiejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek. 2021	begr. 2022	rek. 2020
Demografische druk							
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.							
Tytsjerksteradiel	%	2021	■	■	86,6	85,5	85,5
Nederland	%	2021	■	■	70,1	70,0	70,0
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden							
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouder betaalt aan woonlasten.							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	▬	▬	771,0	741,0	741,0
Nederland	euro	2021	▼	▼	733,0	700,0	700,0
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden							
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouder betaalt aan woonlasten.							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	▬	▬	875,0	843,0	843,0
Nederland	euro	2021	▼	▼	810,0	773,0	773,0
Gemiddelde WOZ-waarde							
De gemiddelde WOZ waarde van woningen.							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	▲	▲	226,0	213,0	213,0

Nederland (De gemiddelde WOZ waarde van woningen.)	euro	2021	▲	▲	290,0	270,0	270,0
Nieuw gebouwde woningen Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▼	▲	3,5	12,1	12,1
Nederland	aantal	2020	■	▲	8,9	9,2	9,2

Overhead

Bij dit programma hoort het taakveld

0.4 Overhead

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021–2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Uitvoeren 3d-meting, basisregistraties

[Kadernota 2018

nr. 0.04]

[Gereed]

Wat wilden we?

Begin 2019 gaan we de 3d-metingen uitvoeren als aangekondigd in de kadernota. Een extern bureau is hierin gespecialiseerd. Voor een groot deel van de woningen (met uitzondering van hoogbouw) worden door middel van 3d-metingen berekeningen gemaakt, die in combinatie met de geactualiseerde basisregistraties, zullen leiden tot de noodzakelijke gebruiksoppervlakte. Het werken op basis van gebruiksoppervlakte is vanaf 2022 wettelijk verplicht en daaraan voorgaand zijn enkele jaren voorbereiding noodzakelijk. In 2018 zijn/worden voorbereidende activiteiten uitgevoerd en in 2019 worden de 3d-metingen uitgevoerd en worden waarden in de basisregistraties verwerkt. In 2020 vindt de verdere verwerking en optimalisatie plaats van het werken op basis van gebruiksoppervlakte. In 2021 wordt voor het eerst gewaardeerd op basis van gebruiksoppervlakte, om klaar te zijn op de wettelijke verplichting. Voor de uit te voeren incidentele 3d-meting in 2019 is een budget meegenomen in deze begroting van € 25.000.

Wat hebben we bereikt?

De voorbereiding in 2018, de 3d-metingen in 2019 de controles en de verwerking van de oplevering van de gebruiksoppervlakten in de basisregistraties BAG en WOZ is in 2021 afgerond. De herwaardering WOZ is in 2021 uitgevoerd op gebruiksoppervlakte. Daarmee zijn alle processtappen tijdig uitgevoerd en zijn de WOZ-beschikkingen voor belastingjaar 2022 met waardepeildatum 1 januari 2021 voor de woningen gebaseerd op gebruiksoppervlakte.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Arbowet; verplichtingen uit wetwijziging (formatie)

[Kadernota 2018

nr. 0.04 p]

[Continue proces]

Wat wilden we?

De Arbowet wijzigt en daarom moeten wij binnen de drie organisaties een aantal wijzigingen doorvoeren (wettelijk verplicht). In de eerste plaats moet er een preventiemedewerker worden aangesteld. De kosten hiervan bedragen per gemeente € 27.500. Daarnaast is de werkgever verplicht om alle medewerkers toegang te geven tot een arbeidsgezondheidskundig onderzoek. Hoeveel medewerkers er daadwerkelijk aan gaan deelnemen is vooraf niet in te schatten. We gaan voorlopig uit van een deelnamepercentage van 75%, waarbij eens per drie jaar een werknemer de mogelijkheid heeft om mee te doen aan dit onderzoek. De kosten hiervan bedragen per gemeente € 10.500. Tenslotte zal er met enige regelmaat een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) moeten worden uitgevoerd. De meest recente stamt uit 2014 en daarom staat er in 2019 opnieuw een RI&E gepland. Voor 2019 bedragen de kosten per gemeente € 7.500.

Wat hebben we bereikt?

De preventiemedewerker is aangenomen in 2019, het PMO is uitgevoerd in 2021 (rapport opgeleverd in 2022), het volgende PMO vindt plaats in 2024 en de RI&E's zijn onderdeel geworden van de structurele taken van de preventiemedewerker, deze worden doorlopend aangepast en gecontroleerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Kwantitatieve en kwalitatieve impulsen financiën & control

[Kadernota 2019

nr. 0.04o]

[Gereed]

Wat wilden we?

De kwaliteit van de beheersorganisatie binnen de gemeenten en de Werkmaatschappij is ondermaats. De beheersing van de processen binnen onze organisaties voldoet voor een (belangrijk) deel niet aan de te stellen eisen en er is sprake van meerdere aandachtspunten voor verbetering. De gemeenten zijn in de jaren 2017 en 2018 geconfronteerd met forse financiële tekorten. Door te late, onvolledige en soms foutieve informatievoorziening zijn besturen, colleges en raden hiermee bij herhaling verrast. Tijdige bijsturing was hierdoor niet of nauwelijks mogelijk. Daarbij kon ook de accountant in de afgelopen jaren niet of in beperkte mate steunen op de interne beheersing. Dit heeft bij de jaarrekeningen geleid tot meerdere oordeelsonthoudingen op het gebied van de getrouwheid en de rechtmatigheid en in enkele gevallen tot afkeurende verklaringen op het gebied van rechtmatigheid en verklaringen met beperking voor getrouwheid.

Om meer grip te krijgen op begroting en jaarrekening is het Verbeterplan Bedrijfsvoering vastgesteld. Door verbetering van de structurele beheersing van de processen (o.a. op het gebied van processen, procedures, budgethouderschap, budgetbeheer, rollen, taken en verantwoordelijkheden, P&C, integrale advisering en (verbijzonderde) interne controle), moet

de bedrijfsvoering weer op orde komen. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden hebben de colleges van B&W op 26 maart 2019 besloten tot een kwantitatieve en kwalitatieve impuls van het team Financiën. Als vervolg hierop is een reorganisatieplan geschreven waarin deze impuls is aangebracht. Het DB van de werkmaatschappij 8KTD heeft een voorgenomen besluit genomen over het reorganisatieplan. Het plan ligt nu voor advies bij de OR.

De belangrijke vereisten die in dit kader aan het team Financiën kunnen worden gesteld, zijn dat zij de toegevoegde waarde (voorzien in maatschappelijke behoeften en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken) van de organisaties kritisch kan beoordelen, zichtbaar kan maken en ook zicht heeft op de besteding van de financiële middelen; kortom een relatie kan leggen tussen maatschappelijke en financiële resultaten. Daarbij wordt de context waarbinnen de teamleden van Financiën werken vanzelfsprekend complexer, eisen en verantwoordelijkheden groter en ook kennis en organisatie van beheersing van IT-systemen steeds groter. Bovendien heeft de komst van de GR Werkmaatschappij 8KTD geleid tot het ontstaan van drie organisaties, wat bij het team Financiën ook zorgt voor een grotere complexiteit.

In het reorganisatieplan wordt voor het team Financiën een uitbreiding voorzien van 3,4 fte, waarvan dus 1 fte tijdelijk voor 2 jaar (2020 en 2021). De structurele uitbreiding van de formatie (2,4 fte) incl. een kwaliteitsimpuls bedraagt structureel € 300.000 per jaar (€ 150.000 per gemeente); de incidentele uitbreiding voor 2020 en 2021 bedraagt € 90.000 per jaar (€ 45.000 per gemeente).

Wat hebben we bereikt?

Het verbeterplan Financiën is in gang gezet en loopt volgens plan. In de toegekende uitbreiding van de formatie is voorzien. Diverse acties zijn in gang gezet om de beheersing van de processen op het gewenste niveau te krijgen.

Wat is (nog) niet gelukt?

n.v.t.

Risico inventarisatie arbozaken (RI&E)

[Kadernota 2019

nr. 0.04w]

[Continue proces]

Wat wilden we?

Als goed werkgever willen wij onze medewerkers een veilige werkomgeving bieden. In wet- en regelgeving (Arbowetgeving) ligt vast waaraan een veilige werkomgeving moet voldoen en wat de verplichtingen zijn voor ons als werkgever. De Arbeidsinspectie toetst op de naleving hiervan en kan bij het (herhaaldelijk) niet voldoen aan de te stellen eisen hoge boetes opleggen. We beschikken sinds begin dit jaar over een preventiemedewerker (wettelijke verplichting) die zich bezighoudt met de arbeidsomstandigheden binnen onze gemeentelijke organisaties.

In het afgelopen jaar zijn risico's geïnventariseerd door middel van een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) op de ongeveer 35 locaties van beide gemeenten en is er een risico-

inventarisatie voor de verschillende functies van de buitendienst gemaakt (d.m.v. een Taak Risico Analyse- TRA; ook wel Functie RI&E genoemd). Deze TRA wordt gemaakt van de functies, die de risico's niet lopen op de locatie maar onderweg en geldt met name voor functies in de buitendienst. Er is duidelijk geworden waar risico's liggen en welke acties er moeten worden genomen om te voldoen aan wet- en regelgeving.

In 2020 wordt een gestart gemaakt met diverse acties (inhaalslag) om de risico's weg te nemen of te minimaliseren. In de jaren vanaf 2021 worden deze acties gecontinueerd en bijgehouden. De incidentele kosten in 2020 die voortkomen uit de RI&E's en TRA's bedragen € 144.000. Vanaf 2021 bedragen de structurele kosten € 74.000 per jaar.

Onderstaand zijn de verschillende onderdelen (acties) uitgesplitst:

Risico inventarisatie arbozaken (RI&E)

- Vaccinaties medewerkers risicovolle functies (Hepatitis A, Hepatitis B en DTP)
  - € 70.000 (2020, incidentele inhaalslag), € 15.000 (2021), € 15.000 (2022), € 15.000 (2023)
- Lymescreening
  - Verdeling o.b.v. aantal medewerkers
  - € 30.000 (2020, incidentele inhaalslag), € 15.000 (2021), € 15.000 (2022), € 15.000 (2023).
  - In 2020 evaluatie van het bedrag en evt. aanpassing.
- Aanpassing werkplekken / werklocaties
  - Verdeling o.b.v. aantal medewerkers
  - € 40.000 (2020, incidentele inhaalslag), € 40.000 (2021), € 40.000 (2022), € 40.000 (2023)
- Toetsing RI&E's & TRA's
  - Verdeling 50/50
  - € 4.000 (2020, incidentele inhaalslag), € 4.000 (2021), € 4.000 (2022), € 4.000 (2023)

TOTAAL

- 2020 € 144.000
- 2021 € 74.000
- 2022 € 74.000
- 2023 € 74.000

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is een inhaalslag gemaakt wat betreft de lymescreening en vaccinaties. Deze maken nu onderdeel uit van de regulieren taken. Dit geldt ook voor de aanpassing van werkplekken/werklocaties en het toetsen van de RI&E's en TRA's.

Wat is (nog) niet gelukt?

n.v.t.

Informatiemanager

[Kadernota 2020 nr. 00.04.05]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Aanvraag tijdelijke informatiemanager voor uitvoering grote projectportfolio op het gebied van Informatiemanagement / procesoptimalisatie.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn twee medewerkers ingehuurd, in de rol van informatiemanager/projectleider en als projectmedewerker Informatiemanagement, die ingezet worden voor diverse projecten en vraagstukken, waaronder de implementatie van zaakgericht werken en omgevingswet. De gevraagde formatie is voor twee jaar toegekend en de financiële middelen worden voor de realisatie van diverse IM-projecten gebruikt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Status is in ontwikkeling.

Formatie DIV

[Kadernota 2020 nr. 00.04.06]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Tijdelijke formatie op DIV (Archief) voor de uitvoering van uitvoerende (archieff)projecten, kennisbehoud en de voorbereiding en uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn twee medewerkers ingehuurd in de rol van projectleider / informatiemanager en ondersteunende projectmedewerker Informatiemanagement. Zij worden ingezet voor de realisatie van diverse grote Informatiemanagement projecten, zoals de implementatie van de omgevingswet en het zaakgericht werken.

Wat is (nog) niet gelukt?

De financiële middelen zijn voor twee jaar toegekend en de status is nog in ontwikkeling (inhuur van medewerkers).

Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en rechtmatigheidsverklaring

[Kadernota 2020 nr. 00.04.08]

[Op schema]

Wat wilden we?

Er wordt primair ingezet op het vinden van oplossingen binnen de bestaande kaders. Bij de verdere uitwerking van de diverse (V)IC processen zal blijken of dit afdoende gaat lukken. Dit hangt mede samen met het project 'procesoptimalisatie' waar de (V)IC ook onderdeel van is. Daarnaast is het afhankelijk van de prioritering en daarmee samenhangende beschikbaarheid van medewerkers die input moeten leveren, maar in het kader van de ombuigingen ook andere taken op zich moeten nemen.

Wat hebben we bereikt?

Vanaf 2021 voeren onze organisaties de verbijzonderde interne controles uit 'in eigen beheer'. Hiertoe hebben we het 'Three lines of Defence' model ingevoerd: de lijn / afdelingen voeren de 1e lijnscontroles uit, de clustercontrollers de 2e lijnscontroles en concerncontrol de 3e lijnscontroles.

In 2021 is tevens het controleprotocol geactualiseerd en door de Raad vastgesteld voor 2021 t/m 2024 en is het meerjaren VIC-plan voor 2021 t/m 2024 opgesteld.

Het moeten afgeven van een rechtmatigheidsverklaring door het college is doorgeschoven naar 2022 (en mogelijk zelfs naar 2023). Dit betekent dat de accountant voor 2021 (en mogelijk dus ook nog voor 2022) een eindconclusie geeft omtrent het rechtmatig handelen.

Wat is (nog) niet gelukt?

In februari 2022 is nog niet duidelijk of de nieuwe wet "rechtmatigheidsverantwoording colleges" al van toepassing gaat worden voor 2022. Bovendien zijn de details van de kaders die hiervoor gaan gelden nog niet bekend. Het concretiseren van de 3e lijn en het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording wacht hier op.

De uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controles is een continu proces. Het is een groeimodel waarin we ons in 2021 en 2022 richten op het basisniveau: financiële rechtmatigheid. De inschatting is dat het zeker 2 jaar nodig heeft voordat de VIC goed geïmplementeerd is. Het zelf uitvoeren van de controles heeft impact op meerdere afdelingen. Onze ambities staan geschetst in het in 2021 opgestelde Meerjarenplan VIC 2021-2024.

Voor dit onderwerp sluiten wij ook aan bij de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie in haar onderzoek naar Risicomanagement. De komende jaren zal geïnvesteerd moeten worden in de betrokkenheid en bewustwording van risicobeheersing in de lijnorganisatie (waar de 1e lijnscontroles zijn belegd). Hiernaast is versterking gewenst in de 3e lijn in de vorm van de functie van Concern-Audit.

Juridische taken beheer

[Kadernota 2020 nr. 00.04.10]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Een professionele uitvoering van het zeer diverse takenpakket van de cluster Beheer vergt onder andere dat het cluster ook juridisch in control is. Daar waar voorheen de figuur van inhoudelijke specialisten met een zekere juridische basiskennis en een vorm van centrale ondersteuning volstond, leert de toename aan juridische vraagstukken en de complexiteit ervan dat dit niet meer garant kan staan voor een afdoende juridische kwaliteit. Hiervoor is het nodig professionele expertise aan te trekken om aan de voorkant deugdelijke overeenkomsten, beleidsregels en verordeningen op te stellen en aan de achterkant bij conflicten over de toepassing en uitleg er van adequaat juridisch te kunnen adviseren.

Wat hebben we bereikt?

In 2021 is het niet gelukt de vacature in te vullen. De wervingsprocedure is mislukt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Inmiddels heeft zich alsnog een (interne) kandidaat voor de functie gemeld en daarmee is per 1 maart de vacature ingevuld

Overige ontwikkelingen

Bijdrage aan WM8KTD

Binnen het onderdeel overhead is de bijdrage aan de WM8KTD € 1.286.000 hoger dan begroot. In verband met de verplichte verdeling over taakvelden conform het BBV, zien we binnen overhead hier een nadeel. De overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2021 van de WM8KTD toegelicht.

Facilitaire werkbudgetten

De facilitaire werkbudgetten zijn aan de lastenkant in 2021 met € 61.000 onderschreden. Belangrijkste redenen daarvoor waren een lagere inkoop voor de kantine vanwege het tijdelijk moeten sluiten hiervan als gevolg van Corona (€ 43.000 V), lagere aanschaf kantoorbodigheden door Corona en incidenteel lagere onderhoudskosten (€ 12.000 V). Deze meevallers zijn per saldo enigszins getemperd doordat extra schoonmaaktuitgaven in het kader van corona noodzakelijk waren (€ 6.000 N) Daartegenover zijn er aan de batenkant minder kantine opbrengsten als gevolg van Corona (€ 22.000 N).

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	9.538	8.254	9.577	- 1.323
Totaal lasten	9.538	8.254	9.577	- 1.323
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	225	48	142	94
Totaal baten	225	48	142	94
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 9.313	- 8.205	- 9.435	- 1.229

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verklaring resultaat		€	- 1.229
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>			
4	Overhead		- 1.229
	<u>Structureel</u>		- 1.229
	Baten	- 22	
	- Lagere kantineopbrengsten als gevolg van Corona	- 22	
	Lasten	- 1.207	
	- Diverse verschillen	18	
	- Onderschrijding facilitaire budgetten	61	
	- Bijdrage aan de Werkmaatschappij	- 1.286	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning							
De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie							
ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬							
Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar			rek.	begr.	rek.
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	2021	2022	2020
Overhead							
Percentage overhead t.o.v. de totale lasten							
Tytsjerksteradiel	euro	2021	▲	▬	10,4	10,9	10,6
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend

3.2 Paragrafen

A – Lokale heffingen

Inleiding

Een deel van de inkomsten van onze gemeente bestaat uit lokale heffingen en belastingen. We geven hieronder een samenvatting zodat inzicht ontstaat in de lokale lastendruk. Dit is van belang om een goede afweging te kunnen maken tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook laten we zien welk beleid de gemeente in 2021 heeft gevoerd op het gebied van de lokale heffingen en de kwijtschelding daarvan.

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De heffingen worden voor het grootste deel opgebracht door burgers.

	Begroting 2021	Rekening 2021	Vershil
<i>(x € 1.000)</i>			
Afvalstoffenheffing			
0.2 Burgerzaken	-	-	-
7.3 Afval	3.579	3.691	112
Begraafenisrechten			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	17	9	- 8
Burgerzaken			
0.2 Burgerzaken	377	375	- 3
2.1 Verkeer en vervoer	-	-	-
Omgevingsvergunningen			
1.2 Openbare orde en veiligheid	16	10	- 6
2.1 Verkeer en vervoer	7	16	10
8.1 Ruimtelijke ordening	8	29	21
8.3 Wonen en bouwen	394	414	20
Overige			
1.2 Openbare orde en veiligheid	4	2	- 3
2.3 Recreatieve havens	83	103	20
2.4 Economische havens en waterwegen	2	1	- 1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	10	-	- 10
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	18	7	- 11
7.4 Milieubeheer	2	6	4
8.3 Wonen en bouwen	13	12	-
OZB			
0.61 OZB woningen	5.823	5.882	59

0.62 OZB niet-woningen	2.417	2.542	125
Precario			
0.64 Belastingen overig	2.026	2.016	- 10
5.2 Sportaccommodaties	8	-	- 8
Reclamebelasting			
0.64 Belastingen overig	46	43	- 3
Rioolheffing			
7.2 Riolering	2.231	2.244	13
Toeristenbelasting			
3.4 Economische promotie	432	546	114
TOTAAL	17.514	17.947	433

Uitgangspunten leges- en tarievenbeleid

Voor de jaarrekening gebruiken we de uitgangspunten van de programmabegroting 2021. Deze vindt u in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting.

OZB

De onroerendezaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken. De WOZ-waarde vormt de heffingsmaatstaf voor de OZB. De tarieven worden jaarlijks gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van de onroerende zaken.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van alle huishoudens als dekking in de kosten van het ophalen van het huishoudelijk afval (een wettelijk verplichte taak). Het is een algemene heffing. Dat wil zeggen, dat elke huishouding afvalstoffenheffing betaalt, ook al zou men beweren dat men niet gebruik maakt van de dienstverlening van de gemeente.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2021 € 3.339.000. De opbrengsten waren € 3.593.000. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2021 108%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten ad € 254.000, gezamenlijk met een nog te storten inkomst ad € 51.000 vanuit het coronapakket, hebben we gestort in de voorziening afval (totaal € 305.000).

De dotatie in de voorziening is € 75.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door de onderstaande punten.

- Opbrengst oud papier door herstel van de papierprijs: € 115.000; in 2021 was hier voorzichtigheidshalve nihil begroot in verband met een prijsval van oud papier in 2020.
- Definitieve eindafrekeningen 2017 en 2018 voor de vergoeding van kunststof en drankenkartons van Nedvang (€ 75.000)
- Surplus op de vergoeding kunststof en drankenkartons 2021 door 34% meer ingezameld volume kunststof (€ 130.000)
- Een hogere gerealiseerde afvalstoffenheffing ten opzichte van de begroting doordat er in de begroting rekening wordt gehouden met 1,75% leegstand: € 85.000
- Hogere opbrengsten extra containers € 31.000, die als gevolg van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan lager waren begroot.
- Extra kosten die zijn gemaakt door een hoger volume aangeboden bouw gelieerde afvalstromen (€ 250.000).
- Hogere kosten compostering in 2021 € 99.000 hoger dan begroot door extra bewerkingskosten (verkleining/zeven) als gevolg van een hoger aanbod van deze grondstoffen.
- Resterende verschillen zorgen voor een positief effect van per saldo € 30.000.

Het totaal aan hoger uitgevallen kosten ten opzichte van de begroting heeft gezorgd voor hogere doorbelasting vanuit andere taakvelden waaronder overhead, per saldo een negatief effect van € 42.000.

Onderstaande tabel geeft de tarieven voor de afvalstoffenheffing voor 2021 weer zoals deze zijn vastgesteld door de raad in 2020.

Tarieven afvalstoffenheffing	2021	2020	Vershil	Vershil %
Eenpersoonshuishouden	205,20	198,00	7,20	3,51%
Meerpersoonshuishouden	292,80	283,20	9,60	3,28%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven over alle gebouwen als dekking voor de kosten voor het onderhouden en in stand houden van het gemeentelijk rioolstelsel en voor de zorg van afvoer van grond- en hemelwater.

De gemeente mag voor een groot deel zelf de hoogte van de rioolheffing bepalen. We gaan daarbij uit van het volgende:

- Heffing op basis van vaste tarieven bij gebruiker en eigenaar.
- Voor gebruikers maken we verschil tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens in de verhouding 70:100.
- De opbrengsten van de rioolheffing moet de kosten dekken maar mag niet hoger zijn dan 100%. Waarbij het uitgangspunt van het geldende verbreed gemeentelijk riolerings- plan (vGRP) is, dat dit langjarig geldt.
- Er is een basisheffing voor alle percelen.

De kosten die worden toegerekend aan de rioolheffing komen van een aantal taakvelden, waarbij taakveld riolering het centrale taakveld is. Van dit taakveld wordt nagenoeg 100% van de kosten toegerekend. Daarnaast worden kosten toegerekend van taakveld wegen, het gaat om een deel van de kosten van straatreiniging, onderhoud duikers en tractiemiddelen. Verder wordt een deel van de kosten van de werkplaats toegerekend.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Bij de opbrengsten is er naast de rioolheffing noch sprake van vergoedingen voor individuele diensten, zoals het aanleggen van huisaansluitingen of het legen van beerputten.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2021 € 2.012.000. De opbrengsten waren € 2.244.000. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2021 112%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten van € 232.000 is gedoteerd aan de Voorziening riolering.

De dotatie aan de voorziening is € 128.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Een voordeel op riolering algemeen door minder kosten op advertenties en reclames, externe advisering en onderhoud en uitbesteed werk van per saldo € 90.000;
- De gerealiseerde rioolheffing viel € 11.000 hoger uit dan begroot als gevolg van meer huishoudens;
- Daarnaast zien we een nadeel van per saldo € 93.000 op het onderhoud van gemalen en de kolkenzuiger. Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door extra lasten voor het onderhoud van de gemalen, doordat de (gedeeltelijke)vervanging van gemalen geen doorgang heeft gevonden;
- Er worden minder lasten toegerekend vanuit andere taakvelden, lasten voor overhead en diverse andere lasten. Ook is er minder rente toegerekend als gevolg van latere realisatie van investeringen. Dit levert per saldo een voordeel van €113.000 op.

Onderstaande tabel geeft de tarieven voor de rioolheffing voor 2021 weer zoals deze zijn vastgesteld door de raad in 2020.

Tarieven rioolheffing	Begroting 2021	Begroting 2020	Verschil	Verschil %
Niet aangesloten percelen	49,80	48,00	1,80	3,61%
Eigenaar/bewoner				
Eenpersoonshuishouden	144,00	138,00	6,00	4,17%
Meerpersoonshuishouden	160,80	154,20	6,60	4,10%
Huurder				
Eenpersoonshuishouden	90,60	87,00	3,60	3,97%
Meerpersoonshuishouden	107,40	103,20	4,20	3,91%
Bedrijven	189,00	181,20	7,80	4,13%

Reclamebelasting

Op 19 december 2013 heeft de raad besloten tot het invoeren van een reclamebelasting. De opbrengsten worden gestort in een ondernemersfonds. Daarmee kunnen ondernemers in het centrum promotionele activiteiten organiseren en inspelen op de ontwikkelingen van het Nieuwe Winkelen en de leegstandsproblematiek.

De reclamebelasting rekent een vast bedrag van € 75 per object en een flexibel bedrag van €1,90 per € 1.000 van de WOZ-waarde (niet-woningen). De WOZ-waarde kan elk jaar veranderen. Om toch een financieel stabiel fonds te houden kan het flexibele bedrag ook elk jaar aangepast worden.

De werkelijke opbrengst reclamebelasting bedroeg in 2021 € 43.153. Dit is gestort in de Voorziening ondernemersfonds. Uit de voorziening is in 2021 een voorschotbijdrage aan de Stichting Ondernemersfonds Burgum uitgekeerd van € 36.000. De voorziening bedraagt op 31 december 2021 afgerond € 57.883.

Precariobelasting

De heffing van precariobelasting is eindig. Over het jaar 2021 konden we nog precariobelasting innen. Daarna is dit als gevolg van landelijke afspraken niet meer mogelijk. De opbrengst van de precariobelasting bedroeg in 2021 € 2.015.925.

Kwijtschelding

Mensen met een laag inkomen en weinig vermogen kunnen een verzoek om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen indienen. Op grond van de landelijke kwijtscheldingsnormen (uitvoeringsregeling), artikel 26 Invorderingswet 1990 wordt het ingediende verzoek getoetst of de belastingschuldige recht heeft op gehele of gedeeltelijke kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en/of onroerende zaakbelasting. Het kwijtgescholden bedrag hoeft de belastingschuldige niet te betalen.

Kwijtschelding	2021	2020
Automatische kwijtschelding	319	348
Ambtshalve kwijtschelding	64	40
Toekenning op aanvraag (volledig)	121	133
Toekenning op aanvraag (gedeeltelijk)	16	17
Totaal aantal toegekende kwijtscheldingen	520	538
Totaal aantal afgewezen kwijtscheldingen	175	134
Kwijtgescholden belastingbedragen	157.826	158.412

B – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

We zijn verplicht om in een paragraaf het weerstandsvermogen en de risicobeheersing op te nemen.

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Deze paragraaf geeft een beeld van de weerstandscapaciteit en de risico's en het beleid dat daarbij hoort. Ook presenteren we een aantal verplichte kengetallen. Deze vertellen iets over de financiële positie van onze gemeente.

Verloop reserves en voorzieningen in de begrotingsperiode

Het saldo van de jaarrekening beschouwen we als *incidentele weerstandscapaciteit*. De reserves zien we als *structurele weerstandscapaciteit*.

De raad beslist over de inzet van de Algemene Reserve. De Bestemmingsreserves zijn nadrukkelijk voor specifieke doelen bestemd.

De stand van het eigen vermogen bedraagt, na verwerking van het rekeningresultaat, eind 2021 € 32.889.000.

Eigen vermogen (reserves) (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde per 31-12-2021
• Algemene reserve	18.771	2.016	1.727	19.060
• Bestemmingsreserve	10.675	2.396	1.977	11.094
• Resultaat na bestemming	883-	3.618	-	2.735
TOTAAL	28.563	8.030	3.704	32.889

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit laat zien hoe de gemeente eenmalige tegenvallers op kan vangen. Feitelijk is dit de optelsom van het *vrij te gebruiken* deel van de reserves en de *stille* reserves.

- Het vrij te gebruiken deel van de reserves is dat deel waarvan nog geen bestemming is vastgelegd. In onze gemeente is dit de Algemene Reserve.
- De stille reserves zijn bezittingen die op de balans lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. Voor zover op dit moment bekend, heeft onze gemeente geen stille reserves.

Daarnaast hebben we in de exploitatie een aantal stelposten opgenomen voor onvoorziene eenmalige uitgaven.

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in het jaar op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van bestaande taken.

Bij ons gaat het dan om het *begrotingsoverschot* en de *onbenutte belastingcapaciteit*. De onbenutte belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre we de mogelijkheid hebben om vooral de OZB-tarieven te verhogen.

Structurele weerstandscapaciteit (x € 1.000)	prim. begr.	begr. na wijziging	rekening saldo
Begrotingsoverschot	2.634-	1.178	2.735
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit (ASH)	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit (Rioolrecht)	-	-	-
TOTAAL	2.634-	1.178	2.735

Risico's

Niet ieder risico heeft direct gevolgen voor de weerstandscapaciteit. We spreken van een risico als het gaat om

- relatief grote bestaande of toekomstige verplichtingen
- met een buitengewoon karakter
- waarbij de omvang en de kans onmogelijk is in te schatten
- en die niet kan worden afgedekt door een voorziening, verzekering of andere beheersmaatregel.

Risico's waarvan de financiële tegenvaller lager dan € 100.000 wordt geschat beschouwen we als onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering. Daarboven worden ze in de paragraaf weerstandsvermogen.

Gewone risico's, het overschrijden van de begroting, betekenen niet automatisch dat er een beroep wordt gedaan op de weerstandscapaciteit. Het gaat dan bijvoorbeeld om open-einde regelingen, aantallen bijstandsgerechtigden en bijstelling van Rijksbudgetten. Maar ook om vertragingen in processen, het niet realiseren van beleidsdoelstellingen, risico's met betrekking tot arbo en veiligheid, faillissement van aannemers en het aantreffen van

bodemvervuiling bij aankoop van grond. Dergelijke afwijkingen melden we via de bestuursrapportages.

Verzekering van risico's

Een deel van de risico's kan worden afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. Dat betekent een afweging tussen de kans op schade en de kosten daarvan enerzijds en de verzekeringspremie anderzijds. We bekijken van tijd tot tijd of er bijstelling nodig is.

Risico's ten laste van de weerstandscapaciteit

In de programmabegroting hebben wij een aantal risico's beschreven. Hieronder vertellen we per onderwerp in hoeverre het risico zich heeft voorgedaan, wat de invloed is op het weerstandsvermogen en of het risico zich ook ná 2021 zal voordoen.

In de programmabegroting 2021 zijn een aantal risico's beschreven.

Hieronder wordt per onderwerp aangegeven in hoeverre het risico zich heeft voorgedaan, wat de invloed is op het weerstandsvermogen en of het risico zich voortzet ná 2021.

Covid-19

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2021 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeente Tytsjerksteradiel.

In de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het Covid-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen.

Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet vanaf dat moment tot februari 2022 wisselende maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven. De (nadelige) gevolgen van de Covid-19 virus lopen zodoende ook in het boekjaar 2021 door. De maatregelen om het Covid-19 virus tegen te gaan, hebben wereldwijd aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid. De gevolgen voor het boekjaar 2021 en verder zijn nog niet te overzien. Ook voor de gemeente heeft de uitbraak van het Covid-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening 2021, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan er vooral uit dat alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen. De maatregelen zijn vanaf februari 2022 voorlopig weer grotendeels van de baan.

Covid-19 heeft in 2021 impact op de werkzaamheden van de gemeente gehad. Met als gevolg gehad dat onder meer de financiële effecten zoals benoemd in paragraaf 3.2 van het jaarverslag hebben plaatsgevonden.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor de gemeente. Voor het boekjaar 2021 zijn deze gevolgen reeds in kaart gebracht. Vanaf het boekjaar 2022 kunnen (ook) financiële gevolgen van toepassing zijn. Op dit moment zijn de effecten nog niet volledig te overzien. Mochten zich er ontwikkelingen voordoen dan nemen wij die mee in de begrotingswijzigingen van 2022.

De uitbraak van het Covid-19 virus heeft geen (significante) invloed op de cijfers over het boekjaar 2021 anders dan diverse over en onderschrijvingen van de begroting.

De directie heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De directie en het bestuur van de gemeente acht een duurzame voortzetting van de bedrijfsactiviteiten derhalve niet onmogelijk. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Onderwerp	Sociaal Domein
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	De maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdzorg de Wmo (inclusief Beschermd Wonen) zijn open-einde regelingen. In de afgelopen jaren hebben we steeds meer data en kennis verkregen om de kosten in de Jeugdzorg en de Wmo te voorspellen en te volgen. Deze prognose is ook opgenomen in de meerjarige begroting. Ondanks dat blijft het risico bestaan dat de groei van het aantal cliënten hoger is dan verwacht. Zeker voor de cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen kan een stijging (of een daling) leiden tot een forse financiële bijstelling. In de begroting houden we namelijk rekening met een gemiddeld aantal cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen.

Onderwerp	Bougrondexploitatie
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	Het hebben van een bouwgrondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. In de paragraaf Grondbeleid worden de financiële risico's van de bouwgrondexploitatie toegelicht. Door het jaarlijks opstellen van geactualiseerde berekeningen op basis van de meest recente ontwikkelingen kunnen wij de raad tijdig informeren via de reguliere P&C-cyclus.

Onderwerp	Algemene uitkering
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J

Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	Voor het meerjarenperspectief wordt in de circulaire van het Rijk onvoldoende aangegeven waar de gemeenten rekening mee kunnen houden. In die zin blijft de algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente een risico. Berichtgeving betreffende ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds nauwlettend volgen. Zodra meer zekerheid wordt geboden zullen wij een nieuwe berekening confronteren met de berekende algemene uitkering in de begroting. Eventuele verschillen inbrengen via reguliere planning- en controlcyclus en daar waar nodig de raad vooraf informeren.
Onderwerp	Borgstelling geldleningen aan woningbouwcorporaties
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	Onze gemeente staat per 1-1-2021 borg voor een bedrag van 93,5 miljoen waarvan 82,1 miljoen betrekking heeft op woningcorporatie WoonFriesland. Het totale bedrag aan borgstellingen is overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Dit betekent in de praktijk , dat de corporatie in eerste wordt aangesproken (primair), daarna het WSW (secundair) en dan pas de gemeente en het rijk (tertiair, elk voor 50%).

Onderwerp	Stikstofdossier en PFAS
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	Stikstofdossier De depositie van stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) is schadelijk voor de natuur. In Tytsjerksteradiel speelt dat vooral rond de Natura-2000 gebieden De Alde Feanen en De Groote Wielen. Het Rijk en de Provincie hebben de taak er voor te zorgen dat de stikstofdepositie wordt teruggedrongen en de natuur herstelt. De beperkingen van de stikstofdepositie werkt belemmerend voor nieuwe activiteiten in de bouw en bestaande en nieuwe activiteiten in het verkeer, de agrarische sector en andere ontwikkelingen. Vanaf 1 juli 2021 is de nieuwe Stikstofwet en het bijbehorend Besluit stikstofreductie en natuurbescherming van kracht. Hiermee zijn de reductiedoelstellingen voor stikstofreductie geformuleerd, is geld vrijgespeeld voor maatregelen en heeft het kabinet met de bouwvrijstelling (voor tijdelijke bouw-, aanleg en sloopactiviteiten) ook ruimte gecreëerd om ontwikkelingen weer mogelijk te maken. Stikstof in de gebruiksfase blijft een issue en kan belemmerend blijven voor nieuwe activiteiten

	<p>van derden en van de gemeente zelf. Het is verder onzeker in hoeverre de huidige stikstofregels in nieuwe rechtszaken stand houden.</p> <p>PFAS</p> <p>Eind 2019 is de Bodemkwaliteitskaart PFAS voor Fryslân opgesteld. In februari 2020 is deze BKK-PFAS in Tytsjerksteradiel (en Achtkarspelen) en door de Friese gemeenten vastgesteld. Hierbij is aangesloten bij het generieke beleid zoals opgenomen in het Tijdelijk Handelingskader (THK) (geactualiseerd, versie 2) van 28 november 2019. Na een actualisatie in juli 2020 (versie 3) is er in december 2021 een derde actualisatie (versie 4) van het handelingskader geweest. In de geactualiseerde THK's van juli 2020 en december 2021 zijn de landelijke toepassingswaarden voor PFAS verruimd.</p> <p>Op basis van het nieuwe beleid (geactualiseerde bodemkwaliteitskaart) en verruimde normen voor PFAS zijn er geen (grote) belemmeringen voor de afvoer of toepassing van grond. Voor toepassen grond en baggerspecie binnen een grondwaterbeschermingsgebied geldt de gebiedskwaliteit, indien niet bekend de toepassingsnorm van 0,1 µg/kg. En daarnaast zijn er voor het toepassen van grond en baggerspecie in een grondwaterbeschermingsgebied en een waterwingebied, op grond van de Provinciale Milieuverordening (2013), beperkingen van toepassing (Art. 5.14). Voor de toepassing van grond en baggerspecie in deze gebieden is voorafgaand afstemming noodzakelijk met de provincie Fryslân.</p> <p>Wanneer de bodemkwaliteitskaart niet geldig is als erkend bewijsmiddel moet men in de huidige situatie wel structureel extra kosten maken voor het analyseren van PFAS binnen een partijkeuring of waterbodemonderzoek. Hierover is het college en raad eind 2019, begin 2020 over geïnformeerd.</p>
--	---

Onderwerp	Ombuigingen (begroting 2021) en maatregelenpakket (begroting 2020)
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	Het risico is aanwezig dat de begrote bezuinigingsbedragen niet of niet geheel worden gerealiseerd in het betreffende jaar waarin deze bedragen zijn begroot.

Onderwerp	Omgevingswet
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening

	<p>en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Invoering van de Omgevingswet is ondertussen voorzien per 1 januari 2023 en hier wordt dan ook hard aan gewerkt. Het vraagt van de organisatie aanpassingen in o.a. werkprocessen, ICT en dienstverlening. Landelijk zijn hier minimale eisen aan gesteld. De invoering van de Omgevingswet is de grootste stelselwijziging binnen het fysieke domein, waardoor nog niet alle effecten en benodigdheden voor de implementatie zijn te overzien. Zo is de datum van invoering al een paar keer uitgesteld en is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog in ontwikkeling.</p>
--	--

Onderwerp	Duurzaamheid
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	n.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2021 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2022	<p>In de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda is een aantal keuzes opgenomen die in meer of mindere mate van invloed kunnen zijn op het weerstandsvermogen. Met name de energietransitie op basis van het klimaatakkoord zal veel extra inzet, en dus kosten, met zich meebrengen. Uit een eerste ruwe uitkomst van het onderzoek van de Raad voor het openbaar bestuur blijkt dat aangaande de benodigde inzet om invulling te kunnen geven aan het klimaatakkoord in de periode 2022–2030 fors is. Het is nog niet duidelijk of hier ook structureel Rijksmiddelen tegenover staan.</p>

Voor de risico's in deze jaarrekening is op basis van bovenstaande classificatie een te verwachten beslag op de weerstandscapaciteit berekend. De conclusie is, dat de financiële impact van de risico's kan worden opgevangen binnen de weerstandscapaciteit van onze rekening en begroting.

Onderwerp	Financieel risico	Kans van optreden	Benodigd weerstandsvermogen
Sociaal domein	800.000	50%	400.000
Bouwgrondexploitatie	450.000	30%	135.000
Algemene uitkering	600.000	50%	300.000
Borgstelling geldleningen woningbouwcorporaties	-	0%	-
Stikstofdossier en PFAS	-	0%	-
Duurzaamheid	-	0%	-
Ombuigingen c.a.	3.200.000	10%	320.000
Omgevingswet	-	0%	-
Totaal	5.050.000		1.155.000
Algemene reserve			-

Kengetallen

Kengetallen zijn verplicht want ze vertellen iets over de financiële gezondheid van de gemeente. Hieronder worden ze weergegeven vanaf 2018.

LEGENDA	
t.o.v. vorige meting	prognose mjb 2022 – 2024
ongunstig 	ongunstig
neutraal 	neutraal
gunstig 	gunstig
nog geen gegevens 	geen/onvoldoende gegevens

Kengetal	Begroting 2021	Rekening 2021	Rekening 2020	Rekening 2019	Rekening 2018
Grondexploitatie	1,90	4,73	0,69	1,78	3,45
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote	49,80	19,60	24,80	28,90	37,64
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen	41,46	16,59	22,10	25,19	33,72
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					
Solvabiliteitsrisico	26,50	43,12	35,01	34,62	19,69
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					
Structurele exploitatie­ruimte	1,37	1,40	3,60	-0,84	-4,44
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					
Belastingcapaciteit	105,50	108,43	108,30	101,37	100,35
t.o.v. begroting 2021					
prognose o.b.v. historie					

Toelichting

Grondexploitatie	Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond in exploitatie zich verhoudt ten opzichte van de totale baten, exclusief reservemutaties, in het begrotingsjaar. Op grond van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV zijn de ruwe gronden per 1-1-2016 gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Hierdoor is het kengetal met een flinke sprong gedaald.
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Solvabiliteitsrisico	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger het getal, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De uitkomst is afhankelijk van de wijze waarop bezittingen in de gemeente worden gewaardeerd. Dat verschilt nogal per gemeente. Verbeteren van de solvabiliteit kan door het eigen vermogen te vergroten (bijvoorbeeld door het verkopen van de aandelen) en door het vreemd vermogen te verkleinen (bijvoorbeeld door minder te lenen).
Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal kijkt naar de structurele baten en de structurele lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief getal geeft aan dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer kan verbeteren door meer structurele baten of minder structurele lasten op te voeren.
Belastingcapaciteit	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller dit in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen dan wel of er ruimte is voor nieuw beleid. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de ruimte die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen is gerelateerd aan de totale woonlasten. En die ruimte wordt dan bepaald door de vergelijking met de gemiddelde woonlasten in Nederland (in het vorige jaar).

C – Onderhoud kapitaalgoederen

Tytsjerksteradiel heeft een flink aantal vierkante kilometers aan openbare ruimte in beheer. Er wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Daarvoor zijn goederen nodig in de vorm van wegen, riolering, water, groen, verlichting, gebouwen enzovoort. We noemen dat kapitaalgoederen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en daarmee ook voor de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf gaan wij hier verder op in.

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. En die daarna regelmatig onderhoud vergen. Vaak is de blik gericht op nieuwe investeringen. Maar onderhoud van de bestaande kapitaalgoederen is minsten zo belangrijk. Belangrijk voor de huidige gebruikers maar ook om deze in stand te houden voor toekomstige generaties. Het onderhoud beslaat vaak ongeveer vijftien procent van de begroting.

Wegen (en bruggen)

We werken aan het kapitaalgoed wegen (en conservering beweegbare bruggen) vanuit het in 2020 vastgestelde beheerplan. De kwaliteit van het areaal voldoet nu nog aan de vastgestelde normen voor beeldkwaliteit en streefwaardes op basis van de beheersystematiek van het CROW. Financieel gezien zijn de beschikbare budgetten (vooralsnog) toereikend om adequaat het areaal te onderhouden, al stellen we hier ook vast dat we rekening moeten houden met stijgende prijzen voor onder meer materialen en levering diensten. Wel stellen we vast dat de komende jaren een deel van de voorziening nodig is om dit niveau vast te houden. In 2021 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de brug bij Eastermar, naar aanleiding van een variantenstudie. De gekozen variant gaat uit van het behoud van de beweegbare brug, het uitvoeren van groot onderhoud en het aanpassen van de bediening op afstand voor aansluiting op de provinciale bedienpost het Swettehûs.

Gebouwen

De essentie van een beheerplan voor gemeentelijke gebouwen is de instandhouding van het gebouw nadat het gerealiseerd is tot aan het moment dat het ofwel een kapitaalinjectie behoeft (functioneel niet meer te gebruiken, een andere functie moet krijgen, niet meer aan de geldende eisen voldoet), ofwel wordt afgestoten of gesloopt. Het beheerplan voorziet dus in het in een goede staat houden van de gemeentelijke gebouwen in de gebruiksfase. De werkzaamheden die daaruit voortvloeien worden bepaald door wettelijke eisen waaraan voldaan moet worden, zoals legionella, en veiligheid en normen voor elektrische installaties. De onderhoudssituatie van de gemeentelijke gebouwen is goed op orde en de beschikbare middelen zijn toereikend om hierin te blijven voorzien. Wel is er besloten om meerdere vervangingsinvesteringen in gemeentelijke gebouwen uit te stellen in verband met onzekerheden over het blijven gebruiken van deze gebouwen.

Riolering

Om de gemeentelijke wettelijke zorgplicht inzake de waterhuishouding zo goed mogelijk in te vullen is het vGRP geactualiseerd in 2020. Hierbij is de keuze gemaakt door de

gemeenteraad, met het oog op de voorziene klimatologische veranderingen, om het beheer vanuit een “klimaat robuust scenario” vorm te geven. Het nieuwe vGRP biedt daarmee een uitvoeringsinstrument voor de gemeentelijke watertaken. In het vGRP wordt een beleidskader gegeven voor de periode van 2020–2025, en hierin zijn ambities uitgewerkt waarin meer aandacht is voor het klimaat robuust inrichten van de openbare ruimte, meer inzet op advies en voorlichting aan burgers op het gebied van vergroening, afkoppeling, en klimaat robuust handelen. Hiermee is ook tegemoetgekomen aan de accenten die vanuit de gemeenteraad en burgers aan de gemeentelijke beheersorganisatie zijn meegegeven.

Sportaccommodaties

In 2021 is gewerkt aan het actualiseren van het beheerplan sportvelden, waarmee we invulling willen geven aan de instandhouding van kwalitatief goede sportvelden waarop veilig gesport kan worden. Het geactualiseerde plan wordt in januari 2022 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. In 2021 is een nieuwe sportaccommodatie in onze gemeente, de Nije Westermar te Burgum, in de prijzen gevallen bij een landelijke verkiezing “sportaccommodatie van het jaar” vanwege de fysieke en sociale duurzaamheid van dit project.

D – Financiering

Financiering, ook wel treasury genoemd, betekent het beheren van het geld binnen de gemeente. Zo moeten er steeds tijdig financiële middelen aanwezig zijn om de rekeningen te kunnen betalen. Bij tekorten moet de gemeente bijlenen, overschotten moeten we tijdelijk bij de staat beleggen.

Het Rijk heeft regels opgesteld over hoe gemeenten hun geld moeten beheren. Deze regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet bepaalt ook, dat gemeenten een treasurystatuut moeten hebben. Daarin staat hoe wij geld mogen lenen of uitlenen.

Treasurybeleid

De wet stelt verplichtingen op het gebied van treasury. We hebben daarnaast ook zelf verplichtingen vastgelegd in het Treasurystatuut. De wet Fido stelt dit verplicht. Er staat in waarvoor we verantwoordelijk zijn:

- de treasuryfunctie
- de uitvoering van de treasury
- het risicobeheer

Het statuut is in 2021 niet gewijzigd en de treasuryfunctie is binnen de regels van het statuut uitgevoerd.

Schatkistbankieren

Vanaf december 2013 zijn gemeenten verplicht hun eventuele overtollige tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Dit zogenaamde “schatkistbankieren” zorgt voor verlaging van de Nederlandse EMU-schuld. Om efficiencyredenen mogen we een relatief gering bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden.

De drempel voor 2021 bedraagt 2,0% (tot een begrotingstotaal van 500 miljoen, daarbovenop 0,2%) met een minimum van € 1.000.000.

Per 1 juli 2021 is dit percentage verhoogd van 0,75% naar 2% en is het drempelbedrag verhoogd van € 250.000 naar € 1.000.000. Het drempelbedrag 2021 voor gemeente Tytsjerksteradiel bedraagt dan ook € 687.000 in het eerste halfjaar en € 1.832.000 in het tweede halfjaar. Het gemiddelde tegoed van de gemeente over een kwartaal mag niet hoger zijn dan deze drempel.

Onderstaande tabel toont het gemiddelde tegoed over de vier kwartalen.

Schatkistbankieren (x € 1.000)	Stand per 31-12-2021
• Kwartaal 1	481
• Kwartaal 2	357
• Kwartaal 3	314
• Kwartaal 4	278
Gemiddeld	358

Renterisico

Grote schommelingen in de stand van de rente voor financieringen kunnen ervoor zorgen dat de rente die de gemeente aan de bank betaalt ook sterk schommelt. Daarom bepaalt de wet Fido dat gemeenten aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm moeten voldoen.

Kasgeldlimiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Het voordeel van dit type leningen is dat het rentepercentage zeer laag is. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet. Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Kasgeldlimiet (x € 1.000)	2021
• begrotingstotaal per 1 januari	87.172
• het door de minister vastgestelde percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	7.410

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2021 maximaal € 7.409.600 aan kortlopende geldleningen mocht aantrekken. Dat doen we in de vorm van kasgeldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. In alle vier kwartalen van 2021 heeft de gemeente de kasgeldlimiet niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing mag in elk jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Hieronder staat de norm voor 2021.

Renterisiconorm (x € 1.000)	Begroting 2021
• begrotingstotaal per 1 januari	87.172
• vastgesteld percentage (wet FIDO)	20,0%
• renterisiconorm (1 / 2 x 100)	17.434
• aflossingen	1.640
• ruimte onder renterisiconorm	15.794

Uit de tabel hierboven blijkt dat we in 2021 de renterisiconorm niet hebben overschreden.

Renteschema

We zijn verplicht om een renteschema op te nemen. Dit schema biedt een cijfermatig inzicht in de rentelasten en hoe we dat toerekenen. Voor 2021 ziet het er als volgt uit.

Renteschema rekeningjaar 2021 (bedragen x € 1.000)	
Externe rentelasten lange financiering	883
Externe rentelasten korte financiering	-
Externe rentebaten (WoonFriesland)	-
Externe rentebaten hypotheek	34-
Externe rentebaten korte financiering	7-
Saldo externe rentelasten	842
	-
Rente toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie	13-
Rente toe te rekenen wegens projectfinanciering	-
Rentebaten van doorverstrekte leningen projectfinanciering	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	13-
TOTAAL aan taakvelden toe te rekenen externe rente	829
	-
Rente eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	-
Aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toe te rekenen rente	829
Boekwaarde vaste activa per 01-01-2021 (excl. bouwgrond)	68.391
Boekwaarde leningen woningbouw per 01-01-2021	-
Boekwaarde voor berekening omslagpercentage per 01-01-2021	-
	-
Omslagpercentage	1,212%
Omslagpercentage afgerond	1,250%
	-
WERKELIJK aan taakvelden toegerekende rente	775
	-
Renteresultaat op taakveld treasury	54

Het renteresultaat is een administratief resultaat. Het gaat om het verschil tussen het *saldo van de externe rentelasten* en de *aan de programma's toegerekende rentelasten*. Dit renteresultaat heeft géén invloed op het begrotings- en/of rekeningssaldo.

Leningen

Voor de volledigheid is hieronder relevant cijfermateriaal opgenomen met betrekking tot uitgezette en opgenomen langlopende leningen.

Opgenomen langlopende leningen (excl. woningbouw)

Schuld per 1-1-2021	Schuld per 31-12-2021	Rente in %
113.445	113.445	0.00%
1.320.000	1.200.000	3.86%
1.920.000	1.760.000	4.45%
1.560.000	1.440.000	4.85%
6.240.000	5.760.000	4.95%
2.080.000	1.920.000	5.00%
2.240.000	2.080.000	1.16%
1.920.000	1.800.000	4.70%
2.040.000	1.920.000	3.20%
1.800.000	1.700.000	3.02%
1.900.000	1.800.000	2.73%

Uitgezette leningen gemeenteambtenaren

Het saldo aan uitgezette hypotheekleningen bedraagt op:

- 31-12-2020 : € 2.415.301
- 31-12-2021 : € 2.206.023

E – Bedrijfsvoering

Onze bedrijfsvoering is gericht op de interne dienstverlening, die nodig is voor de uitvoering van de programma's. Wij informeren u over de onderwerpen die in 2021 bij hebben gedragen aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering of die speciale aandacht hebben gekregen, en verwijzen u daarvoor naar het onderdeel "Overhead" binnen de programma's en het onderdeel "Bestuur en Dienstverlening" binnen hoofdstuk 1.3 "In vogelvlucht".

Risicomanagement

In 2021 is hard gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen binnen onze organisatie. Ondanks de beperkingen van Covid-19 en de lockdown heeft de organisatie mooie stappen kunnen zetten.

In 2020 zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor inrichting van het 'Three lines of defence' model om uitvoering te geven aan de Verbijzonderde Interne Controles en is het Controleprotocol 2021 t/m 2024 en het Meerjarenplan 2021 t/m 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. De Verbijzonderde Interne Controles worden vanaf 2021 door onze medewerkers uitgevoerd daar waar deze in de jaren hiervoor werden uitbesteed. Onze eigen controlewerkzaamheden vormen de basis voor de rechtmatigheidsconclusie zoals de accountant deze afgeeft als onderdeel van haar controleverklaring bij de jaarrekening 2021. Hiermee sorteren we alvast voor op de ontwikkeling om voor 2022 zelf een rechtmatigheidsverantwoording af te geven.

In 2021 heeft de Rekenkamercommissie onderzoek verricht naar Risicomanagement in de drie organisaties Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen en de Werkmaatschappij. Een citaat uit dit rapport: "Aan een verdere kwaliteitsslag rond risicomanagement en interne controle is de afgelopen jaren hard gewerkt. Eerst door de rechtmatigheid op orde te brengen en vervolgens door stappen te zetten in het versterken van de interne controles. Anno nu werkt de organisatie aan de procesoptimalisatie en het verankeren van het risicomanagement daarbinnen. Daarmee zien we dat de gemeenten en de uitvoeringsorganisatie de slag gemaakt hebben van 'overleven' naar een meer beheersmatige werkomgeving". De conclusies en aanbevelingen zijn opiniërend behandeld in de raadsvergadering van 3 maart 2022 en worden in de loop van 2022 definitief in de raad besproken. De rapportage krijgt een ambtelijk vervolg in 2022.

Procesoptimalisatie

Onze organisatie heeft verbeteringen hoog op de agenda staan en we werken hierin nauwgezet en gestructureerd. In 2021 is hard gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen. De organisatie is een traject voor procesoptimalisatie gestart waarbij harmonisatie van de werkprocessen één van de doelen is.

Digitalisering

In 2020 is de informatiestrategie vastgesteld. Hiermee streven we naar het verzorgen van informatievoorziening zonder belemmeringen. Dit realiseren we op basis van vier pijlers zodanig dat we:

- de klant maximaal centraal stellen
- veel aandacht besteden aan privacy van gegevens en informatieveiligheid,
- inzetten op digitale transformatie en innovatie door slimme (gepersonaliseerde) oplossingen
- de techniek en architectuur slim inrichten op basis van duidelijke principes.

In 2021 zijn vele projecten uitgevoerd gebaseerd op de uitgangspunten in deze pijlers. Voorbeelden daarvan zijn FIXXI, waarmee inwoners via een app of digitaal meldingen kunnen doen over de openbare ruimte. Andere voorbeelden zijn de implementatie van applicaties en processen voor de Omgevingswet, de inkoop en implementatie van een nieuw zaakstelsel en de herpositionering en digitalisering van inkomende en uitgaande informatieprocessen (post, e-formulieren en mail). Dit laatste ondersteunt vakafdelingen en bovendien is informatie daarmee blijvend vindbaar.

Vanaf mei 2018 geldt de AVG en per januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Er zijn in 2021 onder meer stappen gezet in:

- Een bewustwordingscampagne onder personeel met continue karakter
- Het opstellen en implementeren van een informatiebeveiligings- en privacybeleidsplan
- Het uitvoeren van risicoanalyses en implementeren van informatiebeveiligingsmaatregelen, ook voortkomend uit privacy analyses.

Informatiebeveiliging en privacy

Alle burgers en medewerkers hebben er recht op dat de gemeente zorgvuldig met zijn of haar gegevens omgaat. Vanaf mei 2018 geldt de AVG en per januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Er zijn in 2021 onder meer stappen gezet in:

- Een bewustwordingscampagne met continue karakter
- Het opstellen en implementeren van een informatiebeveiligings- en privacybeleidsplan
- Het uitvoeren van risicoanalyses en implementeren van informatiebeveiligingsmaatregelen, ook voortkomend uit privacy analyses.

De Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) en de Chief Information Security Officer (CISO) rapporteren elk afzonderlijk over de stand van zaken van Informatiebeveiliging en privacy in hun jaarverslagen.

In 2021 was er een aanzienlijke stijging van ontvangen phishing e-mails. Dit ging gepaard met een verhoging van het aantal medewerkers die hierover navraag heeft gedaan. Het geeft aan dat de informatieveiligheid en privacy awareness door medewerkers meer gehanteerd worden, wat een belangrijke en positieve ontwikkeling is.

Verder zijn er enkele belangrijke stappen gezet naar een volwassen informatiebeveiligingsomgeving. Zo is onder andere Twee Factor Authenticatie (2FA) verder uitgebreid, een gedegen back-up inrichting ingevoerd en de firewall aangescherpt. In 2021 zijn de jaarlijkse ENSIA en DigiD audits behaald.

Gegevensbescherming (privacy) is in sterke mate afhankelijk van een goede informatiebeveiliging. We doen dit met verschillende maatregelen, zoals wachtwoordbeleid, cleandeskbeleid en Twee Factor Authenticatie.

We kunnen niet alle risico's volledig afdekken: volledige veiligheid is onmogelijk. We voeren Gegevens Beschermings Effect Beoordelingen (DPIA's) uit om de risico's te onderkennen en de maatregelen te nemen die nodig zijn om die risico's zoveel als mogelijk weg te nemen. Niet alleen de techniek is hierbij belangrijk, maar ook hoe medewerkers in de organisatie met persoonsgegevens omgaan.

Het inzagerecht uit de AVG houdt in dat iedereen het recht heeft om een organisatie te vragen of zij persoonsgegevens van hem of haar verwerken, en inzage in die gegevens te krijgen. In 2021 waren er opvallend veel inzageverzoeken, onder andere door de aandacht die hier binnen het sociaal domein aan gegeven is.

Bij 8KTD zijn het afgelopen jaar negen datalekken geconstateerd waarvan zeven bij de Autoriteit Persoonsgegevens (de nationale toezichthouder) zijn gemeld. De datalekken betroffen vooral verkeerd verstuurd mail en brieven. Na elke melding wordt beoordeeld welke technische of organisatorische aanpassingen kunnen of gedaan moeten worden om in de toekomst zo veel mogelijk te voorkomen dat een datalek met dezelfde oorzaak plaatsvindt.

F – Verbonden partijen

Voor de realisatie van beleidsvoornemens gaan we vaak bepaalde relaties aan met derden. Soms groeien dergelijke relaties uit tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een Verbonden Partij.

Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de onze gemeente bij verbonden partijen.

Algemene uitgangspunten

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- en financieel belang heeft. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door deel uit te maken van het bestuur of via stemrecht. We spreken van een *financieel belang* als aan de Verbonden Partij een bedrag ter beschikking is gesteld, dat we niet terugkrijgen op het moment dat de Verbonden Partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang als een onderpand is gegeven, waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de Verbonden Partij haar verplichtingen niet nakomt. Hieronder wordt opgesomd waarin wij een financieel en bestuurlijk belang hebben.

Gemeenschappelijke regeling

Naam	FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)</i>		
vestigingsplaats	Grou		
openbaar belang	Toezicht houden en vergunning verlening.		
visie op de verbonden partij	De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een gemeenschappelijke regeling van provincie, gemeenten en waterschap in Friesland. De gemeente heeft een deel van haar milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezichthouden verplicht aan deze organisatie uitbesteed. Het betreft de uitvoering van wettelijke taken.		
beleidsvoornemens	.		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 385	€ 390	€ 390
financieel belang gemeente %	2,3	2,3	2,3

toelichting	Het financieel belang is bepaald op basis van de begrote deelnemersbijdrage van de gemeente te delen op de totale deelnemersbijdragen.		
	N.B. De jaarrekeningcijfers 2021 van de FUMO zijn op 31 maart 2022 nog niet bekend.		
bestuurlijk belang	1 lid in Algemeen Bestuur		
risicoprofiel	 [Middel]		

Kerncijfers verbonden partij**Eigen vermogen**

begin	€ 1.365	€ 975	€ 1.626
einde	€ 1.626	€ 1.302	€ 1.300

Vreemd vermogen

begin	€ 4.792	€ 3.100	€ 5.572
einde	€ 5.572	€ 3.100	€ 3.850

Financieel resultaat

begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 325	onbekend	€ 0

Bron voorlopige jaarcijfers FUMO 2020

Toelichting N.v.t.

Naam	Recreatieschap Marrekrite
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sport, cultuur en recreatie)</i>
vestigingsplaats	Grou
openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer van de toeristische voorzieningen op water en land in de provincie. • Zorgen voor een begaanbare vaarroute.
visie op de verbonden partij	Recreatieschap Marrekrite is er om de toeristische basisinfrastructuur op water en land in Fryslân in stand te houden en verder te ontwikkelen. De ontsluiting van toeristische routes is van cruciaal belang voor het faciliteren van recreanten en gasten.
beleidsvoornemens	Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Tevens beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk. Het in kaart brengen en actueel houden van alle routes in Fryslân behoort ook tot het werk van Marrekrite.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 38	€ 38	€ 38

financieel belang gemeente %	3,3	3,3	3,3
toelichting	geen		
bestuurlijk belang	1 lid in het algemeen bestuur		
risicoprofiel	 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 4.750	€ 4.750	€ 5.162
einde	€ 5.162	€ 4.750	€ 4.795
Vreemd vermogen			
begin	€ 480	€ 480	€ 886
einde	€ 886	€ 480	€ 1.996
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	onbekend
werkelijk	onbekend	onbekend	onbekend

Bron

Jaarrekening 2021 Marrekrite

Toelichting

Marrekrite zal in overleg met de provincie voor de komende jaren een baggerplan opstellen. Het is moeilijk om de waterdiepte op alle aanlegplaatsen in beeld te brengen in verband met de grote hoeveelheid slibverplaatsing. In eerste instantie zullen nu de drukbezochte vaarroutes eerst op de benodigde diepte worden gebracht.

Naam	Veiligheidsregio Fryslân
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Veiligheid)</i>
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Behartigen preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid en infectieziektenbestrijding; • Zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding, alsmede hulpverlening bij ongevallen en rampen bewerkstelligen.
visie op de verbonden partij	<p>Met ingang van 1 januari 2007 zijn de gemeenschappelijke regelingen GGD Fryslân en Brandweer Fryslân opgeheven en zijn beide organisaties ondergebracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân.</p> <p>Het betreft de wettelijke taken op gebied van gezondheid en brandweer die zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling.</p>

beleidsvoornemens

Gezondheid

- Gezondheid krijgt een prominente plek.
- De kinderopvang in Friesland voldoet aan de gestelde normen voor kwaliteit en veiligheid.
- De huidige vaccinatiegraad blijft op peil.
- Bijdragen aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg.
- Voorkomen antibioticaresistentie en bestrijden het als het zich aandient.
- Er valt niemand tussen wal en schip.

Brandweer

- Samen aantoonbaar paraat.
- Samen aantoonbaar vakbekwaam.
- Risicobewust en risicogericht samenwerken.
- Nieuwbouw kazernes waar vervanging noodzakelijk is.
- Vervanging brandweerauto's verspreid over de regio.

Cijfers opgenomen in onze

financieel belang gemeente €

rekening 2020

begroting 2021

rekening 2021

financieel belang gemeente %

4,7

4,7

4,7

toelichting

geen

bestuurlijk belang

1 lid in het Algemeen bestuur en Dagelijks bestuur

risicoprofiel

● [Hoog]

Kerncijfers verbonden partij**Eigen vermogen**

begin

€ 3.615

€ 3.615

€ 6.076

einde

€ 6.076

€ 3.615

€ 9.753

Vreemd vermogen

begin

€ 69.718

€ 69.718

€ 72.001

einde

€ 72.001

€ 69.718

€ 87.724

Financieel resultaat

begroot

€ 0

€ 0

€ 0

werkelijk

€ 263

onbekend

onbekend

*Bron**Jaarrekening 2020 Veiligheidsregio***Toelichting**

In verband met de inzet van de Veiligheidsregio Fryslân bij de corona werkzaamheden zijn een groot aantal werkzaamheden blijven liggen. Deze werkzaamheden zijn doorgeschoven naar het volgende jaar.

Naam**Werkmaatschappij Achtkarspelen–Tytsjerksteradiel***alle bedragen x € 1.000**(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)*

vestigingsplaats

Buitenpost / Burgum

openbaar belang De Werkmaatschappij 8KTD is een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel, waarbij gezamenlijk taken op het terrein van dienstverlening en bedrijfsvoering worden uitgevoerd, die leiden tot een behoud van de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners.

visie op de verbonden partij N.v.t.
beleidsvoornemens Hiervoor wordt verwezen naar de begroting 2021 van Werkmaatschappij 8KTD.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 17.390	€ 18.381	€ 20.330
financieel belang gemeente %	51,0	50,6	51,2
toelichting	De begroting van 2021 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD.		
	Het gerealiseerd totaal van bijdragen van beide gemeenten bedroeg € 39.696. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Achtkarspelen 19.366 • Tytsjerksteradiel 20.330 		

bestuurlijk belang Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitters van beide colleges en één wethouder per gemeente. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de leden van de twee colleges van burgemeester en wethouders van beide gemeenten.

risicoprofiel [Laag]

Kerncijfers verbonden partij

Eigen vermogen

begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0

Vreemd vermogen

begin	€ 4.019	€ 7.103	€ 3.980
einde	€ 3.980	€ 7.103	€ 6.361

Financieel resultaat

begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0

Bron *Begroting 2022 Werkmaatschappij 8KTD*

Toelichting -

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam	Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Dokkum		
openbaar belang	Via het mobiliteitsbureau wordt uitvoering gegeven aan gemeentelijke vervoerstaken ; WMO-voervoer, leerlingen-, gym-voervoer (via "JoBinder").		
visie op de verbonden partij	Achterliggende visie voor oprichting van deze lichte GR is het door samenwerking efficiënt en kostenbesparend regionaal organiseren van vervoerstromen uit WM, leerlingen- en gym vervoer.		
beleidsvoornemens	Het mobiliteitsbureau werkt met een regiemodel. Gemeenten en provincie zijn verantwoordelijk voor het beleid. Het mobiliteitsbureau is verantwoordelijk voor contractmanagement, doorontwikkeling systeem en planning van de ritten. De uitvoering daarvan ligt bij de vervoerders. De bijdrage betreft zowel de feitelijke vervoerskosten als ook een gemeentelijk aandeel in systeemkosten, beheer, kostenbeheersing en rapportage.		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 1.111	€ 1.149	€ 1.191
financieel belang gemeente %	22,0	20,0	22,0
toelichting	Het mobiliteitsbureau kent geen eigen vermogen. De mee- en tegenvallers worden direct verrekend met de deelnemende partijen.		
bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door een vertegenwoordiger uit de deelnemende partijen.		
risicoprofiel	 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Bron</i>	<i>Begrotingen en jaarrekeningen GR Jobinder</i>		

Toelichting De Corona-crisis heeft een negatieve invloed op de inzet van de taxibedrijven. Door de voorschotbetalingen op basis van de begroting te voldoen is gezorgd voor de instandhouding en voortbestaan van de taxibedrijven. Deze situatie heeft zich ook in 2021 nog voorgedaan, met dien verstande, dat in 2021 t.o.v. 2020 meer reizigerskilometers zijn gemaakt door de in 2021 meer voorkomende versoepelingen.

Stichting / Vereniging

Naam	VVE Nije Westermar		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>		
vestigingsplaats	Burgum		
openbaar belang	n.v.t.		
visie op de verbonden partij	n.v.t.		
beleidsvoornemens	n.v.t.		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 0	onbekend	€ 0
financieel belang gemeente %	80,0	onbekend	80,0
toelichting	De VVE is opgeicht, maar nog niet actief.		
bestuurlijk belang	De gemeente is bestuurder van de VVE.		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 0	onbekend	€ 0
einde	€ 0	onbekend	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	onbekend	€ 0
einde	€ 0	onbekend	€ 0
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	onbekend	€ 0
werkelijk	€ 0	onbekend	€ 0

Bron

Akte van splitsing 25 november 2020

Toelichting De Vereniging van eigenaars De Nije Westermar is per 25 november 2020 opgericht. De bestuurders van de VVE zijn de publieke rechtspersoon: de Gemeente Tytsjerksteradiel en de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: FC Burgum. In 2022 zullen de bijdragen vanuit de Gemeente Tytsjerksteradiel (80%) en FC Burgum (20%) worden verwerkt.

Vennootschap / Coöperatie

Naam	Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)</i>		
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	Verwerking van afval.		
visie op de verbonden partij	OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zijn duurzaamheid en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten leidende principes. OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken.		
beleidsvoornemens	nvt		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 54	€ 54.000	€ 54
financieel belang gemeente %	3,1	3,1	3,1
toelichting	Bedragen gebaseerd op jaarverslag.		
bestuurlijk belang	geen		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 57.000	onbekend	€ 61.055
einde	€ 61.055	onbekend	€ 64.757
Vreemd vermogen			
begin	€ 88.817	onbekend	€ 80.331
einde	€ 80.331	onbekend	€ 67.963
Financieel resultaat			
begroot	€ 3.344	€ 1.574	€ 1.574
werkelijk	€ 5.176	onbekend	€ 4.936

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van Afvalsturing Friesland NV van de betreffende jaren.

Toelichting nvt

Naam	BNG Bank NV
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>
vestigingsplaats	Den Haag
openbaar belang	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
visie op de verbonden partij	Zakenpartner voor bancaire dienstverlening.
beleidsvoornemens	Continueren aandeelhouderschap en gebruik maken van de bancaire dienstverlening.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 122.000	€ 122.000	€ 122.000
financieel belang gemeente %	0,1	0,1	0,1
toelichting	geen toelichting		
bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder.		
risicoprofiel	 [Laag]		

Kerncijfers verbonden partij

Eigen vermogen

begin	€ 4.887.000	€ 4.887.000	€ 5.097.000
einde	€ 5.097.000	€ 4.887.000	€ 5.062.000

Vreemd vermogen

begin	€ 144.802.000	€ 144.802.000	€ 150.165.000
einde	€ 150.165.000	€ 144.802.000	€ 138.933.000

Financieel resultaat

begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 221.000	€ 0	€ 236.000

Bron Jaarstukken 2021 en halfjaarbericht 2021 BNG

Toelichting De lage rentestand en de niet verkregen Targeted Longer-Term Refinancing Operation (TLTRO) rentekorting maakt dat het renteresultaat gedaald is tov 2020. De nettowinst realiseert een stijging van 7%.
De dividenduitkering is gesteld op 60% welke hoger is dan het reguliere percentage van 50%, dit om de niet-verkregen TLTRO korting te compenseren.

Naam	Vitens		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>		
vestigingsplaats	Zwolle		
openbaar belang	Zakelijke en particuliere klanten voorzien van schoon en veilig drinkwater.		
visie op de verbonden partij	Gezien de bijzondere positie van drinkwater via een beperkt aantal aandelen toegang tot de algemene vergadering van aandeelhouders te verwerven (Raadsbesluit 22-2-2007).		
beleidsvoornemens	Continueren aandeelhouderschap.		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 11	€ 11	€ 11
financieel belang gemeente %	0,0	0,0	0,0
toelichting	Jaarverslag c.q. resultaat 2021 nog niet beschikbaar (17-01-2022)		
	Financieel belang TD – bedrag * € 1.000. Percentage deelneming van onze gemeente in gewone aandelen is 0,003%. Te gering om in standaardformat van twee decimalen bij deelneming te vermelden.		
	Financieel belang TD – bedrag * € 1.000. Percentage deelneming van onze gemeente in gewone aandelen is 0,003%. Te gering om in standaardformat van twee decimalen bij deelneming te vermelden.		
	EV Vitens, VV Vitens en Resultaat Vitens – bedragen * € 1 mln. (afgerond)		
bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 533	€ 533.300	€ 557
einde	€ 557	€ 533.300	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	€ 1.293	€ 1.293.000	€ 1.340
einde	€ 1.340	€ 1.293.000	onbekend
Financieel resultaat			
begroot	€ 21	€ 0	onbekend
werkelijk	€ 24	€ 0	onbekend
<i>Bron</i>	<i>Kerncijfers jaarrekening 2020</i>		

Toelichting Geen

Overige samenwerkingsvormen

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam	Sociaal Domein Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	In het samenwerkingsverband gaat het om de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet. Door voor samenwerking te kiezen wordt getracht om de (zorgvragende) inwoners van de provincie op de meest klantvriendelijke en efficiënte wijze te helpen.		
visie op de verbonden partij	Friese gemeenten werken binnen het platform dat SDF biedt, samen aan provinciaal beleid voor een krachtig Sociaal Domein Fryslân. Door de samenwerking is het mogelijk om één uniforme beleidslijn, werkwijze en centrale inkoop te organiseren in het Sociaal Domein.		
beleidsvoornemens	In 2021 doorgaan met verder professionaliseren, opdat we de komende jaren de complexe en ingewikkelde uitdagingen kunnen omzetten in de beste zorg en arbeidsparticipatie voor alle Friezen.		
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
financieel belang gemeente €	€ 137	€ 139	€ 174
financieel belang gemeente %	5,0	5,0	3,0
toelichting	In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige resultaten worden verrekend met de deelnemers.		
bestuurlijk belang	N.v.t.		
risicoprofiel	 [Hoog]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>			
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			

begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0

Bron *Begrotingen en jaarrekeningen van Sociaal Domein Fryslân.*

Toelichting In 2021 is de centrumregeling SDF geëvalueerd en is een nieuwe regeling voor de komende periode vastgesteld.

G – Grondbeleid

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat waaraan de inrichting en verantwoording van onder meer begroting en rekening moet voldoen.

Er staan ook regels in over het grondbeleid. Het grondbeleid moeten we inzichtelijk maken vanwege

- het grote financiële belang en de risico's daarvan
- de relatie met de verschillende programma's omdat het grondbeleid tot extra baten of lasten kan leiden

Het grondbeleid moet het uitvoeren van programma's ondersteunen. Het is de taak van de raad om dit te controleren.

Visie op grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid is een middel om maatschappelijke doelen te bereiken, zoals wonen, werken, natuur, sport, cultuur, recreatie, zorg en onderwijs. Voor de samenwerking hanteerden de gemeenten een grondbeleid variërend van actief tot faciliterend. Bij grondbeleid gaat het om de totale set aan instrumenten, die de gemeente ter beschikking staat voor het op een zo economisch verantwoord mogelijke wijze uitvoeren van haar ruimtelijk beleid. Dit is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2020 – 2024.

Actief of faciliterend

Het onderscheid tussen actief en faciliterend grondbeleid is enigszins achterhaald. Bij vrijwel elke locatieontwikkeling is tegenwoordig sprake van overleg en onderhandelingen tussen de gemeente en marktpartijen. Zelden is het alleen de gemeente of alleen een marktpartij die de gebiedsontwikkeling tot stand brengt. Het is vrijwel onmogelijk om gemeentebreed of alleen een actief of alleen een faciliterend beleid te voeren. De gemeente kiest daarom voor de komende jaren voor situationeel grondbeleid.

Grond is schaars en dus is de ruimte beperkt. Het gebruiken van ruimte door de één heeft direct consequenties voor het ruimtegebrek van de ander. Daarom heeft de overheid een taak met betrekking tot het gebruik van de ruimte. Ook de gemeente komt hier in beeld, via het grondbeleid. Dit is vastgelegd in de notitie Grondbeleid 2020 – 2024. Via het grondbeleid houden we ons bijvoorbeeld bezig met

- Volkshuisvesting (betaalbare woningen en woningen voor ouderen/senioren)
- Economische zaken (behoud van werkgelegenheid)
- Milieu (zorg voor de bodemkwaliteit en waterkwaliteit)
- Financiën (winsten in bepaalde grondexploitaties gebruiken voor ontwikkelingen, die weliswaar verlies opleveren maar wel wenselijk of noodzakelijk zijn)

Wat is een bouwgrondexploitatie?

Een bouwgrondexploitatie is een berekening die inzicht geeft in de geldstroom van het verwerven, ontwikkelen en het uitgeven van bouwrijpe grond voor ontwikkeling van de beschikbare ruimte.

De *kosten* in de exploitatie zijn alle kosten die te maken hebben met de omzetting van ruwe grond naar bouwrijpe grond. De *opbrengsten* bestaan uit de verkoop van bouwrijpe grond, subsidies en andere bijdragen. In de berekening houden we rekening met toekomstige kosten- en opbrengstenstijgingen en wat dit betekent voor de rentekosten en -baten.

Resultaat bouwgrondexploitatie

In de begroting is geen resultaat van de bouwgrondexploitatie opgenomen. Het werkelijk gerealiseerde resultaat bedraagt € 776.000, waarvan € 572.000 betrekking heeft op de woningbouwlocaties en € 204.000 betrekking heeft op de bedrijventerreinen.

Lopende complexen

In het onderstaande overzicht is het verloop van de in exploitatie zijnde complexen opgenomen. Met de betrekking tot de woningbouwcomplexen is een winst genomen ten bedrage van € 555.000 en is de verliesvoorziening verlaagd met € 21.000 tot een bedrag van € 17.000. Met betrekking tot de bedrijventerreinen is een winst genomen van € 204.000.

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaard en 1 januari 2021	Vermeerdering en	Vermindering en	Winst / Verlies	Boekwaard en 31 december 2021	Vorz. verlieslaten d complex	Balanswaar de 31 december 2021
nr							
. Woningbouw							
2							
2 Garyp Sanhichte	-230.946	163.109	4.619	72.456 W	-	-	-
3				318.94			
2 Hurdegaryp it Sud	-321.407	289.796	287.337	8 W	-	-	-
3 Rypsterk De Opslag-							
3 noord	-33.537	31.502	671	2.706 W	-	-	-
4							
0 Suwâld 3e fase	-44.099	65.233	88.635	67.501 W	-	-	-
4							
3 Mûnein 3e fase	-21.924	89.105	68.008	827 W	-	-	-
4 Oentsjerk							
4 Kaetsjemuoiwei	-103.846	76.919	2.077	29.004 W	-	-	-
4							
8 Tytsjerk De Krite	-45.221	137.653	115.546	23.114 W	-	-	-
5							
0 Sumar 2e fase	166.078	86.284	5.606	-	246.756	-	246.756
5 Hurdegaryp locatie				-			
1 Wynia	557.396	90.218	626.265	21.349 V	-	-	-
5 Garyp Sanhichte 2e							
2 fase	-	53.639	110.070	40.000 W	-16.431	-	-16.431
				533.20			
subtotaal	-77.506	1.083.458	1.308.834	7 W	230.325	-	230.325
nr							
. Bedrijventerreinen							
6							
3 Oentsjerk Sanjesfjild	744.551	14.891	59.095	-	700.347	-	700.347
7 Burgum West							
5 bedrijventerrein	82.629	94.432	202.636	25.575 W	-	-	-
7 Garyp Noord							
9 bedrijventerrein	-	-	-	-	-	-	-
8				179.00			
0 Gytsjerk Centrum	-85.544	10.808	-	0 W	104.264	-	104.264
				204.57			
subtotaal	741.636	120.131	261.731	5 W	804.611	-	804.611
				737.78			
TOTAAL	664.130	1.203.589	1.570.565	2 W	1.034.936	-	1.034.936
Verliesvoorziening	-38.855				-		
Boekwaarde balans 31-12-2020	625.275				1.034.936		

Wat verwachten we?

De bouwgrondexploitatie en het grondbeleid kunnen rekenen op veel aandacht. Dat is logisch vanwege de maatschappelijke en financiële risico's en de invloed hiervan op de beleids(on)mogelijkheden van de gemeente. Het is daarom erg belangrijk om de risico's duidelijk te hebben.

De raad moet kunnen controleren. Daarom is een tabel opgenomen waarin niet alleen de stand van zaken van de bouwgrondexploitatie voor dit moment is opgenomen maar waarin ook de prognose staat.

Prognose bouwgronden in exploitatie	Boekwaarden 31-12-2021	Nog te maken kosten	Verwachte opbrengst	Indicatie winst	Te verkopen		Looptijd	Prognose uitgifte		Verwachting scenario		
					m2	kavels		t/m jaar	t/m 2025	2026 e.v.	1	2
nr. Woningbouw												
22 Garyp Sanhichte	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
32 Hurdegaryp it Sud	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
33 Rypsterk De Opslag-noord	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
40 Suwâld 3e fase	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
43 Mûnein 3e fase	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
44 Oentsjerk Kaetsjemuiwei	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
48 Tytsjerk De Krite	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
50 Sumar 2e fase	246.756	197.089	-560.526	-116.681 W	3.685	8	2025	8	-	W	W	W
51 Hurdegaryp locatie Wynia	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-16.431	60.002	-378.935	-335.364 W	2.575	3	2025	3	-	W	W	W
subtotaal	230.325	257.091	-939.461	-452.045 W	6.260							
nr. Bedrijventerreinen												
63 Oentsjerk Sanjesfjild	700.347	875.993	-1.748.775	-172.435 W	29.060	10		8	2	W	W	W
75 Burgum West bedrijventerrein	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
79 Garyp Noord bedrijventerrein	-	-	-	- V	-	-	-	-	-			
80 Gytsjerk Centrum	104.264	275.807	-566.600	-186.529 W	4.081	2		2	-	W	W	W
subtotaal	804.611	1.151.800	-2.315.375	-358.964 W	33.141							
TOTAAL	1.034.936	1.408.891	-3.254.836	-811.009 W	39.401							
Verliesvoorziening	-											
Boekwaarde balans 31-12-2021	1.034.936											

Legenda

K = kostendekkend
V = verlies

Scenario's

Sc 1: huidige verwachting
Sc2: vertraging verkopen met drie jaar

W = winst

Sc3: vertraging verkopen met vijf jaar

Wat zijn de risico's?

We willen de risico's inzichtelijk hebben en waar mogelijk kunnen opvangen. Daarvoor hebben we een verliesvoorziening. Daarom hebben wij verschillende scenario's rondom de grondexploitatie beoordeeld. Op basis hiervan is destijds ten laste van de jaarrekening 2014 een verliesvoorziening getroffen. De verliesvoorziening bedraagt op dit moment € 0, omdat er geen eventuele toekomstige verliezen worden verwacht.

Verliesvoorziening complexen boekjaar 2021	Boekwaarde 1 januari 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31 december 2021
nr. omschrijving				
51 Hurdegaryp locatie Wynia	38.855	-	38.855	-
TOTAAL	38.855	-	38.855	-

Soms worden nog kosten gemaakt voor complexen die al afgewikkeld zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om herstraten en herinrichting van het openbaar groen. Daarvoor is een voorziening getroffen. De Voorziening afgewikkelde complexen bedraagt op dit moment € 1.151.900. Dat is genoeg om de nog te maken kosten te kunnen opvangen.

Voorziening afgewikkelde complexen boekjaar 2021	Boekwaarde 1 januari 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31 december 2021
nr. omschrijving				
16 Sumar 1e fase	22.550	-	60	22.490
62 Sumar bedrijventerrein	22.054	-	-	22.054
5 Burgum West	88.561	-	2.485	86.076
23 Eastermar	51.700	-	650	51.050
28 Hurdegaryp Rietlandsvaart	39.289	-	-	39.289
73 Jistrum bedrijventerrein	25.000	-	879	24.121
22 Garyp Sanhichte	-	162.629	-	162.629
32 Hurdegaryp It Sud	-	259.066	-	259.066
33 Ryptsjerk De Opslach	-	22.739	-	22.739
40 Suwâld	-	51.185	-	51.185
44 Oentsjerk Kaetsjemouiwei	-	52.500	-	52.500
43 Munein 3e fase	-	61.190	-	61.190
48 Tytsjerk De Krite	-	137.654	240	137.414
51 Hurdegaryp locatie Wijnia	-	77.835	-	77.835
75 Burgum bedrijventerrein West	-	82.262	-	82.262
TOTAAL	249.153	907.060	4.314	1.151.899

4.1 Balans

Balans per 31 december 2021 (x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	40.724	42.619
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.532	10.784
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>5.131</u>	<u>5.399</u>
Totaal materiële vaste activa	57.387	58.802
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
– deelnemingen	331	331
Overige langlopende leningen	<u>2.206</u>	<u>2.415</u>
Totaal financiële vaste activa	2.537	2.746
TOTAAL VASTE ACTIVA	<u>59.924</u>	<u>61.548</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.039	625
Vooruitbetalingen	–	3
Totaal voorraden	1.039	628
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	6.525	6.094
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	746	1.782
rentetypische looptijd < 1 jaar		–
Overige vorderingen	<u>6.368</u>	<u>8.639</u>
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd >= 1 jaar	13.639	16.515
Liquide middelen		
Kas-, bank- en girosaldo	<u>684</u>	<u>1.105</u>
Totaal liquide middelen	684	1.105
Overlopende activa		
Overige nog te ontvangen bedragen en kosten mbt volgend boekjaar	<u>989</u>	<u>1.780</u>
Totaal overlopende activa	989	1.780
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	<u>16.351</u>	<u>20.028</u>
TOTAAL	<u>76.275</u>	<u>81.576</u>

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	19.060	18.771
Bestemmingsreserve	11.094	10.675
Resultaat na bestemming	2.735	883-
Totaal eigen vermogen	32.889	28.563
Voorzieningen		
Voorzieningen	10.062	11.143
Financiële vaste passiva	10.062	11.143
Vaste schulden met een rentetypische looptijd		
>= 1 jaar		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	21.493	23.133
- waarborgsommen	14	14
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd	21.507	23.147
>= 1 jaar		
TOTAAL VASTE PASSIVA	64.458	62.853
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd		
< 1 jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	5.000
Overige schulden	1.200	3.045
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	1.200	8.045
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume arbeidskosten	10.617	10.678
Totaal overlopende passiva	10.617	10.678
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	11.817	18.723
TOTAAL	76.275	81.576
Gewaarborgde leningen (specificatie borg- en garantstellingen: zie toelichting op de balans)	93.421	93.461

4.2 Baten en lasten

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	3.655	1.313	- 2.342	3.978	557	- 3.421	3.643	554	- 3.089
1. Veiligheid	2.368	32	- 2.336	2.567	102	- 2.464	2.422	48	- 2.374
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.152	320	- 3.831	5.754	1.389	- 4.366	5.695	2.075	- 3.620
3. Economie	588	445	- 142	747	445	- 302	991	1.015	23
4. Onderwijs	4.572	1.130	- 3.442	5.273	1.676	- 3.597	5.213	1.671	- 3.542
5. Sport, cultuur en recreatie	7.399	1.251	- 6.148	7.258	1.483	- 5.774	7.466	1.433	- 6.033
6. Sociaal domein	41.017	9.225	- 31.791	44.234	11.225	- 33.010	41.949	11.047	- 30.902
7. Volksgezondheid en milieu	9.338	6.227	- 3.111	9.535	6.247	- 3.287	9.119	6.739	- 2.380
8. Vrosh	2.759	365	- 2.394	3.266	415	- 2.850	4.639	2.810	- 1.829
Overhead	9.538	225	- 9.313	8.254	48	- 8.205	9.577	142	- 9.435
Algemene dekkingsmiddelen									
OZB woningen	1.217	63.693	62.476	680	67.627	66.948	773	68.045	67.272
Dividend	-	103	103	-	182	182	-	233	233
subtotaal	86.603	84.331	- 2.272	91.545	91.398	- 147	91.488	95.813	4.325
Mutaties reserves	3.202	2.841	- 361	4.453	5.778	1.325	4.336	2.746	- 1.590
TOTAAL	89.805	87.172	- 2.634	95.998	97.175	1.178	95.824	98.559	2.735

Verdeling taakvelden over de programma's

<i>(bedragen x € 1.000)</i>									
	begroting			rekening			saldo		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Progr. Bestuur en ondersteuning	9.111	74.144	65.033	8.752	71.579	62.827	358	- 2.565	- 2.206
0.1 Bestuur	1.942	-	- 1.942	1.754	-	- 1.754	188	-	188
0.10 Mutaties reserves	4.453	5.778	1.325	4.336	2.746	- 1.590	117	- 3.032	- 2.915
0.2 Burgerzaken	1.404	377	- 1.027	1.373	375	- 998	32	- 3	29
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	446	154	- 291	453	136	- 317	- 7	- 18	- 26
0.5 Treasury	186	207	21	64	277	213	122	70	192
0.61 OZB woningen	215	5.823	5.608	178	5.882	5.703	36	59	95
0.62 OZB niet-woningen	170	2.417	2.247	173	2.542	2.369	- 3	125	122
0.64 Belastingen overig	51	2.096	2.046	38	2.096	2.057	12	- 1	12
0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	57.291	57.291	-	57.409	57.409	-	119	119
0.8 Overige batens en lasten	244	-	- 244	384	117	- 267	- 140	117	- 23
Progr. Veiligheid	2.567	102	- 2.464	2.422	48	- 2.374	144	- 54	90
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.932	-	- 1.932	1.915	-	- 1.915	17	-	17
1.2 Openbare orde en veiligheid	634	102	- 532	507	48	- 459	127	- 54	73
Progr. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.754	1.389	- 4.366	5.695	2.075	- 3.620	60	686	745
2.1 Verkeer en vervoer	5.490	1.257	- 4.232	5.163	1.872	- 3.291	326	615	942
2.3 Recreatieve havens	90	102	13	309	130	- 179	- 220	28	- 192
2.4 Economische havens en waterwegen	175	29	- 146	222	72	- 150	- 47	43	- 4
Progr. Economie	747	445	- 302	991	1.015	23	- 244	569	325
3.1 Economische ontwikkeling	637	-	- 637	614	-	- 614	23	-	23
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	267	467	200	- 266	467	201
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	13	7	6	1	- 5	-	- 12	- 12
3.4 Economische promotie	103	432	329	105	547	442	- 1	114	113
Progr. Onderwijs	5.273	1.676	- 3.597	5.213	1.671	- 3.542	60	- 5	55
4.1 Openbaar onderwijs	507	497	- 10	536	525	- 11	- 29	27	- 1
4.2 Onderwijshuisvesting	2.774	412	- 2.362	2.826	449	- 2.377	- 52	37	- 15
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.992	767	- 1.225	1.852	698	- 1.154	140	- 69	71
Progr. Sport, cultuur en recreatie	7.258	1.483	- 5.774	7.466	1.433	- 6.033	- 209	- 50	- 259

5.1	Sportbeleid en activering	276	101	- 175	256	101	- 155	21	-	21
5.2	Sportaccommodaties	3.214	1.170	- 2.045	3.511	1.014	- 2.496	- 296	- 155	- 452
5.3	Cultuurpresent., -prod. en -participatie	585	58	- 527	569	60	- 510	16	1	17
5.4	Musea	45	-	- 45	46	-	- 46	- 1	-	- 1
5.5	Cultureel erfgoed	80	14	- 66	71	16	- 55	9	2	11
5.6	Media	612	-	- 612	613	-	- 613	- 1	-	- 1
5.7	Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.445	140	- 2.305	2.401	242	- 2.159	44	102	146
Progr. Sociaal domein		44.234	11.225	- 33.010	41.949	11.047	- 30.902	2.286	- 178	2.108
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.400	202	- 2.198	2.326	210	- 2.115	74	8	82
6.2	Wijkteams	4.404	41	- 4.363	3.801	48	- 3.753	603	7	610
6.3	Inkomensregelingen	12.996	10.596	- 2.400	11.947	9.829	- 2.117	1.049	- 767	282
6.4	Begeleide participatie	4.021	-	- 4.021	4.054	-	- 4.054	- 33	-	- 33
6.5	Arbeidsparticipatie	746	14	- 732	680	14	- 666	66	-	66
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	993	8	- 985	909	27	- 882	83	19	103
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.243	234	- 8.009	7.825	283	- 7.541	419	49	468
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9.015	130	- 8.885	9.372	216	- 9.156	- 357	86	- 271
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	152	-	- 152	- 176	384	560	328	384	712
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.266	-	- 1.266	1.212	35	- 1.176	54	35	89
Progr. Volksgezondheid en milieu		9.535	6.247	- 3.287	9.119	6.739	- 2.380	415	491	907
7.1	Volksgezondheid	1.532	20	- 1.512	1.487	27	- 1.460	45	7	52
7.2	Riolering	1.871	2.242	371	2.003	2.260	257	- 132	19	- 113
7.3	Afval	3.564	3.937	373	3.966	4.383	416	- 402	445	43
7.4	Milieubeheer	2.557	31	- 2.525	1.656	60	- 1.596	901	28	929
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	10	17	7	6	9	3	4	- 8	- 4
Progr. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern		3.266	415	- 2.850	4.639	2.810	- 1.829	- 1.373	2.395	1.022
8.1	Ruimtelijke ordening	1.977	8	- 1.968	2.040	182	- 1.858	- 63	174	111
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	259	-	- 259	1.590	1.900	310	- 1.331	1.900	569
8.3	Wonen en bouwen	1.030	407	- 622	1.009	728	- 281	21	321	342
Overhead		8.254	48	- 8.205	9.577	142	- 9.435	- 1.323	94	- 1.229
0.4	Overhead	8.254	48	- 8.205	9.577	142	- 9.435	- 1.323	94	- 1.229
TOTALEN		95.998	97.175	1.178	95.824	98.559	2.735	174	1.383	1.557

4.3 Grondslagen financiële verslaglegging

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Daarbij geldt dat activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate verantwoord in het jaar waarin zij betaalbaar zijn gesteld.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan componenten als vakantiegeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden hierop in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs (= inkoopprijs plus bijkomende kosten minus bijdragen van derden). Het nettobedrag van de investering wordt door middel van afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen worden op basis van de verwachte levensduur, lineair of annuïtair berekend. Per soort van activa bestaan hiervoor vaste afspraken.

Materiële vaste activa met economisch nut

- De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
- Slijtende investeringen worden vanaf het moment van gereedkomen of ingebruikneming afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur. Eventuele restwaarden worden buiten beschouwing gelaten. Op grond met economisch nut, dus buiten de openbare ruimte, wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten vangt met ingang van 2005 aan op het moment dat het betreffende actief gereed dan wel in gebruik genomen is.
- Op activa die voor 2004 al bestonden zijn in het verleden soms extra afschrijvingen gedaan zonder dat daar een economische noodzaak voor was. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Het verkrijgen van lagere toekomstige lasten lag aan deze handelwijze ten grondslag.

- De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met de vóór 2016 bijgeschreven rente. Als de taxatiewaarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde dan worden deze gronden uiterlijk 2021 afgewaardeerd tot die taxatiewaarde.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Vlottende activa

De voorraden op de balans bestaan uit onderhanden werken binnen de grondexploitatie en de magazijnvoorraad van gemeentewerken. De waardering van de magazijnvoorraad van gemeentewerken gebeurt tegen de laatst bekende inkooprijzen.

De voorraad gronden is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (= vervaardigingskosten plus exploitatiekosten minus opbrengst verkopen). Het jaarlijkse resultaat op de verkochte gronden wordt bepaald door het gemiddelde resultaat per m² bouwterrein per complex te relateren aan de daadwerkelijk verkochte m² bouwterrein. De jaarlijkse winst op verkochte gronden wordt gestort in de algemene reserve.

Overige activa

De waardering van de overige activa vindt plaats tegen nominale waarde.

Reserves en voorzieningen

De waardering van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het wettelijk kader van de Wet op de jaarrekening en het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV). In deze voorschriften wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er gemeentelijke kaders, waarvan de hoofdlijnen zijn vastgesteld in de notitie reserves en voorzieningenbeleid. Deze notitie is door de raad op 16 december 2020 vastgesteld.

Reserves zijn vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken en waar geen verplichting uit het verleden op ligt. De raad is daardoor vrij om aan de reserves een bestemming te geven. Reserves kunnen worden onderverdeeld in:

- a. Algemene reserves (aangehouden t.b.v. de jaarlijkse renteopbrengst);
- b. Bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
- c. Overige bestemmingsreserves (aangehouden t.b.v. een vastgelegde bestemming).

Reserves worden gevormd na de bepaling van het resultaat. Ze worden ingesteld bij de verdeling van het resultaat. De vorming van reserves heeft daardoor geen invloed op de hoogte van het resultaat, tenzij de raad hier afspraken over heeft vastgelegd. Bij de reserves moet ten minste eenmaal per jaar worden aangegeven, welke verplichtingen er al zijn aangegaan ten laste van de reserve en in welk jaar zij waarschijnlijk tot uitgaven zullen leiden.

De belangrijkste uitgangspunten met betrekking tot het vormen van reserves zijn:

- beperking van het aantal reserves;
- structurele uitgaven moeten altijd een structurele dekking hebben;
- incidentele uitgaven kunnen gedurende één of een paar jaren ten laste van de reserve worden gebracht via de exploitatierekening;
- alle rente wordt als bate verantwoord op de gewone dienst.

Voorzeningen worden gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voorzeningen worden niet gevormd voor de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzeningen worden gevormd voordat het resultaat wordt bepaald. De instelling van een voorziening verlaagt het resultaat. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorzieningen is niet vrijblijvend. De bevoegdheid tot vorming van voorzieningen ligt daarom bij het college van burgemeester en wethouders.

Voorziening APPA pensioenen

De voorziening APPA pensioenen is gebaseerd op een actuariële berekening. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige ontwikkelingen van de verplichting. Bij de actuariële berekening zijn onderstaande grondslagen gehanteerd:

Toekomstige pensioenen

- de peildatum voor het deelnemersbestand uit onze opbouwadministratie is 31 december 2021
- berekeningen zijn gemaakt aan de hand van wettelijke factoren voor individuele waardeoverdracht met pensioenrichtleeftijd 68 jaar in 2022
- de gehanteerde rente voor actieve deelnemers is 0,51% (voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar)
- de contante waarde voor het nabestaandenpensioen is eveneens opgenomen.
- voor de wettelijke tarieven is uitgegaan van de periodetafel GBM/V 2010–2015.

Reeds ingegane pensioenen

- de peildatum voor het deelnemersbestand uit onze opbouwadministratie is 31 december 2021

- de rente voor gepensioneerden is 0,301%
- wij berekenen het bruto jaar pensioenbedrag op AOW-gerechtigde leeftijd of, daar waar deze afwijkt van de AOW-leeftijd, op de ingangsdatum van het pensioen, geïndexeerd naar de peildatum 31 december 2021
- waarde voor het nabestaandenpensioen is, waar nodig, eveneens opgenomen

Overige passiva

De waardering van de overige passiva vindt plaats tegen nominale waarde.

Algemeen

Alle bedragen zijn afgerond op duizenden euro's.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat over het verslagjaar volgt uit de programmarekening en is afzonderlijk als passiefpost op de balans opgenomen. Bestemming van dit saldo vindt plaats nadat de rekening is vastgesteld.

Covid-19

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2021 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeente Tytsjerksteradiel.

In de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het Covid-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen.

Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet vanaf dat moment tot februari 2022 wisselende maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven. De (nadelige) gevolgen van de Covid-19 virus lopen zodoende ook in het boekjaar 2021 door. De maatregelen om het Covid-19 virus tegen te gaan, hebben wereldwijd aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid. De gevolgen voor het boekjaar 2021 en verder zijn nog niet te overzien. Ook voor de gemeente heeft de uitbraak van het Covid-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening 2021, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan er vooral uit dat alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen. De maatregelen zijn vanaf februari 2022 voorlopig weer grotendeels van de baan.

Covid-19 heeft in 2021 impact op de werkzaamheden van de gemeente gehad. Met als gevolg gehad dat onder meer de financiële effecten zoals benoemd in paragraaf 3.2 van het jaarverslag hebben plaatsgevonden.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor de gemeente. Voor het boekjaar 2021 zijn deze gevolgen reeds in kaart gebracht. Vanaf het boekjaar 2022 kunnen (ook) financiële gevolgen van toepassing zijn. Op dit moment zijn de effecten nog niet volledig te overzien. Mochten zich er ontwikkelingen voordoen dan nemen wij die mee in de begrotingswijzigingen van 2022.

De uitbraak van het Covid-19 virus heeft geen (significante) invloed op de cijfers over het boekjaar 2021 anders dan diverse over en onderschrijdingen van de begroting.

De directie heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De directie en het bestuur van de gemeente acht een duurzame voortzetting van de bedrijfsactiviteiten derhalve niet onmogelijk. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

4.4 Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Vaste activa zijn bezittingen die *langer dan een jaar* in bezit blijven.

Vaste activa kunnen bestaan uit

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

Het verloop van hiervan in het boekjaar is als volgt.

Vaste activa <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2021	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Aflossing/ afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2021
• Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
• Materiële vaste activa	58.801	4.796	2.259	3.951	-	-	57.387
• Financiële vaste activa	2.746	-	-	-	-	209	2.537
Totaal	61.547	4.796	2.259	3.951	-	209	59.924

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die *niet tastbaar* zijn. Het gaat om bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer *objectief* bepaald kan worden welke waarde ze hebben.

Onze gemeente heeft op dit moment geen immateriële activa.

Materiële vaste activa

Bezettingen die niet in één keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht maar waarop moet worden afgeschreven. Voorbeelden hiervan zijn grond en gebouwen, machines en installaties, transportmiddelen en computers.

Materiële vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2021	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boek- waarde per 31-12-2021
a1 Gronden en terreinen	2.646	66	330	69	-	-	2.313
a2 Strategische gronden	3.458	38	-	-	-	-	3.496
b Woonruimten	336	-	-	4	-	-	332
c Bedrijfsgebouwen	29.181	3.134	1.912	2.091	-	-	28.312
d Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	16.838	1.242	14	775	-	-	17.291
e Vervoermiddelen	1.535	46	-	311	-	-	1.270
f Machines, apparaten en installaties	3.415	62	-	453	-	-	3.024
g Overige materiële activa	1.392	222	17	248	-	-	1.349
h In erfpacht	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	58.801	4.810	2.273	3.951	-	-	57.387

In 2021 zijn er diverse investeringen gedaan. Hieronder een overzicht van de grootste posten. Het gaat hier om het vervolg van het zwembad Sawn Doarpen, de RWA Kloosterkamp Hornstrasingel te Burgum en de relining Kloosterlaan/Ymkerstrjitte te Burgum. Daarna volgen posten als riolering overig, renovaties aan gemalen en enkele (vuil)containers.

Investeringen > € 100.000

Zwembad Sawn Doarpen	€ 887.000
RWA Kloosterkamp Hornstrasingel Burgum	€ 100.000
Relining Kloosterlaan/Ymkerstrjitte Burgum	€ 903.000

Economisch en maatschappelijk nut

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of ze bijdragen aan het genereren van middelen. Bijvoorbeeld riolering (rioolheffing) en zwembaden (entregelden). Investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd, dus op de balans worden geplaatst.

Investeringen met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die geen economisch nut maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. In onze situatie voornamelijk betonwegen, lichtmasten, oeverbescherming en bruggen.

Het verloop hiervan is als volgt.

Economisch en mij. nut <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2021	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boek- waarde per 31-12-2021
• Economisch nut	42.618	3.371	2.242	3.024	-	-	40.723
• Economisch nut met tarief	10.784	1.439	17	674	-	-	11.532
• Maatschappelijk nut	5.399	-	14	253	-	-	5.132
Totaal	58.801	4.810	2.273	3.951	-	-	57.387

De afschrijvingstermijnen variëren gemiddeld tussen de 10 jaar (auto's) en 40 jaar (betonwegen).

Het afschrijvingsbeleid is in januari 2020 vastgesteld in de raad. Doelstelling van het afschrijvingsbeleid is het realiseren van een gelijkmatig verloop van de kapitaallasten in de administratie. Voor alle investeringen geldt dat de afschrijving is gebaseerd op de historische kostprijs. Dit is het bedrag waarvoor het actief is aangeschaft, of waarvoor de investering is gerealiseerd.

Activa kunnen lineair of op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Alle vaste activa binnen de gemeente worden lineair afgeschreven zoals ook beschreven staat in de Nota waardering en afschrijvingen vaste activa.

Overzicht investeringskredieten

Op grond van de financiële verordening bevat de jaarrekening een overzicht van de geraamde bedragen voor investeringen en de aanwending daarvan. Omwille van de overzichtelijkheid is dit overzicht weergegeven op programmaniveau.

Programma <i>(x € 1.000)</i>	Begrote uitgaven	Werkelijke uitgaven	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
0 Bestuur en ondersteuning	200	19	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	280	41	-	-
3 Economie	76	22	-	45
4 Onderwijs	840	169	-	-
5 Sport, cultuur en recreatie	3.802	1.097	300	329
6 Sociaal Domein	-	-	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	4.270	1.439	-	17
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	568	100	-	-
Totaal	10.036	2.887	300	391

Financiële vaste activa

Hierbij gaat het voornamelijk om deelnemingen in het kapitaal van verbonden partijen, of verstrekte leningen. Het verloop is als volgt:

Financiële vaste activa <i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Boekwaarde per 31-12-2021
• Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	331	-	-	-	331
• Leningen aan woninbouwcorporaties	-	-	-	-	-
• Overige langlopende leningen	2.415	-	-	209	2.206
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-	-	-	-	-
TOTAAL	2.746	-	-	209	2.537

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd > 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen hebben te maken met aandelen van de gemeente in de Bank Nederlandse Gemeenten, Afvalsturing Friesland, Vitens N.V. en het ter beschikking stellen van werkkapitaal aan de Stichting Kredietbank Nederland.

'Overige langlopende leningen' hebben te maken met het verstrekken van hypothecaire geldleningen aan personeel via de gemeente. De wet Fido (financiering decentrale overheden) is gewijzigd, waardoor met ingang van 1 januari 2009 de hypotheekverstrekking aan eigen personeel niet meer is toegestaan. De bestaande verstrekkingen van voor 1 januari 2009 blijven bij de gemeente.

Vlottende activa

Vlottende activa bestaan uit

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen

Voorraden

Voorraden kunnen bestaan 'normale' voorraden maar ook uit onderhanden werk, zoals bouwgronden in exploitatie.

Voorraden <i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde per 31-12-2021
• Bouwgronden in exploitatie	664	1.941	1.570	1.035
• Overige voorraden	3	-	-	3
TOTAAL	667	1.941	1.570	1.038

De voorraad gronden wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven exploitatiekosten verminderd met de opbrengst verkopen en bijdragen.

De winstafdracht aan de exploitatie voor 2021 bedraagt per saldo € 737.782

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op geactualiseerde berekeningen. De realisatie van deze berekeningen is sterk afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen waaronder het realiseren van begrote verkopen. Hierdoor bestaat een onzekerheid ten aanzien van deze balanspost.

Bouwgronden in exploitatie <i>(x € 1.000)</i>	Mutaties
Boekwaarde per 01-01-2021	664
• Strategische gronden	12
• Kosten bouwrijp maken	140
• Storting in voorziening	902
• Overige vermeerderingen	121
• Winstafdracht	759
• Rentelasten	29
Subtotaal	2.627
• Grondverkopen	1.553
• Overige verminderingen	18
• Winst/Verliescompensatie	21
• Verliesvoorziening	-
Boekwaarde per 31-12-2021	1.035
<i>Nog te verkopen m2</i>	-

De in exploitatie genomen gronden zijn de complexen binnen de bouwgrondexploitatie waar op dit moment daadwerkelijk woningen en/of bedrijfsvestigingen worden gerealiseerd. Het verloop daarvan in 2021 is als volgt:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarden 1 januari 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Winst / Verlies	Boekwaarden 31 december 2021	Vorz. verlieslatend complex	Balanswaarde 31 december 2021
nr. Woningbouw							
22 Garyp Sanhichte	-230.946	163.109	4.619	72.456 W	-	-	-
32 Hurdegaryp it Sud	-321.407	289.796	287.337	318.948 W	-	-	-
33 Rypsterk De Opslag-noord	-33.537	31.502	671	2.706 W	-	-	-
40 Suwâld 3e fase	-44.099	65.233	88.635	67.501 W	-	-	-
43 Mûnein 3e fase	-21.924	89.105	68.008	827 W	-	-	-
44 Oentsjerk Kaetsjemuoawei	-103.846	76.919	2.077	29.004 W	-	-	-
48 Tytsjerk De Krite	-45.221	137.653	115.546	23.114 W	-	-	-
50 Sumar 2e fase	166.078	86.284	5.606	-	246.756	-	246.756
51 Hurdegaryp locatie Wynia	557.396	90.218	626.265	-21.349 V	-	-	-
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-	53.639	110.070	40.000 W	-16.431	-	-16.431
subtotaal	-77.506	1.083.458	1.308.834	533.207 W	230.325	-	230.325
		-	-	-			
nr. Bedrijventerreinen							
63 Oentsjerk Sanjesfjild	744.551	14.891	59.095	-	700.347	-	700.347
75 Burgum West bedrijventerrein	82.629	94.432	202.636	25.575 W	-	-	-
79 Garyp Noord bedrijventerrein	-	-	-	-	-	-	-
80 Gytsjerk Centrum	-85.544	10.808	-	179.000 W	104.264	-	104.264
subtotaal	741.636	120.131	261.731	204.575 W	804.611	-	804.611
		-	-	-			
TOTAAL	664.130	1.203.589	1.570.565	737.782 W	1.034.936	-	1.034.936
Verliesvoorziening	-38.855				-		
Boekwaarde balans 31-12-2020	625.275				1.034.936		

Bouwgronden in exploitatie	Balanswaarde 31-12-2021	Nog te maken kosten	Verwachte opbrengst	Verwacht resultaat
nr. Woningbouw				
22 Garyp Sanhichte	-	-	-	-
32 Hurdegaryp it Sud	-	-	-	-
33 Rypsterk De Opslag-noord	-	-	-	-
40 Suwâld 3e fase	-	-	-	-
43 Mûnein 3e fase	-	-	-	-
44 Oentsjerk Kaetsjemuoawei	-	-	-	-
48 Tytsjerk De Krite	-	-	-	-
50 Sumar 2e fase	246.756	197.089	-560.526	-116.681
51 Hurdegaryp locatie Wynia	-	-	-	-
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-16.431	60.002	-378.935	-335.364
subtotaal	230.325	257.091	-939.461	-452.045
nr. Bedrijventerreinen				
63 Oentsjerk Sanjesfjild	700.347	875.993	-1.748.775	-172.435
75 Burgum West bedrijventerrein	-	-	-	-
79 Garyp Noord bedrijventerrein	-	-	-	-
80 Gytsjerk Centrum	104.264	275.807	-566.600	-186.529
subtotaal	804.611	1.151.800	-2.315.375	-358.964
TOTAAL	1.034.936	1.408.891	-3.254.836	-811.009
Verliesvoorziening	-			
Boekwaarde balans 31-12-2021	1.034.936			

Vorderingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Met uitzettingen worden vorderingen bedoeld, zoals verstrekte leningen, die een looptijd korter dan 1 jaar hebben.

Uitzettingen < 1 jaar	Boekwaarde per	Boekwaarde per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2021	31-12-2021
• Vorderingen op openbare lichamen	6.094	6.525
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
• Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
• Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	1.782	746
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
• Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	-	-
• Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-	-
• Overige vorderingen	8.639	6.368
• Overige uitzettingen	-	-
TOTAAL	16.515	13.639

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen. De afwikkeling kent een normaal verloop.

Liquide middelen

De specificatie hiervan is als volgt:

Liquide middelen	Boekwaarde per	Boekwaarde per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2021	31-12-2021
• Kas- banksaldi	1.105	684
TOTAAL	1.105	684

De bank- en girosaldi bestaan uit een positief (=debet) saldo van € 2.016.000 en een negatief (=credit)saldo van € 1.360.000. Wij hebben naast onze hoofdrekening bij de BNG meerdere rekeningen bij diverse banken. Specificaties zijn aanwezig op de financiële administratie.

Schatkistbankieren

De drempel voor het eerste halfjaar 2021 bedraagt 0,75% tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen. Per 1 juli 2021 is dit percentage verhoogd van 0,75% naar 2% en is het drempelbedrag verhoogd van € 250.000 naar € 1.000.000. Het drempelbedrag 2021 voor onze gemeente bedraagt € 712.000 in het eerste halfjaar en € 1.000.000 in het tweede halfjaar.

Uit de tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Schatkistbankieren (x € 1.000)	Stand per 31-12-2021
• Kwartaal 1	481
• Kwartaal 2	357
• Kwartaal 3	314
• Kwartaal 4	278
Gemiddeld	358

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	654	654	1745	1745
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	481	357	314	278
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	173	297	1.430	1.467
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	87.172			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	87.172			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag Q1 en Q2	653,788275			
(1) = (4b)*0,0200 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag Q3 en Q4	1744,742977			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Verslagjaar					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	43.260	32.512	28.914	25.585
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	481	357	314	278

Overlopende activa

De specificatie van de overlopende activa is als volgt:

Overlopende activa <i>(x € 1.000)</i>	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021
<ul style="list-style-type: none"> • De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van: <ul style="list-style-type: none"> - Europese overheidslichamen - het Rijk - overige Nederlandse overheidslichamen • Overige nog te ontvangen bedragen • Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - 1.780 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - 989
TOTAAL	1.780	989

Passiva

Vaste passiva

Met vaste passiva bedoelen we:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar

Eigen vermogen

Passiva zijn de bronnen waarmee de gemeente gefinancierd wordt. Het bestaat uit vreemd vermogen (schulden of verplichtingen) plus het eigen vermogen.

We onderscheiden drie soorten:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden

Het verloop van hiervan in het boekjaar is als volgt.

De stand van het eigen vermogen bedraagt, na verwerking van het rekeningresultaat, eind 2021 € 32.889.000.

Eigen vermogen (reserves) <i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde per 31-12-2021
• Algemene reserve	18.771	2.016	1.727	19.060
• Bestemmingsreserve	10.675	2.396	1.977	11.094
• Resultaat na bestemming	883-	3.618	-	2.735
TOTAAL	28.563	8.030	3.704	32.889

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2021 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloop reserves	Saldo per 1-1-2021	Resultaat			Saldo per 31-12-2021
		toevoeging	bestemming	vermindering	
• Algemene reserve	18.771	2.016	- 883	844	19.060
• Bestemmingsreserve					
Reserve Sociale basis	-	294	-	-	294
Reserve pensioenen wethouders	1.688	-	-	127	1.561
Reserve Kansen in kernen	1.220	-	-	343	877
Reserve overlopende posten	2.030	1.692	-	820	2.902
Reserve Aardgasvrij Garyp	4.990	409	-	153	5.246
Reserve Decentralisatieuitkeringen c.a.	747	-	-	533	214
	10.675	2.395	-	1.976	11.094
• Resultaat 2020	- 883	883	-	-	-
• Resultaat 2021	-	2.735	-	-	2.735
Totaal	28.563	8.029	- 883	2.820	32.889

Overig

Doordat de uitvoering van projecten niet (geheel) volgens planning plaatsvindt in het rekeningjaar, maar in het jaar daarop of later, ontstaan er als gevolg van temporisering voordelen/nadelen in de exploitatie en nadelen/voordelen op het onderdeel mutaties in de reserves (taakveld 0.10 mutaties reserves). Om de benodigde stortingen in/onttrekkingen uit de reserves in het volgende jaar plaats te laten vinden is een besluit van de raad nodig.

Dit betreft:

		Bedrag
Programma 0	Bijdrage AR Onderzoeksbudget ombuigingen	90.000
Programma 0	Bijdrage AR Frictiekosten	123.000
Programma 1	Bijdrage AR Millenium	3.000
Programma 2	Bijdrage AR implementatie waarden gebruikersoppervlakte	3.000
Programma 2	Bijdrage AR Digitalisering c.a. areaal openbare ruimte	50.000
Programma 2	Bijdrage AR Digitaliseren administratieve processen Buitendienst	50.000
Programma 2	Bijdrage AR Landinrichting Bûtenfjild	31.000
Programma 5	Bijdrage AR Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule	2.000
Programma 5	Bijdrage AR Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	100.000
Programma 7	Bijdrage Reserve aardgasvrij Garyp	812.000
Programma 7	Bijdrage AR Actualisering locatiedossiers bodem	7.000
Programma 8	Bijdrage AR Karakteristieke panden	35.000
Programma 8	Bijdrage AR Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As	1.188.000
Programma 8	Bijdrage AR Omgevingswet	124.000
Programma 8	Bijdrage AR Formatie stikstofproblematiek	91.000
Programma 8	Bijdrage AR Digitaal adm. toezicht naleven regels en vergunningen	50.000
Programma 8	Bijdrage AR Omgevingswet	124.000
Programma 8	Bijdrage AR Vastgoed registratie systeem	25.000
Totaal		2.908.000

De afwikkeling van de herstructurering van Caparis heeft in 2019 plaatsgevonden, de bijdrage van de algemene reserve van € 119.000 kan dan ook komen te vervallen en komt weer vrij beschikbaar voor de algemene reserve. Het budget voor het Beurtschip is in 2021 door middel van de oktober begrotingswijziging beschikbaar gesteld, de bijdrage uit de reserve van € 121.000 kan hierdoor vervallen en blijft vrij beschikbaar voor de algemene reserve.

Van de actualisatie BGT en GBI beheersysteem en de digitalisering en optimalisering data areaal openbare ruimte kan € 55.000 vrijvallen en beschikbaar blijven voor de algemene reserve.

In 2021 is de afrekening van Kansen in Kernen ontvangen en afgewikkeld. Hierdoor resteert een saldo van € 877.000 in de reserve Kansen in Kernen. Dit bedrag kan vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve en de reserve Kansen in Kernen wordt opgeheven.

Resultaat na bestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2020 is aan de algemene reserve onttrokken. Het resultaat van de jaarrekening 2020 is € 883.000.

Resultaat na bestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2021 is in de algemene reserve gestort. Het resultaat van de jaarrekening 2021 is (€ 2.735.000 voordelig).

Voorzieningen

Een voorziening is een 'potje' dat in de toekomst kan worden aangewend voor het doel waarvoor het is bestemd. In de voorziening kunnen, meestal periodiek, bedragen worden gestort voor een bepaald doel. Dit kan bijvoorbeeld groot onderhoud aan een gebouw zijn. Een voorziening mag alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk werd opgezet. Het bepalen van de omvang is niet vrijblijvend omdat dit invloed heeft op het resultaat. Als het doel van de voorziening niet (meer) kan worden bereikt dan moet het saldo alsnog ten gunste van het resultaat worden gebracht.

Voorzieningen <i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde per 31-12-2021
• Verplichtingen en verliezen (BBV – art. 44a)	4.672	1.135	2.377	3.430
• Risicovoorzieningen (BBV – art. 44b)	261	920	10	1.171
• Onderhoudsvoorzieningen (BBV – art. 44c)	2.747	1.543	1.375	2.915
• Bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen (BBV – art. 44d)	-	-	-	-
• Van derden verkregen middelen (BBV – art. 44, lid 2)	3.050	632	1.633	2.049
• Voorzieningen Master Frankeskoalle (BBV – art. 44, lid 2)	413	557	473	497
Totaal voorzieningen	11.143	4.787	5.868	10.062

Voorzoningen voor verplichtingen en verliezen

Voorziening APPA

Op basis van de BBV moeten wij de pensioenverplichtingen aan wethouders in een voorziening aanhouden. Dit heeft te maken met de mogelijkheid dat een wethouder in de toekomst een verzoek kan doen tot waardeoverdracht van zijn opgebouwde pensioenrechten naar een nieuwe werkgever. De hoogte van de "Voorziening APPA" is gebaseerd op een actuariële berekening, die door een externe partij wordt verzorgd.

Voorziening regenwatersystemen

Bij de jaarrekening 2020 is een voorziening regenwatersystemen gevormd ter hoogte van € 1.380.000. In de afgelopen periode is € 1.028.000 ten laste van de voorziening terugbetaald aan eigenaren van de regenwatersystemen. De voorziening is destijds getroffen op basis van het aantal dossiers en de te verwachten kosten voor aanschaf, installatie en onderhoud die voor vergoeding in aanmerking komen. Er is gebleken dat bewoners veelal geen onderhoudskosten kunnen aantonen, waardoor deze kosten niet voor vergoeding in aanmerking komen. Hierdoor is de verwachting dat nog maximaal voor een bedrag van € 54.000 aanspraak gedaan kan worden op een vergoeding. Dit betekent dat de voorziening voor een bedrag van € 298.000 kan vrijvallen. Voor de jaarrekening is dit een incidenteel voordeel.

Voorziening schadeloosstelling

Deze voorziening betreft de schadeloosstelling van een aantal ondernemers in het winkelcentrum Gytsjerk. De schadeloosstelling is in eerdere jaren grotendeels afgewikkeld.

Risicovoorzoningen

Voorziening afgewikkelde complexen bouwgrondexploitatie

Binnen deze voorziening gaat het om complexen, die in principe volledig zijn afgewikkeld, maar waar nog kosten zouden kunnen worden gemaakt voortvloeiende uit onder meer een allerlaatste oplevering, of een laatste aanpassing aan de infrastructuur.

De vermeerderingen bestaan uit:

Toevoeging van middelen aan de voorziening voor afgesloten complexen in 2021 € 902.294

De verminderingen bestaan uit:

Verrichten van werkzaamheden voor reeds afgesloten complexen € 4.314

Onderhoudsvoorzoningen

Voorziening onderhoud gemeentehuis

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan het gemeentehuis.

Voorziening sportvelden

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sportvelden.

Voorziening inrichting rondom sportterreinen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan rondom sportterreinen.

Voorziening onderhoud wegen

Bij de voorziening onderhoud wegen gaat het om een gelijkmatige verdeling van de kosten van groot onderhoud van wegen over een aantal begrotingsjaren, waarmee een (forse) schommeling van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief wordt voorkomen. Doordat door omstandigheden (o.a. het weer) het niet altijd mogelijk is geweest om het geplande onderhoud aan wegen in een jaar uit te voeren wordt hiervoor in 2021 € 345.000 in de voorziening gestort.

Voorziening onderhoud lichtmasten

Omdat er op dit moment geen vigerend onderhoudsplan is, is deze voorziening in 2021 ten gunste van het saldo gebracht (decemberwijziging 2021).

Voor 2022 is de verwachting dat in de reeds vastgestelde begroting voldoende middelen zijn opgenomen in de exploitatie om de onderhoudswerkzaamheden uit te voeren. Zodra het beheerplan openbare verlichting wordt vastgesteld door de raad is er weer een rechtmatige grond om de voorziening in te stellen.

Voorziening baggeren

Op grond van de BBV-voorschriften mag het reguliere baggerwerk niet meer worden geactiveerd. Daarom is om een gelijkmatige verdeling van de kosten van het baggeren over een aantal begrotingsjaren te krijgen, een voorziening ingesteld. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

Voorziening onderhoud bruggen

Groot onderhoud (van de beweegbare bruggen) mag op grond van het BBV niet geactiveerd worden. Er is gekozen voor een (onderhouds-) voorziening. Daarmee wordt een gelijkmatige verdeling van de kosten over de verschillende begrotingsjaren gerealiseerd.

Voorziening onderhoud sportgebouwen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sportgebouwen.

Voorziening onderhoud welzijnsgebouwen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan welzijnsgebouwen.

Voorziening havens

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan havens.

Voorziening woningen en garageboxen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan woningen en garageboxen.

Voorziening gebouwen buitendienst

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gebouwen buitendienst.

Voorzieningen i.v.m. van derden verkregen middelen

Voorziening onderwijshuisvesting leerlingen AZC

Door het aanwijzen van het AZC te Burgum in 2013 als gezinslocatie is het aantal kinderen dat naar de school gaat gestegen. Met het COA is overeengekomen, dat een bijdrage is verkregen voor de noodzakelijke uitbreiding van de school. De COA heeft hiervoor een bijdrage over 15 jaar ineens beschikbaar gesteld. De bijdrage valt onder de Onderwijs Huisvestingsvoorzieningen voor Basisonderwijs aan Asielzoekers, afgekort de OHBA regeling. Gedurende de tijd dat de plannen met betrekking tot de permanente huisvesting van asielzoekers en het daarmee samenhangende voornemen om ook de school een permanent karakter te geven, zal de huisvesting in de noodlokalen voortduren.

In 2021 is de nieuwe school gereedgekomen, waarbij de kosten ten laste van de voorziening zijn gebracht. Hierdoor staat de voorziening ultimo 2021 op nihil.

Voorziening actieplan verkeersveiligheid

Het actieplan verkeersveiligheid liep tot en met 2010. Het vervolg hierop is het provinciale Manifest verkeersveiligheid, wat deel uitmaakt van de Friese Strategie Verkeersveiligheid 2010–2015. Binnen dit plan wordt gestreefd naar een integrale aanpak van de verkeersveiligheid. Eigen bijdragen gaan gepaard met te ontvangen subsidies (van derden verkregen middelen).

Voorziening ondernemersfonds

De opbrengst van de reclamebelasting wordt jaarlijks in de voorziening ondernemersfonds gestort. Het bedrag wordt ter beschikking gesteld voor door de ondernemers georganiseerde activiteiten in het centrum van Burgum.

Voorzieningen elders belegd

Voorziening bestuurscommissie en voorziening vermogen Mr. Frankesskoalle

Met ingang van 1 januari 2008 zijn de financiële banden tussen Stichting OPO Tytsjerksteradiel en de gemeente vervallen. De bestuurscommissie Frankeskoalle is als zodanig nog steeds

werkzaam. De voorziening zal dus wat dat betreft dan ook blijven bestaan in de gemeentelijke boeken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar

Vaste schulden zijn schulden op langere termijn, zoals obligatieleningen, onderhandse leningen en waarborgsommen.

De samenstelling en het verloop van de vaste schuld is als volgt:

Vaste schulden looptijd $\geq$ 1 jaar <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Boek- waarde per 31-12-2021
• Obligatieleningen (BBV – art. 46a)	-	-	-	-	-
• Onderhandse leningen (BBV – art. 46b)					
– binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-	-	-	-
– binnenlandse banken c.a.	23.020	-	-	1.640	21.380
– binnenlandse bedrijven	-	-	-	-	-
– openbare lichamen	-	-	-	-	-
– overige binnenlandse sectoren	-	-	-	-	-
– buitenlandse instellingen, fondsen, banken en overige sectoren	113	-	-	-	113
• Door derden belegde gelden (BBV – art. 46c)	-	-	-	-	-
• Waarborgsommen (BBV – art. 46d)	14	-	-	-	14
TOTAAL	23.147	-	-	1.640	21.507

De vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar betreffen langlopende geldleningen. De term 'vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een goede maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van risico's.

De aflossingen in 2021 betreffen reguliere aflossingen van de langlopende geldleningen. De totale rentelasten van bovenstaande leningen bedragen voor 2021 € 874.000.

Flottende passiva

Flottende schulden zijn kortlopende schulden die binnen één jaar betaald zouden moeten worden. Een belangrijke passiva-post is bijvoorbeeld de crediteuren, kasgeldleningen of bankschulden. De samenstelling en het verloop van de flottende schuld is hieronder weergegeven.

De flottende passiva bestaan uit de volgende componenten:

Flottende passiva <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2021	Saldo per 31-12-2021
• Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	8.045	1.200
• Overlopende passiva	10.678	10.617
TOTAAL	18.723	11.817

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze schulden kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Schulden looptijd < 1 jaar <i>(x € 1.000)</i>	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021
• Kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen	5.000	-
• Overige kasgeldleningen	-	-
• Banksaldi	-	-
• Overige schulden	3.045	1.200
TOTAAL	8.045	1.200

Onder de netto flottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar verstaan we kortlopende schulden. De afwikkeling van de schulden kent een normaal verloop. De term 'netto flottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen flottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van de risico's.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen. Het betreft in ieder geval altijd verplichtingen die in het boekjaar zijn ontstaan. De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva (x € 1.000)	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume arbeidskosten.	8.214	8.335
• De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.		
– Europese overheidslichamen	–	–
– het Rijk	2.375	2.138
– overige Nederlandse overheidslichamen	89	144
• Overige nog te ontvangen bedragen	–	–
• Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	–	–
TOTAAL	10.678	10.617

Bedragen x € 1.000	Saldo per 1-1-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Saldo per 31-12-2021
Aardgasvrij Garyp	113	–	35		78
Achterstandenbeleid	720	–	197		523
AZC voorbereidingskosten	203	18	171		50
Stadsregio	89	–	–	–	89
KIK	198	–	198	–	–
SPUK	813	588	375		1.026
Verkeersmanifest	7	26			33
Verkeersmaatregelen	321	–	86	–	235
NPO	–	103	–	–	103
RRE regeling	–	70	–	–	70
Energiecoaches	–	55	–		55
EAW subsidie Sumar	–	21	–		21
	2.464	881	1.062	–	2.283

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen

Gewaarborgde leningen en overige garantstellingen

De Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is in 1983 opgericht met als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Tegen betaling van een borgstellingsvergoeding door de betreffende woningcorporaties biedt het WSW zekerheid aan geldgevers van die woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. Om te voorkomen dat het WSW wordt aangesproken op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Een corporatie die niet voldoet aan de kredietwaardigheidseisen van het WSW komt in beginsel voor sanering in aanmerking. Daarbij ontvangt deze corporatie saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Het fondsvermogen van het WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken van geldgevers op te kunnen vangen. Deze reserve kan het WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan het WSW. De derde en laatste buffer bestaat uit de achtervang van Rijk en gemeenten, die indien nodig het WSW voorzien van renteloze leningen. Deze renteloze leningen worden terugbetaald als het vermogen van het WSW weer op voldoende peil is. De renteloze leningen worden verdeeld volgens de verhouding 50% Rijk, 25% schadegemeenten en 25% alle gemeenten op basis van het relatieve aandeel.

Onze gemeente staat borg voor geldleningen verstrekt aan woningcorporaties ten bedrage van € 93,4 miljoen. Deze borgstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. Op basis van de systematiek van tertiaire achtervang betreft dit een relatief gering risico.

Borgstellingen waarborgfonds WSW <i>(x € 1.000)</i>	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021
• Woningbouwcorporatie Friesland	82.100	82.100
• Woningbouwcorporatie Accolade	11.361	11.321
TOTAAL	93.461	93.421

Niet afgewikkelde investeringen

Tevens willen wij, als niet uit de balans blijkende verplichtingen, de investeringen noemen, waarvan de definitieve afwikkeling in een later jaar plaatsvindt. Voor de lasten, die uit deze lopende projecten voortvloeien, zijn specificaties op de administratie aanwezig. De dekking is voldoende geregeld binnen de toekomstige exploitatiebegrotingen.

Crediteuren

Daarnaast behoren ook de crediteuren met meerjarige verplichtingen tot de niet uit de balans blijkende verplichtingen. Het betreft hier meerjarige verplichtingen met betrekking tot diverse organisaties.

4.5 Toelichting baten en lasten

Saldi per programma

Programma <i>(x € 1.000)</i>	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
0. Bestuur en ondersteuning	50.923	55.503	54.982	- 521
1. Veiligheid	- 2.336	- 2.464	- 2.374	90
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.831	- 4.366	- 3.620	745
3. Economie	- 142	- 302	23	325
4. Onderwijs	- 3.442	- 3.597	- 3.542	55
5. Sport, cultuur en recreatie	- 6.148	- 5.774	- 6.033	- 259
6. Sociaal domein	- 31.791	- 33.010	- 30.902	2.108
7. Volksgezondheid en milieu	- 3.111	- 3.287	- 2.380	907
8. Vrosh	- 2.394	- 2.850	- 1.829	1.022
Onttrekkingen/storings reserves	- 361	1.325	- 1.590	- 2.915
TOTAAL	- 2.634	1.178	2.735	1.557

Specificatie incidentele baten en lasten

Posten die het structureel begrotingsevenwicht beïnvloeden **1.333.000**

'-' = nadelig, '+' = voordelig

TOTAAL LASTEN en BATEN **1.333.000**

Lasten **1.919.000**

Bestuur en ondersteuning	
Subsidie provincie Garyp	-35.000
Veiligheid	
Verkeer, vervoer en waterstaat	
Resultaat herbestemming ABN AMRO	-25.000
(Eind)resultaat Kansen in Kernen	879.000
Economie	
Onderwijs	
Sport, cultuur en recreatie	
Sanering Kunstgrasvelden	-192.000
Alde Feanen; herinrichting – afrondende (3e) uitvoeringsmodule	100.000
Sociaal domein	
Afrekening Personen verward gedrag voorgaande jaren	14.000
Afrekening collectieve ziektekostenverzekering AV Frieso voorgaande boekjaren	93.000
Afrekening Maatschappelijk Opvang & Vrouwenopvang (MOVO) voorgaande boekjaren	186.000
Volksgezondheid en milieu	
Budget Reductie Regeling Energie	21.000
Ontvangen subsidie provincie Aardgasvrij Garyp	35.000
Minder verstrekte subsidies proeftuin Aardgasvrij Garyp	812.000
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	
Verliesvoorziening complex Wynia Hurdegaryp	-4.000

Historische panden	35.000
<u>Baten</u>	-586.000
Bestuur en ondersteuning	
Kansen in Kernen	-879.000
Subsidies proeftuin Garyp	-812.000
Alde Feanen	-100.000
Historische panden	-35.000
Algemene uitkering oude jaren	119.000
Veiligheid	
Verkeer, vervoer en waterstaat	
Economie	
Winst bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen	205.000
Onderwijs	
Ouderbijdragen leerlingenvervoer (afrekeningen 2019 en 2020)	16.000
Subsidie Peuteropvang afrekening 2020	22.000
Sport, cultuur en recreatie	
Sociaal domein	
Eenmalige teruggave BTW Wmo-vervoer over voorgaande boekjaren	25.000
Volksgesondheid en milieu	
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	
Vrijval voorziening regenwatersystemen	298.000
Winst bouwgrondexploitatie woningbouw	555.000

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de BBV-Kadernota Rechtmatigheid is er ander sprake van onrechtmatige besteding.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2021 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's

Programma's 3, 5, 8 en overhead.

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

'Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.'

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.

Er is een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen, volgens de Commissie BBV, ten minste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:

1. Kostenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
2. Kostenoverschrijdingen passen binnen het beleid of
3. Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen

In de volgende tabel is per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per "soort" begrotingsafwijking weergegeven. De toelichting per "soort" begrotingsafwijking is hiervoor weergegeven.

Programma	Saldo lasten	Over-/onderschrijding	Rechtmatigheid
3 Economie	244.000	Overschrijding	
betreft grotendeels:			
exploitatie lasten diverse complexen bouwgrond			soort 1
5 Sport, cultuur en recreatie	209.000	Overschrijding	
betreft grotendeels:			
exploitatie sportaccommodaties			soort 2
sanering kunstgrasvelden			soort 2
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.394.000	Overschrijding	
betreft grotendeels:			
exploitatie lasten diverse complexen bouwgrond			soort 1
Overhead	1.323.000	Overschrijding	
betreft grotendeels:			
bijdrage aan WM8KTD; verplichte verdeling over taakvelden			soort 2

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

4.6 Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Tytsjerksteradiel. Het voor de gemeente Tytsjerksteradiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000 (2020 € 201.000). Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

In onderstaande tabellen worden de WNT-gegevens van de leidinggevende topfunctionarissen over 2020 en 2021 vermeld. In Tytsjerksteradiel betreft het de functies van gemeentesecretaris en raad-griffier.

Gegevens 2021 (bedragen x € 1)	H.M. van Gils	O.E. de Vries
Functiegegevens	gem.secr.	griffier
Aanvang en einde functievervulling	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 125.713	€ 87.311
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.892	€ 15.911
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 147.605</i>	<i>€ 103.222</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 147.605	€ 103.222
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020 (bedragen x € 1)	H.M. van Gils	O.E. de Vries
Functiegegevens	gem.secr.	griffier
Aanvang en einde functievervulling	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.263	€ 86.185
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.573	€ 15.562
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 143.836</i>	<i>€ 101.747</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 143.836	€ 101.747
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Er zijn geen topfunctionarissen in 2021 bij de gemeente Tytsjerksteradiel zonder een vaste dienstbetrekking.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder. Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder.

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700. De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog vier jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor als zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen.

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog vier jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.7 Single Information Single Audit

SISA is de afkorting voor 'Single Information, Single Audit'. Basisidee bij het principe SISA is dat het Rijk bij het vragen van informatie zoveel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de medeoverheden zelf. Bij 'Single Information' hoeft de gemeente, provincie of gemeenschappelijke regeling niet speciaal een aparte verantwoording voor het Rijk op te stellen, maar kan het eigen jaarverslag worden gebruikt. In een bijlage bij de jaarrekening wordt de verantwoordingsinformatie opgenomen over specifieke uitkeringen die het Rijk nodig heeft om de specifieke uitkeringen te kunnen beoordelen. Met 'Single Audit' wordt bedoeld dat voor de controle door de accountant gebruik wordt gemaakt van de reguliere controle van de jaarrekening door de accountant.

In de onderstaande tabel zijn de specifieke uitkeringen in 2021, die onder de SISA-werking vallen, opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: A12B/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/05	
			Veiligheidsregio Fryslân	€ 21.883	Ja	€ 21.883	Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/05	
			€ 0	69	69	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/06	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/07	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/08			
			Ja	Nee	Nee			
Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1				
Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)					
Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/12					

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14</i>				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20</i>
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22</i>				
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01</i>	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02</i>	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>			
		Gemeenten	Ja	16.760	701			
			Projectnaam/nummer per project <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04</i>	Besteding (jaar T) per project <i>Aard controle R Indicator: C1/05</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie <i>Aard controle R Indicator: C1/07</i>		
			1 Geef gas met energie	€ 206.454	Ja			
			2					
			3					
			4					
			5					

			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11</i>		
			1 Geef gas met energie	€ 354.745		Ja		
			2					
			3					
			4					
			5					
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
			1 SUVIS21-01212123	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			2 SUVIS21-01211937	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			3					
			4					
			5					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>		
			46	€ 6.900	€ 3.564	Nee		

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>		
			€ 518.009	€ 97.434	€ 16.147	€ 558.628		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>		
1								
2								
3								
4								
5								
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>		
			1					
			2					
			3					
			4					
			5					
6								
7								
8								
9								
10								

IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>
			€ 170.998	€ 170.998	€ 85.499	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>
		1	105 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Ja	1.600	
		2	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg aantal in st	Ja	1	
		3	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0	
		4	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0	
		5	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Nee	0	
		6	223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Nee	0	
		7	219 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0	
		8				
		9				
		10				

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SISa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R Indicator: E44B/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E44B/04</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 030002 Provincie Friesland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 030002 Provincie Friesland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 030002 Provincie Friesland	Vergroten van de afvoercapaciteit	Nee			
			2 030002 Provincie Friesland	Water vasthouden en benutten	Nee			
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					

EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R Indicator: F9/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F9/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05</i>	
			1 EAW-20-01651860	€ 0	€ 0	Nee	Er is bij RVO uitstel gekregen op de deadline. Zie EAW-20-01651860 waarmee uitstel van de deadline tot 30 juni 2022 is gegeven.	
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06</i>					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentede el 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 6.942.346	€ 116.846	€ 612.125	€ 2.595	€ 56.947	€ 6
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 150.452	€ 97.159	€ 0	€ 705.075	€ 0	€ 2.000

			<p>Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)</p> <p>Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13</p> <p>€ 4.697</p>	<p>Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</p> <p>Ja</p>				
SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/01</p> <p>€ 0</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/02</p> <p>€ 0</p>	<p>Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/03</p> <p>€ 24.987</p>	<p>Besteding (jaar T) Bob</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/04</p> <p>€ 0</p>	<p>Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/05</p> <p>€ 0</p>	<p>Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/06</p> <p>€ 0</p>
			<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/07</p> <p>€ 0</p>	<p>BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/08</p> <p>€ 0</p>	<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/09</p> <p>€ 0</p>	<p>BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: G3/10</p> <p>€ 0</p>	<p>Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</p> <p>Ja</p>	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 226	€ 0	€ 50.963	€ 12.545	€ 3.543
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 392	€ 0	€ 21.983	€ 2.070	€ 133
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 488.419	€ 13.114	€ 29.460	€ 295	€ 102
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 204.476	€ 0	€ 4.296	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 116.007	€ 0	€ 765	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	74	3	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	57	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	32	2	Ja		
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T)			
			<i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>			
			€ 0	€ 0	0			

			Kopie regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) <i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing <i>Aard controle R Indicator: G4/16</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) <i>Aard controle R Indicator: G4/18</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	46		

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleringsport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			392.288,46	€ 380.572				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
			1 Tytsjerksteradiel	€ 380.572	€ 259.746	€ 93.657	€ 27.170	
			2					
			3					
			4					
			5					
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/06</i>
			1 1034987	€ 40.000	0	€ 6.078	€ 0	€ 6.078
			2 1034987	€ 45.142	0	€ 4.000	€ 0	€ 4.000
			3 1015067/2005274	€ 10.710	0	€ 6.339	€ 0	€ 6.339
			4					
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/08</i>				
			1 1034987	Nee				
			2 1034987	Nee				
			3 1015067/2005274	Ja				
			4					

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>		
			€ 20.804	Ja	Ja		
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betref jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>		
			1 2020	SPUKIJZ21011	€ 136.492		
			2 2021	SPUKIJZ-21R2234	€ 125.077		
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betref jaar?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
			1 Zwembad de Wetterstins Burgum	€ 117.380	€ 117.380	€ 0	2020
			2 Zwembad de sawn doarpen Gytsjerk	€ 15.614	€ 15.614	€ 0	2020
			3 Zwembad it Baeijersplak garyp	€ 3.498	€ 3.498	€ 0	2020
			4 Zwembad de Wetterstins Burgum	€ 116.846	€ 116.846	€ 0	2021
			5 Zwembad de sawn doarpen Gytsjerk	€ 6.798	€ 6.798	€ 0	2021
			6 Zwembad it Baeijersplak garyp	€ 1.433	€ 1.433	€ 0	2021
			7				
			8				
			9				
			10				

4.8 Controleverklaring accountant

Wordt separaat toegezonden.